

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี (Journal of Liberal Arts RMUTT)

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564 ISSN 2586-8543 E-ISSN 2730-2105

กำหนดออกเผยแพร่

วารสารตีพิมพ์เผยแพร่ราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ)

มกราคม – มิถุนายน, กรกฎาคม – ธันวาคม

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

39 หมู่ 1 ถนนรังสิต-นครนายก ตำบลคลองหก อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12120

เบอร์โทรศัพท์ 0 2549 4965

วัตถุประสงค์

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ และสังคม รวมทั้งเป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความรู้ มุมมองทางวิชาการในสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ประยุกต์ การท่องเที่ยวและการจัดการโรงแรม อุตสาหกรรมการบริการการบิน พลศึกษาและนันทนาการ และสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการต่อไป

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย ผิวสอาด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิศากร สิงห์เสนี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์รสสุคนธ์ สงคง

อธิการบดี

คณบดีคณะศิลปศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรธูมาศ พศิษฐ์ภักกุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ดิงสัญลี

ศาสตราจารย์ ดร.บาหยัน อิมสำราญ

ศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรสมุน พดุมิณญ์

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ทองดีเลิศ

รองศาสตราจารย์ ดร.โสวัตร ฌ กลาง

รองศาสตราจารย์ ดร.วิมาน กฤตพลวิมาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิญา อิงอาจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ เทพสุริวงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ มนต์พานทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชาต คลื่นสุวรรณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อศิรา ศิริมณีรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตาภา สีนธรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนงค์ รักวงค์

ดร.พิมพ์กา ทองรัมย์

ดร.พิมพ์กร แก้วแดง

ดร.วิสุทธิ์ สีนวล

อาจารย์ปาริฉัตร พงศ์ศรี

อาจารย์ซอส อักษรกิตต์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความภาษาอังกฤษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชาต คลื่นสุวรรณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตาภา สีนธรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ใจศิริ

ดร.เบญจวรรณ รุ่งเรืองสุภรัตน์

ฝ่ายประสานงาน

นางประทีป เพือกสีสุก

นางมาริดา ชินโย

นางสาวนุชนาฏ คันธมาศ

นายปิยภัทร คำแก้ว

ฝ่ายตรวจรูปแบบและการพิมพ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพรัตน์ พิเภา

นางสาววรรณยา เฉลยปราชญ์

พิสูจน์อักษร

อาจารย์ปาริฉัตร พยุงศรี

ออกแบบปก

ดร.พิมพ์ิกา ทองรัมย์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความประจำฉบับ

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ทองดีเลิศ

รองศาสตราจารย์ ดร.โสวัตรี ณ ถลาง

รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ผลดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ มนต์พานทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศยามล เอกะกุลนันท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิญา อิงอาจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ เทพสุริวงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรตน์ อนันทนาธร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา ใจมโน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ ศรียาภัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุวัฒน์ รักดีอักษร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระนันท์ วิชัยดิษฐ์

ดร.ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง

ดร.ณัฐกิตติ์ เอี่ยมสมบุรณ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยธนบุรี

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

บทบรรณาธิการ

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี ฉบับนี้เป็นฉบับปีที่ 2 ฉบับที่ 1 โดยการจัดทำวารสารนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อเป็นช่องทางแลกเปลี่ยนในการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการระหว่างอาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการทั้งภายในและภายนอกคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในด้านการเรียน การสอน ภาษาศาสตร์ การท่องเที่ยว การโรงแรม มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ พลศึกษาและนันทนาการ และอุตสาหกรรมบริการการบิน ภายใต้ขั้นตอนและกระบวนการจัดทำวารสารวิชาการ ตามมาตรฐานการกำหนดคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) และได้รับเกียรติจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา เพื่อตรวจสอบคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์

เนื้อหาของบทความวิชาการและวิจัยมีจำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ 1) สัมพันธบทของภาพยนตร์อินโดนีเซีย ช่วงทศวรรษ 1980-2010 2) การเปลี่ยนแปลงด้านอรรถศาสตร์ของ “ฤ” 3) การวิเคราะห์โครงการคนละครึ่ง ด้วยแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 4) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี 5) การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการ จังหวัดปทุมธานี 6) แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 7) การวิเคราะห์ความคิดเห็น การจัดการห้องพัก ธุรกิจรีสอร์ท เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของการให้บริการห้องพัก: กรณีศึกษา ห้องพักรูธุรกิจรีสอร์ท ตำบลสาริกการ จังหวัดนครนายก 8) แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยว จังหวัดนครนายก และบทปริทัศน์หนังสือเรื่องเอกสารคำสอนรายวิชาภาษา อักษร และวรรณกรรมไทยโบราณ

กองบรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในวงการวิชาการแก่อาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา และขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่ส่งบทความที่มีคุณค่ามาเผยแพร่ในวารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี มา ณ โอกาสนี้ พบกันใหม่ฉบับหน้า

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรปฐมาศ์ พลิชฐ์ภักกุล)

บรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
การวิเคราะห์โครงการคนละครึ่งด้วยแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มณิภัทร ไทรเมฆ	1
สัมพันธบทของภาพยนตร์อินโดนีเซียช่วงทศวรรษ 1980-2010 ณัฐสุดา รัตนบุรี	10
การเปลี่ยนแปลงด้านอรรถศาสตร์ของ “ฤ” กรกฤช มีมงคล	28
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี เมธิกา พ่วงแสง ชมนนัส วรณห้วย หญิง มัทนัง ปาริชาติ ช้วนรักธรรม	39
การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการของผู้ปฏิบัติงาน ในหน่วยงานราชการ จังหวัดปทุมธานี อุษณา อารี	48
แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อัญชลี โป๊ะแก้ว	58
การวิเคราะห์ความคิดเห็น การจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของการให้บริการห้องพัก : กรณีศึกษา ห้องพักธุรกิจรีสอร์ท ตำบลสาริกา จังหวัดนครนายก วัฒนา ทนงค์แพ่ง	70
แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยว จังหวัดนครนายก สโรธร ล้อมกำปัง	83
บทวิจารณ์หนังสือ เอกสารคำสอนรายวิชาภาษา อักษร และวรรณกรรมไทยโบราณ ก่องพงศ์ นามวัฒน์	95

การวิเคราะห์โครงการคนละครึ่งด้วยแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

มณิภัทร ไทรเมฆ¹

Analysis of Half/half Co-payment Project through the Concept of Sufficiency Economy

Manipat Saimek¹

Received 31/3/2021

Revised 4/5/2021

Accepted 21/5/2021

บทคัดย่อ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย และความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นวงกว้าง รัฐบาลจึงหามาตรการรักษาระดับการบริโภคภายในประเทศ ซึ่งหนึ่งในโครงการนี้ คือ โครงการคนละครึ่ง ซึ่งเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจระดับฐานราก สำหรับผู้ประกอบการรายย่อย โดยเฉพาะกลุ่มหาบเร่ แผงลอย เพื่อให้มีรายได้จากการขายสินค้าเพิ่มขึ้น เพื่อสนับสนุนว่าโครงการดังกล่าวของรัฐบาลนั้นประสบความสำเร็จและส่งผลทำให้ประชาชนบรรเทาความเดือดร้อนได้ในยามเกิดวิกฤติ บทความวิชาการนี้ผู้เขียนจึงได้นำหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบมาวิเคราะห์โครงการคนละครึ่ง ผลการวิเคราะห์พบว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้วยเงื่อนไข ความรู้ คุณธรรม นั้น สิ่งสำคัญคือปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านความรู้ (เป็นเงื่อนไขที่จำเป็น) ทั้งรัฐและประชาชนคือการปรับตัวสู่ New Normal คุณธรรม (เงื่อนไขที่พอเพียง) รัฐไม่คดโกง รับผิดชอบต่อประชาชน ประชาชนไม่คดโกงและแบ่งปันคนอื่นที่จำเป็นมากกว่า นำไปสู่กระบวนการทั้งวิธีคิดด้านความพอประมาณ วิธีการแบบพึ่งพาตนเอง และวิถีชีวิตด้วยการประหยัดทั้งภาครัฐและประชาชน สุดท้ายก็จะเกิดผลผลิตจากกระบวนการ (Output) ประชาชนสามารถปรับตัวได้และให้ความร่วมมือกับภาครัฐ ผลประโยชน์ที่ได้จากผลผลิต (Outcome) ประชาชนบรรเทาความเดือดร้อน ร้านค้าชุมชนยังดำเนินกิจกรรมต่อไปได้ และผลกระทบ (Impact) คือ ทั้งภาครัฐสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจได้ระดับหนึ่งและประชาชนลดความทุกข์ ความเครียดลง และสามารถทำให้เศรษฐกิจดำเนินต่อไปได้

คำสำคัญ: แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โครงการคนละครึ่ง เศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ

Abstract

The situation of the COVID-19 epidemic is extensively affecting the Thai economy and the well-being of the people. Thus, the government has sought measures to maintain the level of domestic consumption. One of the projects is the half-half co-payment scheme, which aims at restoring the economy

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

E-mail: manipat_s@rmutt.ac.th

at the grassroots level for small entrepreneurs, especially street vendors, to generate more income from product sales. To support the success of such a project by the government and show how it enables people to alleviate their distress during this time of crisis, this paper analyses the half/half co-payment scheme using the notion of systems analysis of sufficiency economy. The analysis results show that the sufficiency economy philosophy consists of moderation, rationality, and self-immunity. Regarding knowledge and ethical integrity, the input of knowledge (necessary condition) is important for both the government and the people to adapt themselves to the New Normal; as for ethical integrity (sufficiency condition), the government is not corrupt, and it is responsible for the people. The people do not cheat but share things with the others who are in more need. These conditions lead to the way of thinking about moderation, self-reliance, and a way of living through savings by both the government and the people, and they will finally lead to the product of the process (output). Consequently, the people can adapt and cooperate with the government. The benefits obtained from the outcome are that the people can alleviate their trouble, and the community stores can carry on their activities. For the impact, the government can stimulate the economy to a certain extent, and the people can reduce their suffering and stress, which enable the economy to continue.

Keywords: concept of sufficiency economy, half/half co-payment project, systematic sufficiency economy

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย และความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นวงกว้าง รัฐบาลจึงหามาตรการรักษาระดับการบริโภคภายในประเทศ เช่น โครงการคนละครึ่งที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ที่มีรายได้พอมีกำลังซื้อมาร่วมจ่ายกับรัฐ และโครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อช่วยเหลือเยียวยา และลดภาระค่าใช้จ่าย นอกจากนี้โครงการคนละครึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการเรียนรู้ให้กับประชาชนทุกระดับจนถึงระดับฐานราก ให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและพัฒนาให้สังคมไทยเดินเข้าสู่สังคมดิจิทัล (Digital Society) ไปพร้อมกัน

ในวันที่ 29 กันยายน 2563 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง (นายสันติ พร้อมพัฒน์) ได้กล่าวถึงโครงการที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการคลัง 2 โครงการ ประกอบด้วย 1. โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 2. โครงการคนละครึ่ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (ผู้มีบัตรฯ) มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเยียวยา และลดภาระค่าใช้จ่ายแก่กลุ่มผู้มีบัตรฯ ประมาณ 14 ล้านคน เนื่องจากผู้มีบัตรฯ ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ในช่วงที่มี COVID-19 โครงการนี้สามารถช่วยเหลือในเรื่องค่าซื้อสินค้าบริโภคอุปโภคที่จำเป็นจากร้านธงฟ้าราคาประหยัดและพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น โดยให้เป็นเงินจำนวน 500 บาทต่อคนต่อเดือนเป็นระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงธันวาคม 2563 เป็นวงเงินรวม 21,000 ล้านบาท ซึ่งโครงการนี้ก่อให้เกิดการใช้จ่ายในท้องถิ่น กระจายรายได้สู่ผู้ประกอบการในพื้นที่

2. โครงการคนละครึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจระดับฐานราก สำหรับผู้ประกอบการรายย่อยโดยเฉพาะกลุ่มหาบเร่ แผงลอย เพื่อให้มีรายได้จากการขายสินค้าเพิ่มขึ้น โดยภาครัฐร่วมจ่ายค่าอาหาร เครื่องดื่ม และสินค้าทั่วไปผ่าน

ฝ่ายของผู้ซื้อร้อยละ 50 ทั้งนี้ไม่เกิน 150 บาทต่อคนต่อวัน หรือไม่เกิน 3,000 บาท ต่อคน ตลอดระยะเวลาโครงการ เป็นวงเงินรวม 30,000 ล้านบาท ซึ่งโครงการนี้จะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนและจะช่วยเติมกำลังซื้อของประชาชน เพื่อให้มีการใช้จ่ายหมุนเวียนไปถึงผู้ประกอบการรายย่อยได้อย่างต่อเนื่องเป็นเงิน 60,000 ล้านบาท

โดยข้อกำหนดของโครงการนี้ คือ ประชาชนผู้ที่มีสัญชาติไทย มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีบัตรประจำตัวประชาชน ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการผ่านเว็บไซต์ www.คนละครึ่ง.com ตั้งแต่วันที่ 16 ตุลาคม 2563 เวลา 06.00 – 23.00 น. จำกัดจำนวนไม่เกิน 10 ล้านคน โดยผู้ได้รับสิทธิ์ต้องยืนยันตัวตนผ่าน g-Wallet แอปพลิเคชัน “เปาตัง” อีกขั้นตอนหนึ่งด้วย จึงจะสามารถใช้จ่ายกับร้านค้าที่ติดตั้งแอปพลิเคชัน “ถุงเงิน” ที่เข้าร่วมโครงการเพื่อรับสิทธิ์ได้ ซึ่งการใช้จ่ายจะมีช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ 23 ตุลาคม 2563 – 31 ธันวาคม 2563 ในเวลา 06.00 – 23.00 น. ซึ่งผู้ได้รับสิทธิ์จะต้องเริ่มใช้จ่ายภายใน 14 วัน นับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่ตนได้รับ SMS แจ้งรับสิทธิ์หรือวันที่เปิดให้เริ่มใช้จ่ายตามโครงการ มิเช่นนั้นจะถูกตัดสิทธิ์และไม่สามารถลงทะเบียนได้อีก โดยสิทธิ์ที่ถูกตัดจะนำไปเปิดให้ลงทะเบียนใหม่

สำหรับผู้ประกอบการร้านค้าสามารถลงทะเบียนได้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2563 เวลา 06.00-23.00 น. ผ่านเว็บไซต์ (www.คนละครึ่ง.com) หรือลงทะเบียนผ่านทางสาขาธนาคารกรุงไทย โดยธนาคารกรุงไทยจะช่วยติดตั้ง แอปพลิเคชัน “ถุงเงิน” เพื่อใช้ในการรับชำระเงินจากการขายสินค้า

โดยกระทรวงการคลังมีความคาดหวังว่า โครงการนี้จะเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐและโครงการคนละครึ่ง จะช่วยลดภาระค่าครองชีพให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย และช่วยรักษากำลังซื้อในระบบเศรษฐกิจ จากการเติมเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ 81,000 ล้านบาท ครอบคลุมประชาชน 24 ล้านคน ซึ่งจะช่วยให้เงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ในช่วงที่เหลือของปี 2563 และส่งแรงขับเคลื่อนต่อเนื่องไปยังปี 2564 แต่การเข้าร่วมโครงการคนละครึ่งนี้ ผู้ที่จะได้รับสิทธิ์ต้องมีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในวันลงทะเบียน มีบัตรประชาชน และไม่เป็นผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (ได้รับสิทธิ์จากโครงการอื่นแล้ว) และจะไม่สามารถเข้าร่วมมาตรการช้อปดีมีคืนได้

ซึ่งผลตอบรับในวันแรกของการเปิดโครงการมีร้านค้าเข้าร่วมโครงการ (1 ตุลาคม 2563) 162,316 ร้านค้า แบ่งเป็นร้านค้าเดิมที่เคยร่วมโครงการของรัฐ จำนวน 113,488 ร้านค้า และร้านค้าใหม่ จำนวน 48,828 ร้านค้า โดยเป็นร้านค้าที่ผ่านการตรวจสอบข้อมูลแล้วจำนวน 140,254 ร้านค้า ณ วันที่ 16 ตุลาคม 2563 มีร้านค้าเข้าร่วมโครงการกว่า 240,000 ร้านค้า และเพียงครึ่งวันมีประชาชนลงทะเบียนแล้วจำนวน 3,800,803 คน ในวันที่ 21 ตุลาคม 2563 มีประชาชนลงทะเบียนแล้ว จำนวน 6,733,557 คน ผ่านการตรวจสอบสิทธิ์ใช้จ่ายตามโครงการจำนวน 6,402,927 คน ในวันที่ 23 ตุลาคม 2563 มีประชาชนเข้าร่วมโครงการกว่า 8.5 ล้านคน และมีร้านค้าเข้าร่วมโครงการกว่า 3.5 แสนร้านค้า ในวันที่ 26 ตุลาคม 2563 มีผู้ใช้สิทธิ์แล้ว 1,245,528 คน ยอดใช้จ่ายรวมทั้งหมด 502.9 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินที่ประชาชนจ่าย 259.4 ล้านบาท และรัฐช่วยจ่ายอีก 243.5 ล้านบาท โดยมียอดใช้จ่ายเฉลี่ย 234 บาทต่อครั้ง การใช้จ่ายพบว่า มีการใช้จ่ายมากที่สุด ได้แก่ ร้านธงฟ้า ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านค้าทั่วไป และร้าน OTOP และจังหวัดที่มีการใช้จ่ายมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครศรีธรรมราช และสงขลา

ณ วันที่ 26 ตุลาคม 2563 มีประชาชนเข้าร่วมโครงการกว่า 9.4 ล้านคน มีร้านค้าลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการกว่า 3.8 แสนร้านค้า มียอดใช้จ่ายสะสม 704.5 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินที่ประชาชนจ่าย 362.5 ล้านบาท และภาครัฐร่วมจ่ายอีก 342 ล้านบาท ยอดใช้จ่ายเฉลี่ย 232 บาทต่อครั้ง ณ วันที่ 28 ตุลาคม 2563 มีร้านค้าเข้าร่วมโครงการแล้วกว่า 4 แสนร้านค้า และมียอดการใช้จ่ายสะสม 1,225.44 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินที่ประชาชนจ่าย 626.97 ล้านบาท และภาครัฐร่วมจ่ายอีก 598.47 ล้านบาท ยอดใช้จ่ายเฉลี่ย 229 บาทต่อครั้ง มีการใช้จ่ายครบทุกจังหวัด โดยจังหวัดที่มีการใช้จ่ายสะสมมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สงขลา นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และเชียงใหม่ ตามลำดับ อีกทั้งผู้ดูแลระบบของโครงการคนละครึ่งได้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดเพื่อติดตามตรวจสอบพฤติกรรมหรือธุรกรรมที่ผิดปกติ โดย

ธนาคารกรุงไทย ซึ่งได้นำระบบการป้องกันการทุจริตในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรฐานสากลมาใช้ในครั้งนี้

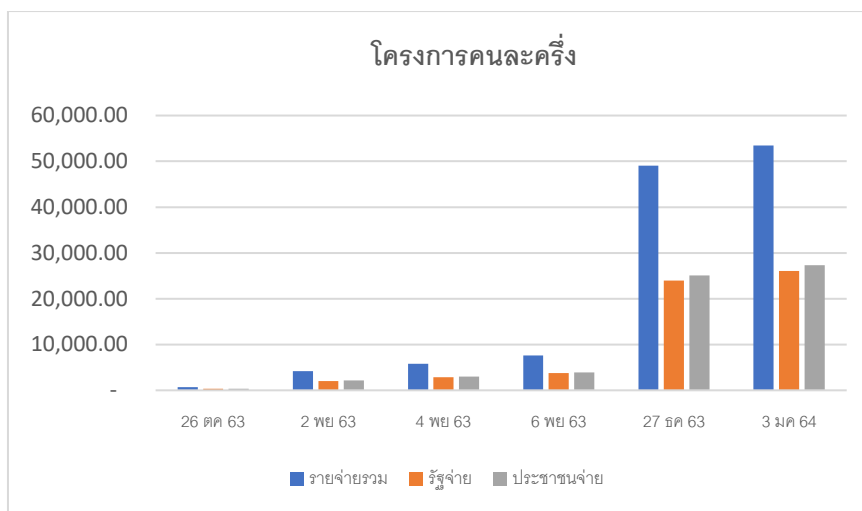
สรุปผลการใช้จ่ายใน 10 วัน ตั้งแต่วันที่ 23 ตุลาคม 2563 ถึง วันที่ 2 พฤศจิกายน 2563 จำนวนยอดใช้จ่ายสะสม 4,188.30 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินที่ประชาชนจ่าย 2,139.93 ล้านบาท และรัฐช่วยจ่ายอีก 2,048.37 ล้านบาท ยอดใช้จ่ายเฉลี่ย 225 บาทต่อครั้ง และมีร้านค้าสมัครเข้าร่วมโครงการกว่า 4.7 แสนร้านค้า วัดอุปสงค์สำคัญของโครงการนี้เพื่อลดค่าครองชีพของประชาชน และการกระจายรายได้ให้กับร้านค้ารายย่อย โดยเฉพาะหาบเร่แผงลอยให้มีรายได้จากการขายสินค้าเพิ่มขึ้น ข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤศจิกายน 2563 มียอดใช้จ่ายสะสม 5,815.37 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินที่ประชาชนจ่าย 2,966.46 ล้านบาท และรัฐช่วยจ่ายอีก 2,848.91 ล้านบาท

ณ วันที่ 6 พฤศจิกายน 2563 มีร้านค้าลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการแล้วกว่า 5.23 แสนร้านค้า และมีผู้ใช้สิทธิ์แล้วจำนวน 7,161,488 คน โดยมียอดการใช้จ่ายสะสม 7,629 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินที่ประชาชนจ่าย 3,888 ล้านบาท และภาครัฐร่วมจ่ายอีก 3,741 ล้านบาท ยอดใช้จ่ายเฉลี่ย 216 บาทต่อครั้ง (กระทรวงการคลัง, 2563) ณ วันที่ 18 พฤศจิกายน 2563 มีร้านค้าลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการแล้วกว่า 7.17 แสนร้านค้า และมีผู้ใช้สิทธิ์แล้วจำนวน 8,773,534 คน โดยมียอดการใช้จ่ายสะสม 18,797 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินที่ประชาชนจ่าย 9,581 ล้านบาท และภาครัฐร่วมจ่ายอีก 9,216 ล้านบาท ยอดใช้จ่ายเฉลี่ย 200 บาทต่อครั้ง

ศูนย์บริหารสถานการณ์เศรษฐกิจจากผลกระทบของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้เสนอให้กระทรวงการคลัง ออกมาตรการโครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 2 และโครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐระยะที่ 2 โดยในวันที่ 2 ธันวาคม มีร้านค้าลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการแล้วกว่า 8.9 แสนร้านค้า และมีผู้ใช้สิทธิ์แล้วจำนวน 9,526,815 คน โดยมียอดการใช้จ่ายสะสม 33,754 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินที่ประชาชนจ่าย 17,236 ล้านบาท และภาครัฐร่วมจ่ายอีก 16,518 ล้านบาท ยอดใช้จ่ายเฉลี่ย 181 บาทต่อครั้ง โดยจังหวัดที่มีการใช้จ่ายสะสมมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สงขลา นครศรีธรรมราช ชลบุรี และเชียงใหม่ ตามลำดับ ซึ่งโครงการระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจระดับฐานรากให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ระยะที่ 2 นี้ แบ่งกลุ่มผู้ใช้สิทธิ์เป็น 2 กลุ่ม คือ 1. ผู้ใช้สิทธิ์เดิม ไม่เกิน 10 ล้านคน จะได้รับสิทธิวงเงินสนับสนุนจากรัฐเพิ่มเติมคนละ 500 บาท ในวันที่ 1 มกราคม 2564 ซึ่งรวมกับวงเงินเดิม 3,000 บาท เป็น 3,500 บาท สามารถใช้จ่ายได้ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2564 2. ผู้ลงทะเบียนใหม่ ไม่เกิน 5 ล้านคน จะได้รับสิทธิวงเงินสนับสนุนจากรัฐคนละ 3,500 บาท สำหรับใช้จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 31 มีนาคม 2564

ณ วันที่ 27 ธันวาคม 2563 มีร้านค้าลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการแล้วกว่า 1.1 ล้านร้านค้า และมีผู้ใช้สิทธิ์แล้วจำนวน 9,565,644 คน โดยมียอดค่าใช้จ่ายสะสม 49,049.80 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินที่ประชาชนจ่าย 25,100.50 ล้านบาท และภาครัฐร่วมจ่ายอีก 23,949.20 ล้านบาท โดยจังหวัดที่มีการใช้จ่ายสะสมมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สงขลา ชลบุรี เชียงใหม่ และสุราษฎร์ธานี ตามลำดับ (กระทรวงการคลัง, 2563)

ณ วันที่ 3 มกราคม 2564 มีผู้ใช้สิทธิ์ตามโครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 2 แล้ว จำนวน 12,050,115 คน โดยมีการใช้จ่ายของกลุ่มผู้ใช้สิทธิ์เดิมจำนวน 9,536,644 คน ใช้จ่ายสะสม 52,358.30 ล้านบาท และผู้ใช้สิทธิ์ใหม่จำนวน 2,513,471 คน ใช้จ่ายสะสม 1,073.6 ล้านบาท รวมยอดการใช้จ่ายสะสม 53,431.90 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินที่ประชาชนจ่าย 27,353.40 ล้านบาท และภาครัฐร่วมจ่ายอีก 26,078.50 ล้านบาท โดยจังหวัดที่มีการใช้จ่ายสะสมมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สงขลา ชลบุรี เชียงใหม่ และนครศรีธรรมราช ตามลำดับ

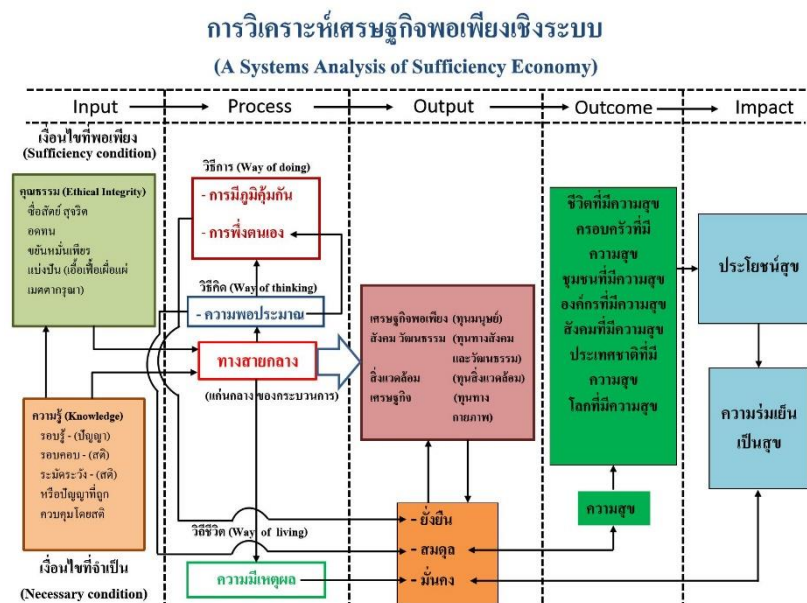
แผนภาพที่ 1.1 รายจ่ายในโครงการคนละครึ่ง

แผนภาพ 1.1 ในช่วงแรกของการใช้โครงการคนละครึ่ง ดูเหมือนการเข้าถึงประชาชนยังน้อย อาจเนื่องจากประชาชนยังไม่แน่ใจและไม่ได้เคยเห็นโครงการดังกล่าวมาก่อน ประกอบกับการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ ยังน้อยโดยเฉพาะประชากรที่มีช่วงวัยที่ใกล้วัยสูงอายุ หลังจากมีผู้เริ่มใช้และใช้ได้จริง ลดค่าใช้จ่ายได้ และมีการพูดคุยต่อ ๆ กันไปว่าใช้ได้ประหยัดได้มาก จึงเริ่มมีผู้สนใจมากขึ้นเรื่อย ๆ เห็นได้จากแผนภาพที่ 1.1 ที่แนวโน้มน้อยมากในเดือนตุลาคม 2563 และมีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2563 แต่จะเห็นว่าประชาชนสนใจอย่างมากในเดือนธันวาคม และเดือนมกราคม 2564

ในบทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบมาวิเคราะห์โครงการคนละครึ่ง เพื่อให้เห็นว่าโครงการดังกล่าวเป็นแนวทางหนึ่งในการพึ่งพาตนเองทั้งของรัฐและภาคประชาชน

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการวิเคราะห์เศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ

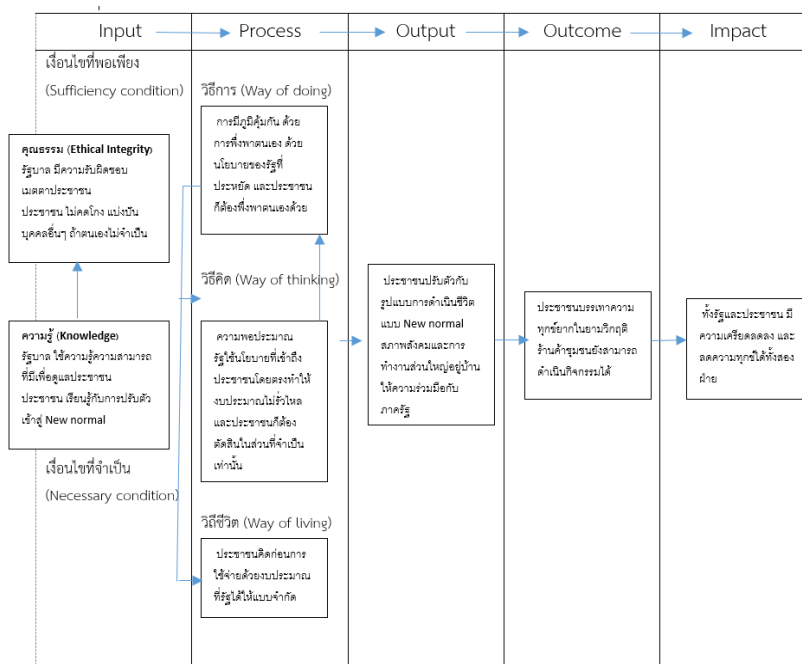
สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ (2549, หน้า 12-14) องค์ประกอบของการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และเงื่อนไขสำคัญเพื่อให้เกิดความพอเพียง คือ เงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้ ในที่นี้ขอยกแผนภาพการวิเคราะห์เศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ (A Systems Analysis of Sufficiency Economy) ของศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พันธเสน (2558) เป็นต้นแบบในการวิเคราะห์โครงการคนละครึ่งด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แผนภาพที่ 1.2 การวิเคราะห์เศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ (อภิชาติ พันธเสน, 2558)

การวิเคราะห์โครงการคนละครึ่งด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากแผนภาพที่ 1.2 เป็นต้นแบบของการวิเคราะห์โครงการคนละครึ่งด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระบบ ดังนั้น ผู้เขียนจึงได้นำแผนภาพดังกล่าวมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์โครงการคนละครึ่ง ดังแผนภาพที่ 1.3

แผนภาพที่ 1.3 การวิเคราะห์โครงการคนละครึ่งด้วยแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (สุเมธ เหลืองจิตมิ่ง, 2550) คำนิยามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และเงื่อนไข 2 ข้อ คือ ความรู้ และคุณธรรม บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์นำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์โครงการคนละครึ่งโดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนสำคัญเริ่มจากคุณธรรมและความรู้ก่อน ถ้าขาด 2 เงื่อนไขนี้ กระบวนการหรือคุณลักษณะทั้ง 3 ก็จะไม่เกิดขึ้น เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการของภาครัฐ หลักคุณธรรมจำเป็นต้องเริ่มจากแนวคิดของรัฐที่ต้องใช้หลักคุณธรรม คือ สติ ปัญญา ความพอกพูน ซื่อสัตย์ สุจริต รู้ รัก สามัคคี ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ และมีการแบ่งปันให้ผู้อื่น และเงื่อนไขที่ 2 คือ ความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้ในวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบที่นำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการวางแผน และปฏิบัติ (สุเมธ เหลืองจิตมิ่ง, 2550) จากโครงการคนละครึ่งเป็นโครงการของรัฐแนวใหม่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เป็นการนำความรู้ลักษณะที่เป็น New Normal มาใช้กับภาคประชาชน ทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ หรือมีความรู้ในการใช้ Digital Currency ซึ่งเป็นการให้ความรู้อย่างประหยัด หรือเรียกว่าลงทุนการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ภาคประชาชนด้วยการปฏิบัติจริง ซึ่งถือว่าเป็นหลักการหนึ่งของการคิดแบบมีคุณธรรม ซึ่ง 2 เงื่อนไขนี้ นำไปสู่วิถีคิด (เป็นนโยบายที่เข้าถึงประชาชนโดยตรง) วิธีการคือ โครงการนี้ทำให้ประชาชนต้องคิดก่อนใช้ (เป็นการประหยัดงบประมาณ และการพึ่งพาตนเองของประชาชน) วิถีชีวิต คือ ประชาชนต้องจ่ายครึ่งหนึ่งรัฐออกให้ครึ่งหนึ่ง เป็นวิถีชีวิตที่ต้องพึ่งพาตนเองด้วยส่วนหนึ่งไม่พึ่งพาเพียงรัฐเท่านั้น และรัฐก็ประหยัดงบประมาณได้ส่วนหนึ่ง นำไปสู่ Output คือ ประชาชนปรับตัวกับการดำเนินชีวิตแบบความปกติใหม่ (New Normal) ซึ่ง Outcome คือ ประชาชนสามารถปรับตัวเองได้อย่างง่ายดาย และรัฐก็สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนได้ในช่วงที่เกิดวิกฤติ สุดท้ายประชาชนมีความสุขน้อยลง

ผู้เขียนได้นำเสนอตั้งในแผนภาพที่ 1.3 ในแผนภาพนี้ จะเห็นได้ว่าทั้งภาครัฐและประชาชน ถ้าร่วมมือกันและนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติอย่างเข้าใจและระมัดระวังสุดท้ายจะเกิดความสุข หรือบรรเทาความทุกข์ที่เกิดขึ้นในช่วงวิกฤติ จะเห็นได้ว่า Input สำคัญคือ เงื่อนไขของความรู้ ซึ่งเป็นการใช้ความรู้ทั้งภาครัฐและประชาชน และคุณธรรมก็เช่นกันทั้งภาครัฐและประชาชน ต้องคิดดี มีเมตตา เอื้อเฟื้อ ไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกัน จนนำไปสู่กระบวนการ (Process) วิธีคิดที่พอประมาณ วิธีการที่ต้องพึ่งพาตนเองทั้งภาครัฐและประชาชน จนนำไปสู่วิถีชีวิตที่ต้องใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นเท่านั้น นำไปสู่ Output ที่ประชาชน ต้องปรับตัวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบ ความปกติใหม่(New Normal) ในสภาพสังคมและการทำงานส่วนใหญ่ อยู่บ้านและจำเป็นต้องให้ความร่วมมือกับภาครัฐเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม สุดท้าย ประชาชนบรรเทาความทุกข์ยากในยามวิกฤติ ร้านค้าชุมชนยังสามารถดำเนินกิจกรรมได้ นำไปสู่ Impact ทั้งรัฐและประชาชน มีความเครียดลดลง และลดความทุกข์ได้ทั้งสองฝ่าย

สรุป

จากโครงการคนละครึ่งถือว่ารัฐบาลประสบความสำเร็จในการบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ประชาชนได้เรียนรู้การใช้ระบบ Digital Currency โดยการรับจ่ายเงินผ่านระบบดิจิทัล เป็นการให้ความรู้แก่รัฐ และการได้รับความรู้ของประชาชน การใช้จ่ายต้องคิดเพราะเป็นการใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเองครึ่งหนึ่ง เป็นหลักการด้านคุณธรรม รัฐใช้งบประมาณอย่างระมัดระวัง ประชาชนใช้เงินตนเองอย่างระมัดระวังเพราะต้องจ่ายเองครึ่งหนึ่ง ทำให้เกิดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล และการ

มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ดังผลการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจนี้ “ผลการคาดการณ์ว่า GDP ในไตรมาสแรกปีนี้ จะยังติดลบ 4% เมื่อเทียบกับปีก่อน ลดลงจากเดิมที่เคยคาดไว้ติดลบ 2.2% ซึ่งการระบาดระลอกใหม่นี้จะรุนแรงน้อยกว่าในรอบแรก ที่ GDP ไตรมาสที่ 2 ปีก่อนติดลบ 12.1% ศูนย์วิจัยกรุงศรี มองว่า ในปี 2564 การบริโภคภาคเอกชนจะขยายตัวเหลือ 1.8% จาก 2.5% จากการใช้จ่ายของผู้บริโภคในไตรมาสแรกหดตัวลง ขณะที่อัตราการว่างงานและหนี้ภาคครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นจะจำกัดอัตราการเติบโตของภาคการบริโภค การส่งออกคาดว่าจะเติบโตได้ 3.8% จากเดิมคาด 4.5% การลงทุนภาคเอกชนคาดว่าจะขยายตัว 2.9% ลดลงจากเดิมคาด 3.2% คาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ 4.0 ล้านคน เทียบกับ 6.7 ล้านคนในปี 2563” (ฐานเศรษฐกิจ, 2564, บทบรรณาธิการ) จากข้อมูลการวิเคราะห์ข้างต้นทำให้เชื่อว่ามาตรการต่าง ๆ ของรัฐช่วยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้ ซึ่งเป็นการดำเนินนโยบายบนหลักคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สุดท้ายนำไปสู่ความสุข (บรรเทาความทุกข์) ในทุกระดับ

รายการอ้างอิง

- กระทรวงการคลัง. (2563, 29 กันยายน). **โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และโครงการคนละครึ่ง**. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20104-2563.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2563, 2 ตุลาคม). **โครงการคนละครึ่ง ลงทะเบียนร้านค้าวันแรกคึกคักมีร้านค้าลงทะเบียนเข้าร่วมกว่า 1.6 แสนร้านค้า**. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20107-2563.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2563, 15 ตุลาคม). **โครงการคนละครึ่งเริ่มลงทะเบียนพ่วงนี้**. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20111-2563.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2563, 16 ตุลาคม). **โครงการคนละครึ่ง ประชาชนให้ความสนใจอย่างล้นหลาม ลงทะเบียนครึ่งวันแรกกว่า 3.8 ล้านคน**. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20112-2563.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2563, 21 ตุลาคม). **โครงการคนละครึ่งจะเริ่มใช้จ่ายวันแรกในวันที่ 23 ต.ค. 63 นี้**. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20113-2563.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2563, 26 ตุลาคม). **โครงการคนละครึ่ง 3 วันแรกมียอดใช้จ่ายรวมกว่า 500ล้านบาท**. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20116-2563.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2563, 27 ตุลาคม). **การโอนเงินให้ร้านค้า “โครงการคนละครึ่ง”**. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20119-2563.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2563, 28 ตุลาคม). **โครงการคนละครึ่งมีผู้ลงทะเบียนครบ 10 ล้านคนแล้ว**. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20120-2563.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2563, 2 พฤศจิกายน). **รับใช้จ่ายภายใน 14 วัน เพื่อรักษาสีเขียวโครงการคนละครึ่ง**. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20126-2563.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2563, 4 พฤศจิกายน). **คลังประสาน ปอศ. ดำเนินการกับผู้กระทำผิดโครงการคนละครึ่ง**. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20128-2563.pdf>

- กระทรวงการคลัง. (2563, 6 พฤศจิกายน). *โครงการคนละครึ่งจะเปิดลงทะเบียนในวันพุธที่ 11 พฤศจิกายน 2563 (11/11)*. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20129-2563.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2563, 18 พฤศจิกายน). *โครงการคนละครึ่งจะเปิดลงทะเบียนเพิ่มเติมอีกครั้งในวันที่ 19 พฤศจิกายน 2563*. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20138-2563.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2563, 28 พฤศจิกายน). *ความเห็นต่อโครงการคนละครึ่ง*. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20146-2563.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2563, 2 ธันวาคม). *โครงการคนละครึ่งและโครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐระยะที่ 2*. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20150-2563.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2563, 8 ธันวาคม). *โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐและโครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 2*. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.mof.go.th/th/view/attachment/file/3135343635/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20155-2563%20%28โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ/20%และโครงการคนละครึ่ง/20%ระยะที่%20%29.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2563, 28 ธันวาคม). *ผู้ได้รับสิทธิโครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 2 รีบยืนยันตัวตน*. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.mof.go.th/th/view/attachment/file/3135353133/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%20163-2563%20%28ผู้ได้รับสิทธิโครงการคนละครึ่ง20%ระยะที่%20%20รีบยืนยันตัวตน%29.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2564, 4 มกราคม). *ความคืบหน้าโครงการคนละครึ่ง*. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับที่%203-2564.pdf>
- ฐานเศรษฐกิจ. (2564). *รัฐบาลทำได้ตามแผน เศรษฐกิจไทยเดินต่อ*. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.thansettakij.com/content>
- สุเมธ เหลืองจิติมงคล. (2550). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดและการนำไปประยุกต์ใช้. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*, 44(2), 74-78.
- อภิชัย พันธเสน. (2558). *การวิเคราะห์เศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ*. สืบค้น 14 มกราคม 2564, จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/ministryoflearning/2016/08/16/entry-1>

สัมพันธบทของภาพยนตร์อินโดนีเซียช่วงทศวรรษ 1980-2010

ณัฐสุดา รัตนบุรี¹

Intertextuality of Indonesian Films in the 1980s-2010s

Natsuda Rattanaburee¹

Received 31/1/2021

Revised 2/4/2021

Accepted 7/5/2021

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสัมพันธบทของภาพยนตร์อินโดนีเซียในช่วงทศวรรษ 1980-2010 โดยคัดเลือกภาพยนตร์ 3 เรื่อง คือ “มหากาพย์แห่งรัก” (Ayat-Ayat Cinta) “ผู้หญิงสวมสร้อยโสรวัน” (Perempuan Berkabung Sorban) และ “พลังรักพลังศรัทธา” (Ketika Cinta Bertasbih) ที่ถูกนำเสนอในช่วงทศวรรษ 1980-2010 เพื่อวิเคราะห์ตัวบทและสัมพันธบทของภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่อง โดยใช้กรอบแนวคิดสัมพันธบท ซึ่งมีเกณฑ์การวิเคราะห์ 5 ด้าน คือ การคงเดิม (Convention) ความแปลกใหม่ (Invention) การขยายความ (Extension) การตัดทอน (Reduction) และการดัดแปลง (Modification) และแนวคิดการเล่าเรื่องประกอบการอธิบายเพื่อหาความเชื่อมโยงของลักษณะสัมพันธบทของภาพยนตร์อินโดนีเซียในช่วงทศวรรษดังกล่าว ประกอบด้วยไปด้วย ตัวละคร โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ฉาก ความขัดแย้ง และสัญลักษณ์ ที่นำเสนอความหมาย คุณค่า ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางสังคม จากการศึกษาพบว่าภาพยนตร์เหล่านี้ได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดและผลิตซ้ำความหมายบางอย่างให้คนในสังคมรับรู้ ผ่านแนวคิด ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม และยังมีบทบาทในการต่อยอดอุดมการณ์ของสังคมผ่านเนื้อเรื่องต่าง ๆ ขณะเดียวกันสัมพันธบทของภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องนี้มีความคงเดิม ความแปลกใหม่ และการขยายความ เนื่องจากกระแสการฟื้นฟูศาสนาอิสลามที่ก่อให้เกิดกระบวนการอิสลามานุวัตร และถูกแทรกในเนื้อหาของภาพยนตร์ รวมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกันของลักษณะของความเป็นชาติ อัตลักษณ์ของคนมุสลิมอินโดนีเซีย และการเมืองในอินโดนีเซีย

นอกจากความนิยมของผู้ชมที่มีต่อภาพยนตร์กลุ่มตัวอย่างข้างต้น ภาพยนตร์เหล่านี้ยังได้สอดแทรกอุดมการณ์ทางการเมืองให้แก่ผู้ชมได้รับรู้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าภาพยนตร์เหล่านี้ได้เพิ่มมากขึ้นในยุคปฏิรูป (Reformasi) หลังการล่มสลายของยุคระเบียบใหม่ (Orde Baru) ฉะนั้นปัจจัยการก่อเกิดสัมพันธบทของภาพยนตร์อินโดนีเซีย ทศวรรษ 1980-2010 เกิดจากระบบการเมืองการปกครองที่ผันเปลี่ยนไปตามยุคสมัยของอินโดนีเซีย ซึ่งบริบททางการเมืองที่สัมพันธ์กับการศึกษา คือ ช่วงทศวรรษ 1980-2010

คำสำคัญ: สัมพันธบท ภาพยนตร์อินโดนีเซีย อัตลักษณ์ของคนมุสลิม

¹สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
School of Liberal Arts, Walailak University
E-mail: Natsudapp@gmailcom

Abstract

This paper aims to examine the intertextuality of Indonesian films during the 1980s-2020s. This research focuses on three famous films, namely *Ayat-Ayat Cinta*, *Perempuan Berkalung Sorban*, and *Ketika Cinta Bertasbih*, which are analyzed by means of texts and intertextuality concept. This conceptual analysis is carried out based on the following five criteria: Convention, invention, extension, reduction, and modification. The concepts of narrative analysed in order to establish the intertextuality of these three films are the players, genres, themes, backgrounds, conflicts, and significant symbols. These factors reflect the meanings, merit, beliefs, values, and social ideologies. The findings reveal that the three films have been transmitting and reproducing some particular concepts to induce society's awareness through concepts, opinions, beliefs, and values. The films also reinforce social ideologies through the different contents. However, the textualities of the three movies involve convention, invention, and extension, due to Islamic revival stream which leads to Islamization, and which is interweaved in the contents of the three films. The films also reflect the connection of the characteristics of the nationhood, Indonesian Muslim identity, and Indonesian politics.

Apart from the popularity among the viewers, the three films instilled political ideology into the audience. It can be seen that the number of this kind of films increased, especially during the Reformasi, after the collapse of the New Order (Orde Baru). The factor leading to the textuality of the Indonesian films during the 1980-2010 stemmed from changes of Indonesian political contexts, which were related to the period of time focused on in the current study, the years between 1980 and 2010.

Keywords: Intertextuality, Indonesian films, Indonesian Muslim identity

บทนำ

เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ของประเทศอินโดนีเซีย พบว่าเริ่มต้นจากประเทศเนเธอร์แลนด์นำภาพยนตร์เข้ามายังอินโดนีเซียตั้งแต่ในปี ค.ศ. 1900 โดยมีการจัดฉายครั้งแรกที่เมืองบาตาเวีย และภาพยนตร์เรื่องแรกคือ “ลูตุง คาสารอง” (Loetoeng Kasarong) มีการจัดฉายครั้งแรกวันที่ 31 ธันวาคม 1926 ณ โรงภาพยนตร์ “อีลีท แอนด์ มาเจสติก เธียเตอร์” (Elite and Majestic Theatres) เมืองบันดุง (Bandung) กำกับโดย จีคูกเกอร์ (G.Kruger) และ แอล. ฮิวเวลดอร์ป (L.Heuveldrop) เป็นสองผู้กำกับชาวดัตช์แห่งบริษัท “เอ็น วี ซวา ฟิล์ม คอมปะนี” (NV Java Film Company) เมืองบันดุง (Bandung) (Biran, 2019, p. 34) ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพยนตร์เงียบ ใช้นักแสดงชาวพื้นเมือง เนื้อเรื่องใช้เค้าโครงจากตำนานท้องถิ่นแถบชวาตะวันตกมาดำเนินเรื่อง ภาพยนตร์ที่ได้รับการจัดฉายในประเทศอินโดนีเซียสามารถแบ่งเป็น 5 ยุค คือ ยุคบุกเบิก ช่วงทศวรรษ 1900, ยุคการสร้างชาติ ช่วงทศวรรษ 1940, ยุคระเบียบใหม่ ช่วงทศวรรษ 1970, ยุคการฟื้นฟูสื่อภาพยนตร์ ช่วงทศวรรษ 1980, และยุคปฏิรูป ช่วงปลายทศวรรษ 1990

หากพิจารณาเนื้อหาที่สะท้อนจากภาพยนตร์อินโดนีเซียในช่วงทศวรรษที่ 1980-2010 สามารถแบ่งเป็น 2 ช่วงยุคที่คาบเกี่ยวกัน ด้วยบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม คือ ปลายยุคระเบียบใหม่ (ทศวรรษ 1980) และช่วงยุคปฏิรูป (ทศวรรษ 1990) ซึ่งในช่วงทศวรรษ 1980 เป็นช่วงที่มีความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในหลายด้าน ในด้านหนึ่งมีการใช้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเข้ามาบริหารประเทศ ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนในชนบทและคนเมืองเปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนำมาซึ่งการตอบรับของวัฒนธรรมแบบใหม่ โดยเฉพาะวัฒนธรรมสมัยนิยม ซึ่งการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในช่วงทศวรรษ 1980 ส่งผลให้เกิดการเติบโตอย่างรวดเร็วของภาคการผลิต กระทั่งในช่วงปลายทศวรรษ 1980 อำนาจของยุคระเบียบใหม่ถดถอยลงจนนำมาสู่การต่อต้านระบบเผด็จการ ขณะเดียวกันบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตยกำลังก่อตัวขึ้นในหลาย ๆ พื้นที่ จนนำมาสู่การต่อสู้กันทางอุดมการณ์ต่าง ๆ หนึ่งในนั้นคือการต่อสู้กันทางวัฒนธรรมอย่างเห็นได้ชัด ในแง่ของวัฒนธรรมสมัยนิยมอย่างภาพยนตร์เองมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาจากที่เคยรับใช้อุดมการณ์รัฐมาเป็นเปิดพื้นที่ให้กับภาพยนตร์แนวตลก ไปเปลี่ยน ภาพยนตร์วัยรุ่น และภาพยนตร์แนวทางศาสนา

กระทั่งในปลายทศวรรษ 1990 อำนาจของประธานาธิบดีซูฮาร์โตภายใต้ยุคระเบียบใหม่ได้สิ้นสุดลง อินโดนีเซียได้เข้าสู่ยุคปฏิรูปหลังการลงจากตำแหน่งของประธานาธิบดีซูฮาร์โต ในปี 1998 ความมีเสถียรภาพของระบบการเมืองส่งผลให้ภาพยนตร์อินโดนีเซียฟื้นตัวขึ้นอีกครั้ง ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจปี 1997 และประกอบกับการสิ้นสุดของยุคระเบียบใหม่ในปี 1998 ก่อให้เกิดกระแสความเปลี่ยนแปลงในการผลิตภาพยนตร์และนำมาซึ่งผู้กำกับรุ่นใหม่ที่มีความกล้าผลิตภาพยนตร์ออกมาเป็นจำนวนมาก

ในด้านหนึ่งความเคลื่อนไหวทางศาสนาอิสลามได้นำมาสู่การกำเนิดขึ้นของภาพยนตร์ในแนวทางที่ให้คุณค่ากับความเป็นศาสนาอิสลาม ภาพยนตร์เรื่องสำคัญที่เปิดกระแสคือ “มหากาพย์แห่งรัก” (Ayat-Ayat Cinta) เป็นภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นในปี 2008 สะท้อนเสรีภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงยุคปฏิรูป ทำให้การผลิตภาพยนตร์มีเนื้อหาไปในทางสร้างสรรค์ แปลกใหม่ และยึดมั่นในพันธกิจของนักสร้างภาพยนตร์รุ่นใหม่ที่จะสร้างสรรค์ภาพยนตร์ ซึ่งก่อนหน้านี้เคยเป็นสิ่งต้องห้าม เช่น เพศ ศาสนา การเมือง เป็นต้น ความเปลี่ยนแปลงยุคสมัยทำให้มีผลต่อการผลิตและนำเสนอภาพยนตร์ในประเทศอินโดนีเซียในยุคนี้ ทำให้เกิดภาพยนตร์ที่สะท้อนภาพความจริงของสังคมอินโดนีเซีย ในยุคนี้ทำให้เกิดภาพยนตร์ที่สะท้อนภาพความจริงของสังคมอินโดนีเซีย ผนวกกับแนวคิดการฟื้นฟูศาสนาอิสลามผ่านตัวบทของภาพยนตร์ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น นักแสดง ฉาก คำพูด อวัจนภาษา นำไปสู่การตีความ ความหมายของสังคม ซึ่งจะนำแนวคิด “สัมพันธบท” มาวิเคราะห์ตัวบทของภาพยนตร์ในยุคนี้ จะทำให้เข้าใจนัยยะ และความหมายที่เชื่อมโยงกับสภาพความเป็นจริงของสังคม และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงยุคปฏิรูปของอินโดนีเซีย

ทั้งนี้ การนำเสนอสัมพันธบทวิเคราะห์ตัวบทภาพยนตร์นี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงกระบวนการถ่ายโยงเนื้อหาและความหมายของตัวบทหนึ่งไปสู่ตัวบทหนึ่ง ซึ่งมีความหมายที่ไม่หยุดนิ่งโดยมีรูปแบบการปรับเปลี่ยนตัวบทตามเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สะท้อนภาพของสังคมอินโดนีเซียในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วิถีชีวิตของตัวละครผู้หญิง กรณีการสวมใส่ผ้าคลุม การเคารพต่อบุพการี การเคารพสามี การอยู่ร่วมกันของศาสนาอิสลามกับศาสนาอื่น ๆ เป็นต้น ตัวบทของภาพยนตร์แต่ละเรื่องมีความเชื่อมโยงกับความเป็นจริงทางสังคม จึงทำให้ภาพยนตร์เหล่านี้ได้รับความนิยมสูงขึ้น

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาสัมพันธบทของภาพยนตร์อินโดนีเซียในช่วงทศวรรษ 1980-2010 และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมพันธบทของภาพยนตร์ เนื่องจากภาพยนตร์ทำหน้าที่ถ่ายทอดและผลิตซ้ำความหมายบางอย่างให้คนในสังคมรับรู้ ผ่านแนวคิด ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม และยังมีบทบาทในการต่อยอดอุดมการณ์ของสังคมผ่านเนื้อเรื่องต่าง ๆ ด้วยการสร้างตัวละคร ฉาก เหตุการณ์ สถานที่ เป็นองค์ประกอบในการดำเนินเรื่อง ซึ่งทำให้เราเข้าใจสภาพของสังคมวัฒนธรรม และสถานการณ์การเมืองและเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสัมพันธบทของภาพยนตร์อินโดนีเซียในช่วงทศวรรษ 1980-2010

วิธีการวิจัย

บทความเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพและมุ่งวิเคราะห์ความเชื่อมโยงด้านเนื้อหา (Content Analysis) ของภาพยนตร์ 3 เรื่องดังนี้

ศึกษาสัมพันธ์ของภาพยนตร์ที่ถูกนำเสนอในช่วงทศวรรษที่ 1980-2010 ทั้งนี้เนื่องจากภาพยนตร์ในช่วงทศวรรษ 1980-2010 มีความเชื่อมโยงกันทั้งในแง่ของตัวละคร ฉาก สถานที่ เหตุการณ์และอื่น ๆ ที่มีการผลิตซ้ำความหมายที่เชื่อมโยงด้วยบทของภาพยนตร์กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมอินโดนีเซีย เพื่อถ่ายทอดให้ผู้ชมเห็นถึงค่านิยม อุดมการณ์ กระแสหลักที่กำลังดำรงอยู่ในสังคมอินโดนีเซีย โดยคัดเลือกภาพยนตร์ที่เป็นตัวแทนที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมในประเทศอินโดนีเซีย โดยมีเกณฑ์การเลือกภาพยนตร์คือ ภาพยนตร์ที่เลือกอยู่ในช่วงเวลาที่น่าสนใจศึกษา คือช่วงทศวรรษ 1980-2010 ภาพยนตร์เหล่านี้ได้รับความนิยมจากผู้ชมโดยดูจากยอดการขายบัตรเข้าชมภาพยนตร์ และภาพยนตร์เหล่านี้ได้สะท้อนภาพสังคมอินโดนีเซีย ดังนั้นผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงประเด็นสัมพันธ์ของภาพยนตร์ช่วงทศวรรษ 1980-2010 ในที่นี้ผู้ศึกษาเลือกภาพยนตร์ 3 เรื่อง ดังนี้

1. ภาพยนตร์เรื่อง “มหากาพย์แห่งรัก” (Ayat-Ayat Cinta) ออกฉายปี 2008 กำกับโดย ฮานุง บรามันตโย (Hanung Bramantyo) ภาพยนตร์เรื่องนี้บอกเล่าเรื่องราวของ 1 ชาย 2 หญิง เป็นรักสามเส้าที่วางอยู่บนพื้นฐานของศาสนาอิสลาม กล่าวคือ พระห์รี (Fhari) พระเอกของเรื่องเดินทางไปเรียนต่อด้านศาสนาที่มหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร กรุงไคโร ประเทศอียิปต์ แล้วพบรักกับ อาอิชะห์ (Anicha) หญิงมุสลิมที่สวยงามแต่ความงามถูกปกปิดไว้ภายใต้ผ้าคลุมศีรษะแต่พระห์รีได้ตกหลุมรักเธอทันทีเมื่อแรกเห็น ทั้งคู่แต่งงานกันแต่แล้วเหตุไม่คาดฝันได้เกิดขึ้น เมื่อพระห์รีถูกใส่ร้ายว่าข่มขืนหญิงมุสลิมคนหนึ่ง และคนเดียวที่จะเป็นพยานให้พระห์รีได้ คือ มาเรีย (Maria) แต่มาเรียถูกรถชนทางเดียวที่ทำให้เธอฟื้นคือพระห์รีต้องแต่งงานกับเธอ อาอิชะห์ ภรรยาผู้ใจกว้างจึงต้องการให้พระห์รีกับมาเรีย แต่งงานกัน ตามหลักศาสนา หลังจากนั้นทั้งสามก็มาอยู่ด้วยกัน อาอิชะห์ห้องแต่มาเรียเป็นลูกเมียอรวันตาย ในที่สุดด้วยความรักในพระห์รีและความเอื้ออาทรของอาอิชะห์ทำให้มาเรียยอมเข้านับถือศาสนาอิสลามและเสียชีวิตไปในท่าละหมาดร่วมกับพระห์รีและอาอิชะห์ในตอนจบของเรื่อง

2. ภาพยนตร์เรื่อง “ผู้หญิงสวมสร้อยโสรวัน” (Perempuan Berkalung Sorban) ออกฉายปี 2009 กำกับโดย ฮานุง บรามันตโย ภาพยนตร์ได้เล่าถึง อานิชะห์ (Anisah) เติบโตในปอเนาะ สถาบันสอนศาสนาของอินโดนีเซีย พ่อเป็นโต๊ะครู สมัยเด็ก ๆ เธอมีภาวะความเป็นผู้นำสูง เธอได้เติบโตในสังคมของชายเป็นใหญ่ และในระบบปอเนาะที่สั่งสอนให้เข้มแข็งทางด้านจิตวิญญาณ ปิดสื่ออื่น ๆ ที่อาจทำให้จิตวิญญาณสั่นคลอน ห้ามอ่านหนังสือนอกเวลา ความรู้ทั่วไป ความรัก นิทาน ห้ามไปดูหนัง เพราะถือเป็นสิ่งโกหกมดเท็จ ไม่ส่งเสริมผู้หญิงไปเรียนต่างประเทศโดยลำพังวันแต่มีผู้ชายที่สามารถดูแล อย่างเช่น สามิพี่ชายหรือพ่อ เพื่อป้องกันอันตราย ความเป็นตัวตนของเธอ ที่มีความรู้สึกไม่เท่าเทียม และเห็นว่าผู้หญิงควรมีสติที่เท่าเทียมกับเพศชาย ทำให้เธอมีความคิดต่อต้านและขัดแย้งกับคำสอน และวัฒนธรรมที่ดำเนินอยู่มาหลายครั้ง เธอถูกบังคับให้แต่งงานกับคนที่บิดา-มารดาเลือกให้ เธอถูกสามีกดขี่และทำร้ายร่างกาย เธอตัดสินใจออกจากบ้านไปที่เมืองจาการ์ตา เพื่อเรียนต่อทางด้านกฎหมาย และทำงานเป็นนักกฎหมาย ช่วยเหลือสตรีที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัวให้ได้รับความยุติธรรม

3. ภาพยนตร์เรื่อง “พลังรัก พลังศรัทธา” (Ketika Cinta Bertasbih) ออกฉายปี 2009 กำกับโดย ชาอูรูล อูมาม (Chaerul Umam) พลังรักพลังศรัทธาเป็นภาพยนตร์ที่บอกเล่าเรื่องราวของ ค็อยรูล อัซซิม นักศึกษาหนุ่มวัย 28 ปี ที่ไปศึกษาต่อที่กรุงไคโรประเทศอียิปต์ในมหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร เขาได้ใช้เวลาเรียนที่นั่นถึง 9 ปี ในขณะเดียวกันเขายังทำหน้าที่เป็นครูสอนศาสนาไปในตัว และขายเทมเปอาหารพื้นเมืองของอินโดนีเซีย เขาพบรักกับอันนา แต่อันนากำลังจะแต่งงานกับฟูกอน เพื่อนสนิทของเขา เขาจึงตัดใจจากอันนา สิ่งที่เห็นคือความคาดหวังได้เกิดขึ้นเพราะฟูกอนติดเชื่อเอดส์โดยไม่ได้ตั้งใจ แต่ฟูกอนกำลังจะแต่งงานกับอันนาโดยที่อันนาไม่ทราบเรื่องเลวร้ายนี้ ทั้งสามคนเรียนจบและกลับมายังอินโดนีเซีย และ

ทำงานตามที่ถนัดความบังเอิญที่อันนาได้ทำงานร่วมกับน้องสาวของอัชฌัมทำให้อันนาและอัชฌัมสมัครรักใคร่กันและผ่านบทพิสูจน์ความรักมาด้วยกันจนได้ครองรักกันที่สุดในที่สุด

ทบทวนวรรณกรรม

ในการทำความเข้าใจสังคมอินโดนีเซียนั้น ผู้วิจัยเลือกศึกษาผ่านภาพยนตร์ 3 เรื่อง คือ “มหากาพย์แห่งรัก”(Ayat-Ayat Cinta) “ผู้หญิงสวมสร้อยโสรวัน”(Perempuan Berkabung Sorban) และ “พลักรักพลักรัศฐา”(Ketika Cinta bertaswbih) ฉะนั้นการทบทวนวรรณกรรมจึงเป็นงานศึกษาที่เกี่ยวกับภาพยนตร์อินโดนีเซียทั้งในยุคระเบียบใหม่และยุคปฏิรูป

งานวรรณกรรมชิ้นหนึ่งที่ทำให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกันของลักษณะ การสร้างสรรค์ผลงานด้านวัฒนธรรมสมัยนิยมในอินโดนีเซียคือ งานของ “เอ เทียว” (Teeuw 1967) เรื่อง “Modern Indonesian Literature” ในงานชิ้นนี้ได้พยายามชี้ให้เห็นลักษณะการสร้างงานวรรณกรรมในอินโดนีเซียว่าถูกแบ่งออกเป็นสองช่วง คือ ก่อนและหลังสงครามกับเจ้าอาณานิคมดัตช์ ในช่วงแรกของงานเขียนพยายามชี้ให้เห็นว่าวรรณกรรมทำหน้าที่ในการสะท้อนสำนึกความเป็นชาติให้เกิดขึ้นผ่านวรรณกรรมและการใช้ภาษาอินโดนีเซีย ซึ่งผู้ที่มีส่วนในการก่อสำนึกความเป็นชาติให้เกิดขึ้นคือตัวเจ้าอาณานิคมเอง ในส่วนที่สองของเนื้อหาเน้นศึกษาถึงตัวผู้เขียนและบริบททางสังคม เนื้อหาของวรรณกรรมที่ถ่ายทอดจะเป็นเรื่องราวความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยมีการเสนอภาพของบริบททางสังคมทั้งในประเด็นการเมืองและการปกครองของอินโดนีเซียในแต่ละช่วง

ในงานอีกชิ้นของ “มามัน มาฮายานะ” (Mahayana, 2007) ชื่อเรื่อง “Ekstrinsikalitas Sastra Indonesia” เป็นงานที่เสนอให้เห็นถึงพัฒนาการของวรรณกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคมและการเมืองของอินโดนีเซียตั้งแต่ยุคอาณานิคมจนถึงปัจจุบัน โดยเขาได้ชี้ให้เห็นว่า เนื้อหา ลักษณะ รูปแบบการนำเสนอและกลวิธีการสร้างผลงานสัมพันธ์อยู่กับบริบทสังคมการเมืองของอินโดนีเซีย เนื้อหาของวรรณกรรมมีการสอดแทรกการวิจารณ์สังคมการเมืองของอินโดนีเซียด้วย นอกจากนี้บทบาทของวรรณกรรมยังสื่อถึงการชื่นชมและวิจารณ์สภาพสังคมการเมืองในแต่ละยุคสมัยด้วยเช่นกัน

พบว่าลักษณะการสร้างวรรณกรรมในอินโดนีเซียมีลักษณะที่หยิบยกเอาบริบทของสังคมการเมืองในแต่ละยุคสมัยมาเป็นตัวบทในการดำเนินเรื่อง เมื่อพิจารณางานเขียนที่เกี่ยวกับภาพยนตร์อินโดนีเซียจะพบลักษณะที่ใกล้เคียงกัน คืองานเขียนเกี่ยวกับภาพยนตร์มีความสัมพันธ์อยู่กับการสร้างตัวบทให้สอดคล้องกับสภาพสังคมการเมือง ในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่รับใช้รัฐบาล และวิจารณ์สภาพสังคมการเมืองไปพร้อม ๆ กัน

งานอีกชิ้นที่ถือเป็นงานชิ้นบุกเบิกเกี่ยวกับการศึกษาด้านภาพยนตร์ คือ งานของ “กฤษณะ เซน” (Sen, 1993) ชื่อเรื่อง “Politics of melodrama in Indonesia cinema” งานชิ้นนี้กล่าวถึงภาพยนตร์ในยุคระเบียบใหม่ เขาพยายามชี้ให้เห็นว่าภาพยนตร์ส่วนใหม่ที่ถูกผลิตในยุคนี้เป็น ภาพยนตร์แนวชีวิต (Drama) ที่เน้นสภาพความเป็นอยู่ของคนหนุ่มสาวในเมืองใหญ่ และมีการให้สิทธิและคุณค่าแก่ผู้หญิงน้อยมากนอกจากนี้ไม่มีการให้ภาพประเด็นทางการเมือง ศาสนา ชาติพันธุ์ในภาพยนตร์

ขณะที่งานของกฤษณะ เซนพยายามชี้ให้เห็นลักษณะการผลิตผลงานภาพยนตร์ในยุคระเบียบ งานของ “อิริค ซาโซโน” (Sasono, 2011) ชื่อเรื่อง “Muslim Sosial dan Pembaharuan Islam dalam Beberapa Film Indonesia” ได้พยายามชี้ให้เห็นการฟื้นฟูศาสนาอิสลามที่ปรากฏในภาพยนตร์ เขาพยายามชี้ให้เห็นว่าการฟื้นฟูศาสนาอิสลามเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ศาสนาอิสลามดำรงอยู่ได้ในสังคมอินโดนีเซีย ระยะเวลาในยุคปฏิรูปเหล่าผู้กำกับพยายามสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาอิสลามเข้าไปในภาพยนตร์มากขึ้น เพราะคุณค่าของศาสนาอิสลามที่ปรากฏในภาพยนตร์กับวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมอินโดนีเซียเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กัน

งานของ “ชนม์ธิดา อัยกุล” (Auikool, 2017) เรื่อง “The Voice of the Silence: Indonesia’s and Thailand’s Alternative Memory and Culture of Impunity in Films” บทความชิ้นนี้พยายามเสนอ เรื่องราวของเสียงแห่งความเงียบงันผ่านทางเลือกแห่งความทรงจำและวัฒนธรรมการไม่นำผู้กระทำผิดมาลงโทษของอินโดนีเซียและไทยที่เสนอผ่านภาพยนตร์ โดยบทความชี้ให้เห็นถึงความรู้สึกร่วมเกี่ยวกับความรุนแรงทางการเมืองที่สะท้อนให้เห็นผ่านการกระทำที่น่าหวาดกลัวและสามารถเกิดขึ้นได้ในรูปแบบต่าง ๆ ประเด็นนี้ ยังคงได้รับความสนใจจากนักวิชาการอยู่เสมอ แม้ว่าจะมีมุมมองที่ต่างกันบนพื้นฐานความรุนแรงทางการเมืองที่เกิดขึ้นและวิธีการที่ต่างกันในการศึกษา อย่างไรก็ตามนักวิชาการพยายามชี้ให้เห็นว่าโดยทั่วไปความรุนแรงทางการเมืองมีปัจจัยมากมายที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ไม่ว่าจะเป็นจากสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง ปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการแสดงออกทางการเมืองทั้งสิ้น บางครั้งพลวัตความรุนแรงทางการเมืองเป็นการเกี่ยวพันกันของรัฐและตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ หลายครั้งที่ความรุนแรงทางการเมืองถูกตรวจสอบแต่เป็นสิ่งที่ถูกพิจารณาให้ปิดป้องไปพร้อมกับมีผู้เสียชีวิตในที่เกิดเหตุ จนความรุนแรงทางการเมืองนำมาซึ่งการไม่มีจุดสิ้นสุดของการทำลายชนชาติ การสังหารหมู่ สงครามกลางเมือง ปัญหาทางชาติพันธุ์ การกวาดล้างทางเชื้อชาติ และการถูกทรมานอย่างไม่มีที่สิ้นสุดของปัจเจกบุคคล

ผลการวิจัย

กาญจนา แก้วเทพ (2543) ได้ให้ความหมายคำว่า “สัมพันธ์บท” ไว้ว่ามีหลายความหมาย เช่น การเชื่อมโยงเนื้อหา การถ่ายโยงเนื้อหา การถ่ายโยงข่าว สัมพันธ์บท สหบท ฯลฯ แนวคิดสัมพันธ์บทนี้เป็นการสร้างตัวบทใหม่ด้วยบทหนึ่ง โดยใช้ข้อมูลจากตัวบทเดิมที่มีอยู่แล้ว สัมพันธ์บทเป็นเรื่องของช่องว่างที่เกิดขึ้นระหว่างตัวบทต่าง ๆ มากกว่าจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวบทเอง ช่องว่างที่เกิดขึ้นมาจากการสร้างตัวบทใหม่ โดยมีการหยิบข้อมูลจากตัวบทเดิม สัมพันธ์บทจึงมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการหมุนเวียนและแลกเปลี่ยนความหมาย “สัมพันธ์บท” หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทหนึ่งกับอีกตัวบทหนึ่ง โดยมีช่องว่างของความสัมพันธ์ระหว่างตัวบททั้งสองที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวบทโดยอาศัยการหยิบยืมความหมายของตัวบทเดิมและใช้ข้อมูลร่วมกันในการสร้างตัวบท ในขณะเดียวกัน นพพร ประชากุลยังได้พยายามอธิบายถึง การใช้แนวคิดสัมพันธ์บทไว้ว่า ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ตัวบทหนึ่ง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับตัวบทอื่น ๆ ที่ปรากฏอยู่ในยุคสมัยเดียวกันหรือในยุคสมัยก่อนหน้าไม่มากนัก (นพพร ประชากุล, 2543, หน้า 175)

ฉะนั้น สัมพันธ์บทของภาพยนตร์แต่ละเรื่องที่เกิดขึ้นมีความผันแปรไปตามสภาพสังคมและการเมืองการปกครอง การผลิตภาพยนตร์นั้นมีช่องว่างของความสัมพันธ์ของตัวบทในการผลิตที่เรียกว่าสัมพันธ์บท โดยเกิดขึ้นระหว่างตัวบทต้นทางและตัวบทปลายทาง องค์ประกอบต่างๆในภาพยนตร์เป็นส่วนสำคัญที่อยู่ในสายโซ่ของสัมพันธ์บท (Intertextuality) จากการผลิตองค์ประกอบต่าง ๆ ในภาพยนตร์มักทำหน้าที่สะท้อนภาพลักษณ์ สถานภาพ สิทธิ และท่าทีในการแสดงออกของบรรทัดฐานของสังคม ตามบริบททางด้านวัฒนธรรมและค่านิยมในสมัยนั้น ๆ ตามความคิด ความเชื่อ และความรู้ความเข้าใจของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี เมื่อเกิดการผลิตภาพยนตร์ที่เป็นตัวบทใหม่ โดยการอ้างอิงวัตถุดิบจากตัวบทเดิมนั้นจึงก่อให้เกิดสัมพันธ์บทขึ้น

จากการศึกษาพบว่าภาพยนตร์ที่ศึกษาทั้ง 3 เรื่องมีความสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา แก้วเทพ และนพพร ประชากุล ดังนี้

ภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่อง มีลักษณะการผลิตซ้ำตัวละครที่เหมือนหรือคล้ายกัน โดยมีช่องว่างของตัวบทเป็นช่องว่างความสัมพันธ์ของภาพยนตร์แต่ละเรื่อง เมื่อเราดูการถ่ายทอดการผลิตซ้ำนั้น พบว่า ตัวละครเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ผู้กำกับพยายามเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทหนึ่งสู่ตัวบทหนึ่งอยู่เสมอ เช่น กรณีตัวละครนางเอกของภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่อง มักทำหน้าที่สะท้อนสถานภาพ สิทธิตามบรรทัดฐานของสังคมมุสลิม ตามบริบททางวัฒนธรรมและสังคมที่กำลังดำรงอยู่ ทำให้

เห็นทั้งจุดเปราะบาง และจุดที่สังคมต้องการให้เป็นที่ยึดเหนี่ยวผ่านการแสดงออก ความคิด ค่านิยมของตัวละคร ซึ่งตัวละครที่ถูกสร้างขึ้นมีความเชื่อมโยงกันกับสังคมความเป็นจริงของคนในสังคม ฉะนั้นเมื่อเกิดการผลิตซ้ำตัวละครใน قالبใหม่ โดยมีการหยิบหรืออ้างอิงตัวบทเดิมจึงก่อเกิด สัมพันธบทขึ้น

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ลักษณะสัมพันธ์ของภาพยนตร์อินโดนีเซียช่วงทศวรรษ 1980-2010 จะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่องของภาพยนตร์อินโดนีเซียช่วงทศวรรษ 1980-2010 ตามองค์ประกอบการเล่าเรื่องที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ตัวละคร
2. โครงเรื่อง
3. แก่นเรื่อง
4. ฉาก
5. สัญลักษณ์
6. ความขัดแย้ง

โดยวิเคราะห์ลักษณะสัมพันธ์ของภาพยนตร์อินโดนีเซียช่วงทศวรรษ 1980-2010 โดยจะแสดงผลการเปรียบเทียบในทุกองค์ประกอบของการเล่าเรื่องในตารางแสดงผล และสรุปลักษณะสัมพันธ์ของภาพยนตร์อินโดนีเซียช่วงทศวรรษ 1980-2010 ที่ได้จากการวิเคราะห์

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ลักษณะสัมพันธ์ของภาพยนตร์อินโดนีเซียในช่วงทศวรรษ 1980-2010 ที่ได้จากการวิเคราะห์จากองค์ประกอบการเล่าเรื่อง โดยใช้หลักเกณฑ์ 5 ประการ คือ 1. การคงเดิม (Convention) 2. ความแปลกใหม่ (Invention) 3. การขยายความ (Extension) 4. การตัดทอน (Reduction) 5. การดัดแปลง (Modification) เพื่อหาหลักการเชื่อมโยงของสัมพันธ์ในภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่อง คือ ภาพยนตร์เรื่อง “มหากาพย์แห่งรัก” “ผู้หญิงสวมสร้อยไสรบัน” และ “พลังรักพลังศรัทธา” ในการวิเคราะห์ลักษณะสัมพันธ์ได้นำแนวคิดอิสลามานูว์ตรมาใช้เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างหลักการทางศาสนาอิสลามกับองค์ประกอบการเล่าเรื่องที่จะนำไปสู่การอธิบายลักษณะสัมพันธ์ของภาพยนตร์อินโดนีเซีย ช่วงทศวรรษ 1980-2010 มีรายละเอียด ดังนี้

1. การนำเสนอความหมายผ่านตัวบทของภาพยนตร์เรื่อง “มหากาพย์แห่งรัก” (Ayat-Ayat Cinta) เรื่อง “ผู้หญิงสวมสร้อยไสรบัน” (Perempuan berkalung Sorban) และเรื่อง “พลังรักพลังศรัทธา” (Ketika Cinta Bertasbih)

การนำเสนอความหมายผ่านตัวบทของภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องได้อาศัยแนวคิดการเล่าเรื่องเป็นส่วนนำในการวิเคราะห์สัมพันธ์ของภาพยนตร์อินโดนีเซีย โดยสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะของภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องนี้เพื่อหาการเชื่อมโยงระหว่างตัวบทหนึ่งสู่ตัวบทหนึ่งว่ามีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ก่อให้เกิดการตีความตัวบทของภาพยนตร์เหล่านี้ ทำให้เห็นมุมมองที่เสนอผ่านภาพยนตร์ในรูปแบบต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันอยู่ระหว่างโลกแห่งศาสนาอิสลามกับโลกแห่งภาพยนตร์ โดยจำแนกตามองค์ประกอบการเล่าเรื่องที่ศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 ตัวละคร

การสร้างบุคลิกของตัวละคร หรือการสร้างพระเอก นางเอก และฝ่ายร้ายขึ้นมานั้นเป็นการอ้างอิงจากความเป็นจริงของชีวิตมนุษย์ ในภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องใช้เกณฑ์การสร้างตัวละครที่มีทั้งด้านดี และด้านไม่ดี ซึ่งเป็นสิ่งที่ปกติและเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง การสร้างตัวละครแบบนี้จะทำให้มีความสมเหตุสมผล สมจริง และน่าเชื่อถือ การแบ่งประเภทตัวละครแบ่งตามประเภทของตัวละคร คือ ตัวละครเอกและตัวละครประกอบ อย่างไรก็ตามตัวละครเอกและตัวละครประกอบที่

ปรากฏในภาพยนตร์นั้นมีความสัมพันธ์กัน คือ ตัวละครเอกเป็นศูนย์กลางของเรื่องมีบทบาทที่สำคัญในการดำเนินเรื่อง เป็นตัวละครที่มีข้อขัดแย้งที่ทำให้บทภาพยนตร์มีประเด็นและความน่าสนใจขณะเดียวกันตัวละครประกอบแม้จะมีบทบาทรองลงมา แต่ตัวละครประกอบได้ทำหน้าที่ส่งเสริมให้ตัวละครเอกเด่นขึ้นมา บทบาทที่เกิดขึ้นของตัวละครมีทั้งการใช้วัจนภาษา และอวัจนภาษา

1.2 โครงเรื่อง

พบว่าโครงเรื่องของภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องได้ปรับให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม ซึ่งภาพยนตร์เหล่านี้ออกฉายในช่วงที่กระแสการฟื้นฟูศาสนาอิสลามกำลังเบ่งบานเต็มที่ในอินโดนีเซีย การร้อยเรียงโครงเรื่องมีลักษณะที่สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม เช่น ในกรณีการวางโครงเรื่องของภาพยนตร์เรื่อง “มหากาพย์แห่งรัก” มีความสอดคล้องกับหลักการของอิสลามที่มีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อหลักการของศาสนาอิสลาม แม้ว่าปัจจุบันอินโดนีเซียจะก้าวสู่ความเป็นประชาธิปไตยอย่างเต็มรูปแบบและสภาวะความสมัยใหม่ แต่กระบวนการอิสลามมานูวัตร์ที่มาพร้อมกับกระแสการฟื้นฟูศาสนาอิสลามกำลังปรับให้ความทันสมัยสามารถอยู่ร่วมกันได้กับหลักการของศาสนา ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วโลกของมุสลิมไม่มีความเชื่อและศรัทธาอื่นใดนอกเหนือจากพระเจ้า แต่การวางโครงเรื่องที่มีความรักบนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่าอัลเลาะห์จะทรงประทานความรักที่แท้จริงมาให้หากเดินตามแนวทางของศาสนาถูกนำมาใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์โครงเรื่อง แม้จะมีเรื่องราวของความรักแต่เป็นความรักที่ไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม

1.3 แก่นเรื่อง

แก่นเรื่องของภาพยนตร์ทั้งสามเรื่องมีลักษณะที่สัมพันธ์อยู่กับศีลธรรม (Morality Theme) โดยเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ทั้งสามเรื่องจะเกี่ยวกับศีลธรรมของสังคมมุสลิมในสังคมอินโดนีเซีย ทั้งในเรื่องของความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง ประเด็นการมีภรรยาหลายคน และแม้กระทั่งปัญหาการประทุษร้ายต่อสิทธิของตัวละครที่เป็นผู้ร้าย บทภาพยนตร์จะสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของการทำความดี หรือแสดงให้เห็นถึงการที่ตัวละครเลือกที่จะแก้ไขปัญหานั้นด้วยวิธีการที่ทั้งถูกและผิดศีลธรรมที่พยายามอิงหลักการของศาสนาอิสลามเข้ามาแก้ไขปัญหานอกจากนี้ภาพยนตร์ยังสอดแทรกแก่นเรื่องรองเกี่ยวกับความรัก (Love Theme) เข้าไปด้วยการใช้ชีวิตคู่และความสัมพันธ์ของความรักนั้นจะมีอุปสรรคต่าง ๆ ขว้างกัน โดยเนื้อหาของภาพยนตร์ทั้งสามเรื่องมีทั้งความรักแบบหนุ่ม-สาว ซึ่งก็คือ พระเอกและนางเอก ความรักระหว่างบิดา-มารดาและลูกซึ่งตัวละครเหล่านี้จะต้องก้าวผ่านอุปสรรคในเรื่องเพื่อสมหวังในความรัก

ในขณะเดียวกันภาพยนตร์ยังพยายามเสนอโลกแห่งความเป็นจริงจากโลกของศาสนาสู่โลกของการแสดง ในความเป็นจริงแล้วในช่วงทศวรรษ 1980-2010 เป็นช่วงเสรีประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในศาสตร์แขนงต่าง ๆ ตลอดจนความเป็นประชาธิปไตยในความคิดของประชาชนทั่วไปในอินโดนีเซีย ฉะนั้นโลกแห่งศาสนบัญญัติอิสลามควรดำรงอยู่ในโลกการแสดงเพียงบางส่วนเพื่อความสมจริง แต่ยังคงไม่ละทิ้งความสอดคล้องของหลักการศาสนาอิสลาม การปล่อยให้มีโลกความสมจริงในภาพยนตร์แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของสังคมมุสลิมที่กำลังเผชิญกับความหลากหลายในสังคมอินโดนีเซียอย่างแท้จริง และเพื่อเป็นการสร้างสุนทรีย์ให้แก่ผู้ชมบ้าง ภาพยนตร์ทำหน้าที่สะท้อนความเป็นจริงตามบัญญัติศาสนาอิสลามและความเป็นจริงของชีวิตมุสลิมในอีกแง่มุมหนึ่ง

1.4 ฉาก

ฉากที่ถูกสร้างในภาพยนตร์เป็นการสร้างสรรค์ฉากให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม แม้องค์ประกอบบางอย่างจะไม่ถูกต้องตามหลักศาสนาทั้งหมด แต่ไม่ได้ขัดกับหลักการศาสนาจนเกินไป ซึ่งฉากที่ถูกสร้างในภาพยนตร์ได้สะท้อนคุณค่าต่าง ๆ ของมุสลิมได้เป็นอย่างดี เช่น การสร้างฉากเพื่อมุ่งสะท้อนปรัชญาของศาสนาอิสลามที่มีความสัมพันธ์กับชีวิต เช่น กรณีฉากบ้านของนางเอกในภาพยนตร์เรื่อง “มหากาพย์แห่งรัก” บ้านของนางเอกอยู่ในเมืองใหญ่ซึ่งมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์สูง แต่เมื่อภาพยนตร์ฉายไปที่ฉากภายในบ้านของนางเอก พบว่าโลกภายในบ้านของนางเอกเต็มไปด้วยสัญลักษณ์แห่ง

ศาสนาอิสลาม เช่น ภาพแขวนฝาผนังที่มีพระนามของศาสดา หนังสือคำกัรทางศาสนาต่าง ๆ โลกในบ้านของนางเอกเป็นตัวแทนของ โลกนี้ตามปรัชญาของอิสลาม โดยอิสลามถือว่าโลกนี้เป็นโลกที่อัลเลาะห์สร้าง การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างคนกับพระเจ้าผ่านสัญลักษณ์ต่าง ๆ จึงเป็นกระบวนการอิสลามานุวัตรในลักษณะของฉากให้สอดคล้องกับคติความเชื่อของอิสลาม นอกจากฉากที่เป็นฉากบ้านแล้ว ฉากผัดบับทั้งหลายที่ปรากฏในภาพยนตร์ยังสะท้อนให้เห็นถึงโลกนี้ที่เป็นโลกแห่งความอันตรายเพื่อตอกย้ำความตึงเครียดที่มุสลิมที่ดีควรปฏิบัติ

1.5 สัญลักษณ์

จากการวิเคราะห์สัญลักษณ์ต่างๆ ที่ปรากฏในภาพยนตร์เป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นอิสลามที่มีทั้งบอกตรงๆ และบอกอ้อม ๆ การสร้างสรรค์ตัวละครให้มีคุณลักษณะที่เสนอคุณค่าของความเป็นอิสลามผ่านสัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ภาพยนตร์พยายามสื่อสารให้ผู้ชมเห็นถึงกระบวนการอิสลามานุวัตรด้านสัญลักษณ์ กล่าวคือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาพยนตร์เป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นอิสลาม ที่มีทั้งบอกตรง ๆ และบอกอ้อม ๆ เช่น ในกรณีการละหมาดที่ดูเหมือนเป็นกิจวัตรประจำวันของมุสลิมอยู่แล้ว แต่ใช้ว่ามุสลิมทุกคนจะปฏิบัติ การละหมาดเป็นสัญลักษณ์ของการทำให้เป็นอิสลาม ผ่านการเชิญชวนให้คนละหมาดเพราะการละหมาดเป็นสัญลักษณ์ของคนดี การสร้างความหมายให้การละหมาดเป็นมุสลิมที่ดี โดยความหมายดังกล่าวปรากฏให้เห็นแค่ตัวละครฝ่ายดี เพื่อเน้นย้ำถึงการเป็นมุสลิมที่ดีที่ดีที่ดำรงไว้คือการเคารพภักดีต่อพระเจ้าเป็นเจ้า เช่น ตัวละคร “พะห์รี” ในภาพยนตร์เรื่อง “มหากาพย์แห่งรัก” (Ayat-Ayat Cinta) แม้จะติดคุกแต่เขาไม่เคยละทิ้งการละหมาดเลยแม้แต่ครั้งเดียว กระบวนการอิสลามานุวัตรสัญลักษณ์ที่ปรากฏในภาพยนตร์มีสองรูปแบบ คือ การปรากฏสัญลักษณ์ตามแนวทางศาสนาที่สื่อความหมายสอดคล้องกับหลักการของศาสนบัญญัติและอิสลามานุวัตรสัญลักษณ์ที่เป็นสิ่งต้องห้ามทางศาสนา

สัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงกระบวนการทำให้เป็นอิสลามที่เด่นชัดคือผ้าคลุมศีรษะของผู้หญิงมุสลิมหรือฮิญาบ การสวมผ้าคลุมศีรษะหรือฮิญาบเป็นทางเลือกของผู้หญิงมุสลิมชาวอินโดนีเซีย สำหรับหลาย ๆ คนการสวมใส่ผ้าคลุมศีรษะถือเป็นความเชื่อและวิถีการที่จะต้องปฏิบัติ แต่ในขณะเดียวกันมีผู้หญิงมุสลิมบางคนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการใส่เพื่อจุดประสงค์ในการปกปิดร่างกาย แต่ใส่เพราะเป็นแฟชั่น แม้ว่าสังคมอินโดนีเซียจะมีประชากรมุสลิมเป็นส่วนใหญ่แต่การสวมใส่ผ้าคลุมของผู้หญิงมุสลิมนั้นมีความสำคัญในเชิงอำนาจทางการเมืองด้วย เนื่องจากในสมัยของซูฮาร์โตมีการประกาศห้ามมิให้มีการสวมใส่ผ้าคลุมศีรษะเพราะต้องการสร้างชาติแบบทางโลกไม่ใช่วิถีทางศาสนา แต่ด้วยกระแสการฟื้นฟูศาสนาอิสลามที่ก่อตัวขึ้นในช่วงปลายทศวรรษ 1980 การสวมใส่ผ้าคลุมเริ่มแพร่หลายมากขึ้น เพราะเหล่าชนชั้นกลางในอินโดนีเซียมีโอกาสไปศึกษาต่างประเทศกลางเมื่อเรียนจบมาได้นำหลักการปฏิบัติตัวของผู้หญิงมุสลิมมาเผยแพร่ ทำให้การสวมใส่ผ้าคลุมเป็นสิ่งที่ดีควรกระทำ พัฒนาการการสวมฮิญาบและการรับรู้ของผู้หญิงอินโดนีเซียต่อการสวมใส่ฮิญาบได้เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในคนสมัยใหม่ ฮิญาบได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของการแสดงออกของแต่ละบุคคล การสวมใส่ฮิญาบจึงเป็นวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมอินโดนีเซียเพื่อตอบสนองต่อความเชื่อในคำภีร์อัลกุรอานที่มีบทบัญญัติไว้สำหรับผู้หญิงมุสลิมว่าต้องสวมผ้าคลุมศีรษะเพื่อปกป้องตนเองจากความชั่วร้ายต่าง ๆ ความชั่วร้ายในที่นี้คือความชั่วร้ายที่อาจเกิดจากผู้ชายล่วงละเมิดทางเพศทั้งทางสายตาและทางปฏิบัติ

ในด้านสัญลักษณ์ที่เป็นสิ่งต้องห้ามในทางศาสนาอิสลามได้ถูกถ่ายทอดผ่านตัวละครฝ่ายร้ายซึ่งเป็นตัวละครคู่ตรงกันข้ามกับตัวละครเอก ตัวละครฝ่ายร้ายเป็นตัวแทนของการเสนอด้านมืดของมนุษย์ สัญลักษณ์หนึ่งที่พบได้บ่อยในตัวละครฝ่ายร้ายคือ กิจวัตรประจำวันที่จะทิ้งการละหมาด ละทิ้งศีลธรรมที่มุสลิมที่ดีพึงปฏิบัติ เช่น การสร้างตัวละครฝ่ายร้าย ชื่อซัมซุดิน (Samsudin) ให้ปรากฏในเรื่อง “ผู้หญิงสวมสร้อยไสรบัน” (Perempuan Berkalung Sorban) พฤติกรรมโดยรวมมีความก้าวร้าว โหมโหร้าย ขอบกตขี้ผู้หญิงและทำร้ายร่างกายผู้หญิงตัวละครซัมซุดินเป็นตัวละครประเภทที่มีลักษณะตายตัว (Typed Character) ซึ่งมักจะมโนสยคล้ายกับตัวละครผู้ร้ายชายในภาพยนตร์ทั่วไปที่เป็นสูตรสำเร็จ ผู้ชมจะสามารถคาดเดาทัศนคติและการกระทำอันเลวร้ายของซัมซุดินได้ว่า เขาจะต้องเลือกอยู่ข้างความชั่วร้าย สัญลักษณ์หนึ่งที่ปรากฏในตัวซัมซุดิน คือ การให้

ตัวละครมุสลิมชายตี๋มขิงมีนเมา ซึ่งในทางศาสนาอิสลามการดื่มของมีนเมาเป็นสิ่งต้องห้าม ในหะดีษ หมายถึง สิ่งที่ถูกปิด
สติปัญญา ทำให้ขาดสติ ซึ่งเป็นข้อห้ามที่ได้บันทึกไว้ในอัลกุรอาน ตามความหมายข้างต้นพบว่า การดื่มของมีนเมาของตัวละคร
เป็นสัญลักษณ์ที่ต้องห้าม เมื่อชมชุนดินตี๋มขิงมีนเมาเข้ามกขาดสติ โมโหร้าย ทำร้ายผู้หญิง เป็นสัญลักษณ์ของคนชั่วไม่ควรเอา
แบบอย่าง และจุดจบของตัวละครชมชุนดินคือการอยู่อย่างโดดเดี่ยวซึ่งเป็นผลจากการกระทำของเขาทั้งสิ้น

1.6 ความขัดแย้ง การวิเคราะห์ความขัดแย้งในภาพยนตร์ทั้งสามเรื่องพบความขัดแย้งทั้งหมด 3 ประเภท คือ

1.6.1 ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน

1.6.2 ความขัดแย้งภายในจิตใจ

1.6.3 ความขัดแย้งระหว่างคนกับสังคม

การสร้างความขัดแย้งที่เกิดภายในเรื่องมีการใช้กระบวนการอิสลามานุวัตรในแง่ของการก่อปมปัญหาและใช้แนวทาง
ศาสนาอิสลามในการแก้ไขปัญหา โดยการคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อาศัยคุณธรรมและจริยธรรมด้านความอดทนและ
ความศรัทธาที่มีต่อศาสนาเป็นที่ตั้ง ตรงกับหลักการทางศาสนาที่กล่าวว่า องค์อัลเลาะห์ทรงโปรดผู้ที่มีความอดทนต่อบททดสอบ
ของพระองค์เสมอ เช่น กรณีที่นางเอกในภาพยนตร์เรื่อง “ผู้หญิงสวมสร้อยโสרבัน” ต้องเผชิญกับความกดดันจากสามี หรือ
กดดันจากการถูกจำกัดสิทธิในการศึกษา แต่ด้วยความอดทนและมุ่งมั่นในหลักการทางศาสนาทำให้เธอก้าวผ่านการกดขี่นั้นไป
และพบกับอิสราภาพ ความเสมอภาค และสิทธิต่าง ๆ ที่เท่าเทียมกันตามที่เธอวิเลหาสอดคล้องกับตัวบททางศาสนาที่กล่าวว่า
“จงแจ้งข่าวดีแก่บรรดาผู้อดทนเถิด” (สุธี นามศิริเลิศ, 2556, หน้า 286) จากบทบัญญัตินี้ได้ประจักษ์ในฉากสุดท้ายที่นางเอก
พบกับความสุขในชีวิต

2. ลักษณะสัมพันธ์บทของภาพยนตร์อินโดนีเซียทศวรรษ 1980-2010

ลักษณะการเชื่อมโยงองค์ประกอบการเล่าเรื่องกับสัมพันธ์บทของ “ภาพยนตร์เรื่องมหากาพย์แห่งรัก” “พลังรักพลัง
ศรัทธา” และ “ผู้หญิงสวมสร้อยโสרבัน” สามารถอธิบายลักษณะสัมพันธ์บทที่ปรากฏในภาพยนตร์ ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 5
ประการ คือ การคงเดิม (Convention) ความแปลกใหม่ (Invention) การขยายความ(Extension) การตัดทอน (Reduction)
การดัดแปลง (Modification) ดังนี้

2.1 ลักษณะที่คงเดิม (Convention)

ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบการเล่าเรื่องของ ภาพยนตร์เรื่อง
“มหากาพย์แห่งรัก” (Ayat-ayat Cinta) “พลังรักพลังศรัทธา” (Ketika Cinta Bertasbih) และ “ผู้หญิงสวมสร้อยโสרבัน”
(Perempuan Berkalung Sorban) เพื่อค้นหาลักษณะสัมพันธ์บทของภาพยนตร์อินโดนีเซียทศวรรษ 1980-2010 นั้น
พบว่ามิลักษณะการคงเดิม ดังนี้

2.1.1 ลักษณะที่คงเดิม (Convention) ของตัวละคร

ก. ตัวละครนางเอก อนิซซะห์ ในมหากาพย์แห่งรัก อันนา ในพลังรักพลังศรัทธา พบว่ามีลักษณะการคงเดิม
คือเป็นหญิงสาวที่มียึดมั่นและศรัทธาในศาสนา แต่งกายตามแบบอย่างมุสลิมผู้หญิงที่เคร่งศาสนา มีความเก่ง ทำงานเก่ง มุ่งมั่น
เป็นการฉายภาพให้เห็นถึงมุสลิมผู้หญิงยุคใหม่ที่เคร่งครัดในหลักการศาสนา แต่ในขณะเดียวกันเข้าใจถึงโลกที่เป็นพหุสังคม
นางเอกของทั้ง 2 เรื่องนี้เป็นตัวแทนของหญิงมุสลิมสมัยใหม่ที่มีการศึกษาสูง ไม่ยอมแพ้ต่อโชคชะตา การปรากฏตัวของผู้หญิง
ทั้งสองคนเปรียบเสมือนการต่อสู้ให้เห็นถึงความเท่าเทียมกันของผู้หญิงและผู้ชาย เพราะในเรื่องผู้หญิงทั้งสองคนมีสิทธิที่จะ
เลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้แก่ตัวเอง ไม่เว้นแม้กระทั่งการเลือกคู่ครอง ซึ่งแสดงออกถึงความเท่าเทียมกันของสังคมแบบชายเป็นใหญ่
ดังนั้นกรอบของความเป็นนางเอกที่ต้องเป็นผู้หญิงที่ดียังคงครอบงำตัวละครทั้งสองอยู่

ข. ตัวละครพระเอก ลักษณะสัมพันธ์บทการคงเดิมของตัวละครพระเอกทั้ง 3 เรื่องมีลักษณะที่เหมือนกัน คือ
เป็นลักษณะของตัวละครที่สุภาพ อ่อนโยน เป็นสุภาพบุรุษ ไม่เจ้าชู้หรือยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเลวร้าย ที่สำคัญยึดมั่นในหลักการทาง

ศาสนาอิสลามและปฏิบัติตนตามพันธกิจของมุสลิมที่ดีตลอดทั้งเรื่อง การคงเดิมของการเป็นผู้ชายที่ดีในทุก ๆ ด้านสะท้อนให้เห็นถึงภาพที่ยังคงให้ความสำคัญกับความเป็นชาย และอุปนิสัยที่สะท้อนผ่านตัวละครที่ผลิตซ้ำมาเหมือนกันเป็นสิ่งที่ผู้หญิงหมายปอง ตัวละครพระเอกเป็นตัวแทนของชนชั้นกลางในสังคมมุสลิมที่มีฐานะยากจนแต่สามารถไปเรียนต่อยังมหาวิทยาลัยอัลอัซฮัรได้

ค. ตัวละครผู้ช่วยเหลือหรือตัวร้าย มีลักษณะที่เหมือนกันทั้ง 3 เรื่อง คือ มีการสร้างปมปัญหาให้ตัวละครฝ่ายช่วยเหลือหรือร้ายเป็นผู้เสริมความโดดเด่นให้แก่ตัวละครเอกทั้งนางเอกและพระเอก และท้ายที่สุดแล้วผลที่ตัวละครฝ่ายร้ายหรือผู้ช่วยเหลือได้รับคือโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นจากปมปัญหาที่ก่อ

2.1.2 ลักษณะที่คงเดิม (Convention) ของโครงเรื่อง

ลักษณะสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงเรื่องในการผลิตซ้ำ

พบว่า มีความคงเดิมทั้ง 3 เรื่อง คือมีการเปิดเรื่องตามช่วงเวลา ดำเนินเรื่องไปเรื่อย ๆ จนถึงจุดวิกฤติ และจบเรื่องด้วยภาวะที่คลี่คลายลง การดำเนินเรื่องตามโครงเรื่องยังสอดคล้องกับวิถีชีวิตของมุสลิมด้วย โดยการดำเนินเรื่องได้ให้ภาพของสังคมชายมุสลิมเป็นที่ตั้ง การแสดงออกถึงเรื่องสิทธิ บทบาท และหน้าที่ มีเรื่องของสังคมชายเป็นใหญ่ที่สังคมอินโดนีเซียต้องเผชิญ แต่เชื่อว่าการสร้างโครงเรื่องแบบนี้จะทำให้ตัวละครผู้หญิงลดบทบาทลง ในขณะที่เดียวกันบทบาทของผู้หญิงก็โดดเด่นในเรื่องของการต่อสู้และเป็นผู้แก้ไขเหตุการณ์ที่เลวร้ายที่เกิดขึ้นกับผู้ชายด้วย

2.1.3 ลักษณะที่คงเดิม (Convention) ของแก่นเรื่อง

ลักษณะสัมพันธ์ขององค์ประกอบแก่นเรื่องพบว่า ไม่ได้เปลี่ยน

แง่คิดในการนำเสนอ แง่คิดที่พบหลักยังคงเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ในครอบครัวและความศรัทธาต่อหลักการของศาสนาอิสลาม เป็นการคงเดิมไว้ในแบบคุณธรรมที่มุสลิมที่ดีควรปฏิบัติ ไม่ได้เปลี่ยนคิดในการนำเสนอ แก่นเรื่องที่กล่าวถึงความรักก็พบได้ทั้ง 3 เรื่องเช่นเดียวกัน ความรักเป็นสิ่งที่ตัวละครต้องก้าวผ่านอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้สมหวังในรัก โดยมีทั้งความรักระหว่างหนุ่ม-สาว ความรักระหว่างสามี-ภรรยา ความรักระหว่าง บิดามารดา-ลูก การคงเดิมและผลิตซ้ำแก่นเรื่องที่เหมือนเดิมเป็นการตอกย้ำให้ผู้ชมเห็นถึงอุดมการณ์หลักของศาสนาอิสลามที่ตัวละครแสดงผ่านแผ่นฟิล์ม

2.1.4 ลักษณะที่คงเดิม (Convention) ของฉาก

ลักษณะสัมพันธ์ของการคงเดิมขององค์ประกอบฉากได้พยายามถ่ายทอดฉากที่มีลักษณะที่เป็นทั้งสังคมมุสลิมและพหุสังคมที่เต็มไปด้วยความหลากหลายและความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมมุสลิม ฉากที่สะท้อนโลกของมุสลิมได้สะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติตนของตัวละครตามแนวทางศาสนา เพื่อที่จะทำให้ตัวละครบรรลุเป้าหมายในการดำเนินชีวิตและก้าวสู่โลกหน้าอย่างมีความสุขตามแนวทางของ ความเชื่อความศรัทธาที่มีต่อองค์พระอัลเลาะห์ ส่วนฉากที่สะท้อนถึงความเป็นพหุสังคมสะท้อนให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายของชุมชนมุสลิมและชุมชนต่างศาสนา

2.1.5 ลักษณะที่คงเดิม (Convention) ของสัญลักษณ์

ลักษณะสัมพันธ์ของสัญลักษณ์ได้สะท้อนผ่านสัญลักษณ์ที่มี

ทั้งสิ่งที่สื่อความถึงความเป็นอิสลามโดยตรง และสิ่งที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความเป็นอิสลามแต่ก็ไม่ได้ขัดกับหลักการของศาสนา แม้จะมีการคงเดิมในสัญลักษณ์ของภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องที่ฉายซ้ำ เช่น ทะเลทราย ปิรามิด มหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร การสวมใส่ผ้าคลุม การละหมาด และการขอพรต่อพระผู้เป็นเจ้า แต่ภาพยนตร์เรื่องผู้หญิงสวมสร้อยโซ่บันที่มีความแปลกใหม่ในสัญลักษณ์เข้ามาด้วย ภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการเล่าเรื่องและนำเสนอตัวตนและอัตลักษณ์ของตัวละครที่ต้องการสะท้อนให้เห็นถึงภาพของตัวละครที่ดีที่ปฏิบัติตามแนวทางศาสนาโดยมีสัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้คุณลักษณะของตัวละครเด่นชัดขึ้นมา

2.1.6 ลักษณะที่คงเดิม (Convention) ของความขัดแย้ง

ลักษณะสัมพันธ์ขององค์ประกอบความขัดแย้งของภาพยนตร์

ทั้ง 3 เรื่องยังคงมีความคงเดิม คือเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างคนกับคน ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ และความขัดแย้งระหว่างคนกับสังคม

ลักษณะที่คงเดิม (Convention) ของภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องนั้น พบว่าเป็นภาพยนตร์แนวชีวิต (Drama) ทั้งหมดที่มีเงื่อนไขของศาสนาอิสลามเข้ามาเกี่ยวข้อง และเป็นภาพยนตร์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ชมในยุคดังกล่าว

2.2 ความแปลกใหม่ (Invention)

พบว่ามีความแปลกใหม่เกิดขึ้นในภาพยนตร์เรื่อง “ผู้หญิงสวมสร้อยโสרבัน” (Perempuan Berkalung Sorban) กล่าวคือ มีความแปลกใหม่ (Invention) ในด้านโครงเรื่อง คือ แม้จะมีการวางโครงเรื่องตามลำดับเวลาตามแบบฉบับภาพยนตร์เรื่อง “มหากาพย์แห่งรัก” (Ayat-ayat Cinta) และ “พลึงรักพลึงศรีธา” (Ketika Cinta Bertasbih) แต่มีความผันผวนของจุดสูงสุดของเรื่อง เพราะเรื่องนี้มีจุดวิกฤติของเรื่องอยู่ 2 ครั้ง และท้ายที่สุดแล้วตัวละครพบกับโศกนาฏกรรมในตอนจบของเรื่อง ต่อมาคือความแปลกใหม่ (Invention) ในด้านตัวละครพบว่า ตัวละครเอก (นางเอกของเรื่อง) มีความลักษณะที่เข้มแข็งต่างกับนางเอกของเรื่อง “มหากาพย์แห่งรัก” (Ayat-ayat Cinta) และ “พลึงรักพลึงศรีธา” (Ketika Cinta Bertasbih) เพราะนางเอกเรื่องนี้เป็นตัวละครที่ถูกสร้างเพื่อให้สังคมอินโดนีเซียตระหนักถึงสิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้หญิงในสังคมมุสลิม ความเท่าเทียมทั้งเรื่อง การศึกษา เพศ กฎหมายต่าง ๆ ที่ปฏิบัติต่อผู้หญิง โดยตัวละครนางเอกพยายามนำเสนอประเด็นที่ถูกละเลยจากสังคมได้อย่างถึงพริกถึงขิง และท้ายที่สุดความแปลกใหม่ (Invention) ด้านสัญลักษณ์นางเอกในเรื่องนี้พยายามใช้สัญลักษณ์ของผ้าคลุมศีรษะที่แบ่งแยกความเป็นผู้หญิงและผู้ชายด้วยการใช้ผ้าขาวม้าผู้ชายมาโพกศีรษะบ้าง มาคล้องคอบ้าง เพื่อสื่อถึงความไม่มีพรมแดนเรื่องความเป็นหญิงและชาย

2.3 ลักษณะการขยายความ (Extension)

ลักษณะการขยายความที่ปรากฏในภาพยนตร์เป็นการขยายความในลักษณะตัวละครและการวางโครงเรื่อง ในรูปแบบของการขยายความจะปรากฏในตัวละครที่เป็นตัวละครนางเอกมากที่สุด และภาพยนตร์ที่เด่นชัดที่สุดที่มีการขยายความคือ “ผู้หญิงสวมสร้อยโสרבัน” (Perempuan Berkalung Sorban) โดยภาพยนตร์พยายามเสนอประเด็นเรื่องเพศและสิทธิสตรีในสังคมมุสลิมและพยายามเสนอประเด็นในการตั้งคำถามต่อกฎหมายอิสลามที่กระทำต่อผู้หญิง ซึ่งลักษณะต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาพยนตร์ไม่ได้เกิดขึ้นโดยไม่มีเหตุผลมารองรับ

3. อิทธิพลจากภายนอกที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองของอินโดนีเซียที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ภาพยนตร์ในช่วงทศวรรษ 1980-2010

แม้ช่วงทศวรรษ 1980 ทิศทางการเมืองโลกจะเริ่มเห็นชัยชนะของระบบทุนนิยม-เสรีประชาธิปไตยชัดเจนขึ้น ขณะเดียวกันหลายพื้นที่ในสังคมโลกยังคงเชื่อมั่นในระบบสังคมนิยม ที่ให้ความสำคัญเสมอภาค ความเท่าเทียมกันของความเป็นมนุษย์ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ปรากฏในหลากหลายศาสตร์ และหนึ่งในนั้นคือสื่อภาพยนตร์

สิ่งที่พบเห็นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในทศวรรษ 1980 คือความเปลี่ยนแปลงของสังคมเมืองและคนในชนบทที่ต้องเผชิญหน้ากับภาวะการเปลี่ยนแปลงนโยบายต่าง ๆ ของชาติ หนึ่งในนั้นคือ ความพยายามสร้างแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติขึ้นตามแบบฉบับของสังคมทุนนิยม ผลจากการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจทำให้เกิดการซื้อขายจับจ่ายอย่างเสรีทั้งคนเมืองและคนชนบท และหนึ่งในนั้นคือวัฒนธรรมสมัยนิยมที่ก้าวสู่รูปแบบใหม่

วงการภาพยนตร์อินโดนีเซียในช่วงทศวรรษ 1980 ยังคงรับใช้อุดมการณ์ของรัฐบาลซูฮาร์โตอยู่ ดังที่เห็นได้ชัดคือ เริ่มต้นทศวรรษ 1980 อินโดนีเซียได้ผลิตภาพยนตร์ไตรภาคออกมาโฆษณาชวนเชื่อความชอบธรรมของรัฐบาล ภาพยนตร์ดังกล่าวถูกผลิตโดยศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติ ประกอบด้วยเรื่อง “เราจะสู้เมื่อรุ่งสาง” (Serangan Fajar) (1981) “เหตุการณ์ทรยศในคืนวันที่ 30 ของพรรคคอมมิวนิสต์อินโดนีเซีย” (Pengianatan G-30-S PKI) (1982) และ “จาการ์ตา 66” (Jakarta 66) ภาพยนตร์ทั้งสามเรื่องกำกับโดยอาร์ฟิน นูร์ (Arfin C. Noer) ภาพยนตร์เหล่านี้มีอิทธิพลมากในการทำหน้าโฆษณาชวนเชื่อ โดยเฉพาะเรื่อง “เหตุการณ์ทรยศในคืนวันที่ 30” เป็นภาพยนตร์ที่ถูกฉายซ้ำทุกปีทางโทรทัศน์จนกระทั่งซูฮาร์โตหมดอำนาจวัฒนธรรมสมัยนิยมภายใต้การนำของซูฮาร์โตซึ่งเป็นยุคที่ใช้นโยบายความเป็นหนึ่งเดียวท่ามกลางความหลากหลาย (Vatikiotis, 1998, p. 48) และมีเครื่องหมายการค้าอยู่ที่การเซ็นเซอร์ทุกอย่างที่เป็นปรปักษ์ต่อรัฐ (Hanan, 2010, p. 112) ภาพยนตร์ส่วนใหญ่ไม่กล้าที่จะท้าทายต่ออุดมการณ์หลักของรัฐ ทำให้ภาพยนตร์ในระยะแรกเป็นแบบชาตินิยมและพยายามสร้างภาพความชอบธรรมและความเป็นฮีโร่ให้แก่พวกพ้อง ต่อต้านพรรคคอมมิวนิสต์ตลอดจนห้ามนำเข้าภาพยนตร์จากอเมริกา (Sen, 1994, p. 49) พอมาในยุคหลังเริ่มมีการสร้างภาพยนตร์แนวตลก โป้ เปลือย เนื้อหาสาระไม่มีแก่นสารมากนัก ยิ่งบทบาทของศาสนาอิสลามแทบจะไม่มีเลยในเนื้อหาของภาพยนตร์ แม้จะปรากฏอยู่บ้างก็แค่ภาพยนตร์สยองขวัญ (Heeren, 2007, pp. 212-215)

จนกระทั่งในช่วงทศวรรษ 1980 ผู้กำกับบางท่านเริ่มที่จะกล้าเสนอมุมมองทางศาสนาอิสลามบ้างแต่ก็เสนอได้อย่างไม่เต็มที่เพราะยังมีกรอบทางการเมืองในช่วงนั้นกำหนดอยู่ เมื่อเรารู้ค่าเฉลี่ยการผลิตภาพยนตร์ พบว่าในช่วงต้นทศวรรษ 1980 อุตสาหกรรมภาพยนตร์อินโดนีเซียได้ผลิตภาพยนตร์โดยเฉลี่ยปีละ 70 เรื่องต่อปี จนกระทั่งมาในช่วงกลางทศวรรษ 1980 ได้ผลิตภาพยนตร์สูงถึง 120 เรื่องต่อปีและเริ่มค่อย ๆ ทรงตัวในช่วงปลายทศวรรษ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการไหลบ่าของอุตสาหกรรมจากภายนอกและการเข้ามาของสื่อโทรทัศน์ แต่อย่างไรก็ดี ในช่วงทศวรรษ 1980 เป็นยุคแบ่งบานของภาพยนตร์วัยรุ่น เช่น ภาพยนตร์เรื่อง “เจ็ม” (Pintar-pintar Bodoh) และ “ก้าวก็โดนถอยก็โดน” (Maju Kena Mundur kena) โดยนำแสดงโดยดาราที่วัยรุ่นให้ความนิยมคือ แดดดี มิสวา (Deddy Mizwar) เอวา อรนาซ (Eva Arnaz) ลินดา กันตูว์ (Linda Kandou) ออนกี้ อเล็กซานเดอร์ (Onky Alexander) เมอเรียม เบลลินา (Meriam Bellina) ราโนว์ การโนว์ (Rano Karno) และ ปามิสตา รุซาดิ (Paramitha Rusady) (Sen, 1994, p. 15)

การเติบโตของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในช่วงนี้มีความสัมพันธ์กับรัฐบาลยุคระเบียบใหม่ ดังที่ทราบกันว่าเป้าหมายของยุคระเบียบใหม่ ภายใต้การปกครองของประธานาธิบดีซูฮาร์โต (1966-1998) มีหัวใจสำคัญอยู่ที่หลักปรัชญา คือ การทำให้การนำหลักปรัชญาและรัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1945 ไปปฏิบัติให้เป็นไปด้วยความมั่นคงและบริสุทธิ์ได้ให้ความสำคัญกับ 4 กลุ่มคือกลุ่มชาตินิยม กลุ่มคอมมิวนิสต์ กลุ่มกองทัพ และกลุ่มอิสลาม แต่กลุ่มที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับรัฐบาลคือกลุ่มกองทัพ และกลุ่มที่ดูเหมือนจะถูกกดบทบาทมากที่สุดคือกลุ่มอิสลาม บทบาทสำคัญที่กลุ่มอิสลามได้รับคือการทำหน้าที่ในการเป็นมือสังหารและกวาดล้างขบวนการคอมมิวนิสต์ ทำให้องค์กรมุสลิมเกิดความไม่พอใจในการปกครองของซูฮาร์โตเพราะถูกกดบทบาทลงเป็นเพียงแค่มือสังหารเท่านั้น ไม่เพียงแค่นั้นประธานาธิบดีซูฮาร์โตยังพยายามที่จะยึดพื้นที่ทางการเมืองของกลุ่มองค์กรมุสลิมลงโดยมีการย้ายหลักปรัชญาและไม่ยอมให้มีการฟื้นฟูพรรคมัซยุมิ (Masyumi) ทำให้พรรคอิสลามกำลังจะหมดบทบาททางการเมืองลง (Vatikiotis, 1998, p. 121) จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ภาพแทนของศาสนาอิสลามในภาพยนตร์ช่วงนี้ไม่ได้รับการให้คุณค่ามากนัก จนช่วงปลายทศวรรษที่ประธานาธิบดีซูฮาร์โตกำลังจะหมดอำนาจเริ่มปรับตัวเข้าหากลุ่มมุสลิมมากขึ้น เช่น จัดตั้งธนาคารอิสลาม ไปทำฮัจญ์ที่เมกกะ อนุญาตให้สวมใส่ผ้าคลุมศีรษะ (อิญาบ) ในโรงเรียน เป็นต้น

แต่เมื่อเข้าสู่ยุคปฏิรูป อินโดนีเซียได้ก้าวสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญทั้งเรื่องของการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงนี้ได้ปรากฏอยู่ในเนื้อหาของภาพยนตร์ที่พยายามออกนอกกรอบการสร้างสรรคแบบยุคระเบียบใหม่ ในช่วงเวลานี้มีการนำเข้าภาพยนตร์จากต่างประเทศมากขึ้นเพราะมุ่งหวังในทางเศรษฐกิจมากกว่าความเป็นหนึ่งเดียวกัน

อย่างที่เคยเป็นมาในยุคระเบียบใหม่ (Hanan, 2010, p. 120) ภาพยนตร์ของอินโดนีเซียในยุคหลังได้หันมาให้ความสนใจกับประเด็นของศาสนามากขึ้น เนื่องจากการเคลื่อนไหวหลายประการเกี่ยวกับการหวนสู่ศาสนาอิสลาม แม้ว่ากระแสนี้จะได้เกิดขึ้นมาแล้วตั้งแต่ทศวรรษ 1980 แต่ไม่ได้เฟื่องฟูอย่างเช่นในยุคปฏิรูป

ในด้านประวัติศาสตร์อินโดนีเซียได้มีการชำระใหม่เพื่อต้องการลบล้างยุคระเบียบใหม่ของซูฮาร์โต ในด้านวงการภาพยนตร์อินโดนีเซียก็ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีผู้กำกับหน้าใหม่เกิดขึ้น มีการทำหนังสั้น ที่สำคัญมีการเคลื่อนไหวสำคัญทางศาสนา ประเด็นเหล่านี้ได้เข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมสมัยนิยมมากขึ้น ยิ่งล่วงเข้าสู่ทศวรรษ 2000 ประเด็นเรื่องศาสนาได้เบ่งบานมากขึ้นมีการสร้างภาพยนตร์แนวทางวิพากษ์วิจารณ์ศาสนามากขึ้น อีริค ซาโซโน (Eric Sasono) นักวิจารณ์ที่ทรงอิทธิพลที่สุดคนหนึ่งในวงการภาพยนตร์อินโดนีเซียเล่าถึงเอกลักษณ์ของภาพยนตร์วิพากษ์มุสลิมว่า เป็นภาพยนตร์ที่พูดถึงค่านิยมและวิถีชีวิตของผู้คนในประเทศซึ่งถูกกำหนดด้วยความเป็นมุสลิม และมุ่งแสดงภาพการใช้ชีวิตของชาวมุสลิมมากกว่า

เมื่อชนชั้นกลางที่มีความรู้เรื่องศาสนาประกอบกับได้ไปเรียนต่อต่างประเทศและจิตสำนึกในความเป็นมุสลิมมีมากขึ้น เมื่อคนเหล่านี้จบการศึกษาออกมาอิทธิพลของกลุ่มคนเหล่านี้ได้แพร่กระจายสู่วัฒนธรรมทุกแขนง อุตสาหกรรมภาพยนตร์ของอินโดนีเซียยุคหลังจึงหันมาให้ความสำคัญกับประเด็นทางศาสนา เช่น เรื่อง “มหากาพย์แห่งรัก” (Ayat-Ayat Cinta) พระเอกของเรื่องคือพะห์รี เขามีโอกาสได้ไปศึกษาต่อที่ประเทศอียิปต์ ซึ่งได้สอดคล้องกับชีวิตจริงของชนชั้นกลางในสังคมอินโดนีเซียที่ได้ไปเรียนต่อต่างประเทศเพื่อเรียนรู้หลักการทางศาสนา มาปรับใช้กับสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ตัวละครอย่างพะห์รีเป็นภาพแทนของศาสนาอิสลามที่ผู้กำกับต้องการสื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชนชั้นกลางในอินโดนีเซียจริง ๆ ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา

ฉะนั้นเราจะเห็นวาระของการเมืองการปกครองที่เปลี่ยนไปในแต่ละยุคสมัยส่งผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานด้านภาพยนตร์อย่างที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบการเล่าเรื่องของ ภาพยนตร์เรื่อง “มหากาพย์แห่งรัก” (Ayat-ayat Cinta) “พลักรักพลักรัศรีธา” (Ketika Cinta Bertasbih) และ “ผู้หญิงสวมสร้อยไสรบัน” (Perempuan Berkalung Sorban) เพื่อค้นหาลักษณะสัมพันธ์ของภาพยนตร์อินโดนีเซียทศวรรษ 1980-2010 นั้น พบว่ามีลักษณะการคงเดิม และความแปลกใหม่ดังนี้

1. ลักษณะที่คงเดิม (Convention)

1.1 ลักษณะที่คงเดิม (Convention) ของตัวละคร

ก. ตัวละครนางเอก อนิซเซห์ ในมหากาพย์แห่งรัก อันนา ในพลักรักพลักรัศรีธา พบว่า มีลักษณะการคงเดิมคือเป็นหญิงสาวที่มียึดมั่นและศรัทธาในศาสนา แต่งกายตามแบบอย่างมุสลิมผู้หญิงที่เคร่งศาสนา มีความเก่ง ทำงานเก่ง มุ่งมั่น เป็นการฉายภาพให้เห็นถึงมุสลิมผู้หญิงยุคใหม่ที่เคร่งครัดในหลักการศาสนา แต่ในขณะเดียวกันเข้าใจถึงโลกที่เป็นพหุสังคม นางเอกของทั้ง 2 เรื่องนี้เป็นตัวแทนของหญิงมุสลิมสมัยใหม่ที่มีการศึกษาสูง ไม่ยอมแพ้ต่อโชคชะตา การปรากฏตัวของผู้หญิงทั้งสองคนเปรียบเสมือนการต่อสู้ให้เห็นถึงความเท่าเทียมกันของผู้หญิงและผู้ชาย เพราะในเรื่องผู้หญิงทั้งสองคนมีสิทธิที่จะเลือกสิ่งที่ดีที่สุดในตัวเอง ไม่เว้นแม้กระทั่งการเลือกคู่ครอง ซึ่งแสดงออกถึงความเท่าเทียมกันของสังคมแบบชายเป็นใหญ่ ดังนั้นกรอบของความเป็นนางเอกที่ต้องเป็นผู้หญิงที่ดียังคงครอบงำตัวละครทั้งสองอยู่

ข. ตัวละครพระเอก ลักษณะสัมพันธ์ทางการคงเดิมของตัวละครพระเอกทั้ง 3 เรื่องมีลักษณะที่เหมือนกันคือทั้งพะห์รี ในมหากาพย์แห่งรัก อัซซันในพลักรักพลักรัศรีธา และครุโดรี ในผู้หญิงสวมสร้อยไสรบัน เป็นลักษณะของตัวละครที่สุภาพ อ่อนโยน เป็นสุภาพบุรุษ ไม่เจ้าชู้หรือยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเลวร้าย ที่สำคัญยึดมั่นในหลักการทางศาสนาอิสลามและปฏิบัติตน

ตามพันธกิจของมุสลิมที่ติดต่อทั้งเรื่อง การคงเดิมของการเป็นผู้ชายที่ดีในทุก ๆ ด้านสะท้อนให้เห็นถึงภาพที่ยังคงให้ความสำคัญกับความเป็นชาย และอุปนิสัยที่สะท้อนผ่านตัวละครที่ผลิตขึ้นมาเหมือนกันเป็นสิ่งที่ผู้หญิงหมายปอง ตัวละครพระเอกเป็นตัวแทนของชนชั้นกลางในสังคมมุสลิมที่มีฐานะยากจนแต่สามารถไปเรียนต่อยังมหาวิทยาลัยอัลอัซฮัรได้

ข. ตัวละครผู้ช่วยเหลือหรือตัวร้าย มีลักษณะที่เหมือนกันทั้ง 3 เรื่อง คือ มีการสร้างปมปัญหาให้ตัวละครฝ่ายช่วยเหลือหรือร้ายเป็นผู้เสริมความโดดเด่นให้แก่ตัวละครเอกทั้งนางเอกและพระเอก และท้ายที่สุดแล้วผลที่ตัวละครฝ่ายร้ายหรือผู้ช่วยเหลือได้รับคือโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นจากปมปัญหาที่ก่อ

1.2 ลักษณะที่คงเดิม (Convention) ของโครงเรื่อง

ลักษณะสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงเรื่องในการผลิตซ้ำพบว่า มีความคงเดิมทั้ง 3 เรื่อง คือมีการเปิดเรื่องตามช่วงเวลา ดำเนินเรื่องไปเรื่อย ๆ จนถึงจุดวิกฤติ และจบเรื่องด้วยภาวะที่คลี่คลายลง การดำเนินเรื่องตามโครงเรื่องยังสอดคล้องกับวิถีชีวิตของมุสลิมด้วย โดยการดำเนินเรื่องได้ให้ภาพของสังคมชายมุสลิมเป็นที่ตั้ง การแสดงออกถึงเรื่องสิทธิบทบาท และหน้าที่ มีเรื่องของสังคมชายเป็นใหญ่ที่สังคมอินโดนีเซียต้องเผชิญ แต่ใช้การสร้างโครงเรื่องแบบนี้จะทำให้ตัวละครผู้หญิงลดบทบาทลง ในขณะเดียวกันบทบาทของผู้หญิงก็โดดเด่นในเรื่องของการต่อสู้และเป็นผู้แก้ไขเหตุการณ์ที่เลวร้ายที่เกิดกับผู้ชายด้วย

1.3 ลักษณะที่คงเดิม (Convention) ของแก่นเรื่อง

ลักษณะสัมพันธ์ขององค์ประกอบแก่นเรื่องพบว่า ไม่ได้เปลี่ยนแปลงคิดในการนำเสนอ แก่นเรื่องที่พบหลักยังคงเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ในครอบครัวและความศรัทธาต่อหลักการของศาสนาอิสลาม เป็นการคงเดิมไว้ในแบบคุณธรรมที่มุสลิมที่ดีควรปฏิบัติ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงคิดในการนำเสนอ แก่นเรื่องที่กล่าวถึงความรักก็พบได้ทั้ง 3 เรื่องเช่นเดียวกัน ความรักเป็นสิ่งที่ตัวละครต้องก้าวผ่านอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้สมหวังในรัก โดยมีทั้งความรักระหว่างหนุ่ม-สาว ความรักระหว่างสามี-ภรรยา ความรักระหว่าง บิดามารดา-ลูก การคงเดิมและผลิตซ้ำแก่นเรื่องที่เหมือนเดิมเป็นการตอกย้ำให้ผู้ชมเห็นถึงอุดมการณ์หลักของศาสนาอิสลามที่ตัวละครแสดงผ่านแผ่นฟิล์ม

1.4 ลักษณะที่คงเดิม (Convention) ของฉาก

ลักษณะสัมพันธ์ของการคงเดิมขององค์ประกอบฉากได้พยายามถ่ายทอดฉากที่มีลักษณะที่เป็นทั้งสังคมมุสลิมและพหุสังคมที่เต็มไปด้วยความหลากหลายและความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมมุสลิม ฉากที่สะท้อนโลกของมุสลิมได้สะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติตนของตัวละครตามแนวทางศาสนา เพื่อที่จะทำให้ตัวละครบรรลุเป้าหมายในการดำเนินชีวิตและก้าวสู่โลกหน้าอย่างมีความสุขตามแนวทางของ ความเชื่อความศรัทธาที่มีต่อองค์พระอัลเลาะห์ ส่วนฉากที่สะท้อนถึงความ เป็นพหุสังคมสะท้อนให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายของชุมชนมุสลิมและชุมชนต่างศาสนา

1.5 ลักษณะที่คงเดิม (Convention) ของสัญลักษณ์

ลักษณะสัมพันธ์ของสัญลักษณ์ได้สะท้อนผ่านสัญลักษณ์ที่มีทั้งสิ่งที่สื่อความถึงความเป็นอิสลามโดยตรง และสิ่งที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความเป็นอิสลามแต่ก็ไม่ได้ขัดกับหลักการของศาสนา แม้จะมีการคงเดิมในสัญลักษณ์ของภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องที่ฉายซ้ำ เช่น ทะเลทราย ปิรามิด มหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร การสวมใส่ผ้าคลุม การละหมาด และการขอพรต่อพระผู้เป็นเจ้า แต่ภาพยนตร์เรื่องผู้หญิงสวมสร้อยไสรบันที่มีความแปลกใหม่ในสัญลักษณ์เข้ามาด้วย ภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการเล่าเรื่องและนำเสนอตัวตนและอัตลักษณ์ของตัวละครที่ต้องการสะท้อนให้เห็นถึงภาพของตัวละครที่ดีที่ปฏิบัติตามแนวทางศาสนาโดยมีสัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้คุณลักษณะของตัวละครเด่นชัดขึ้นมา

1.6 ลักษณะที่คงเดิม (Convention) ของความขัดแย้ง

ลักษณะสัมพันธ์ขององค์ประกอบความขัดแย้งของภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องยังคงมีความคงเดิม คือ เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างคนกับคน ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ และความขัดแย้งระหว่างคนกับสังคม

ลักษณะที่คงเดิม (Convention) ของภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องนั้น พบว่าเป็นภาพยนตร์แนวชีวิต (Drama) ทั้งหมดที่มีเงื่อนไขของศาสนาอิสลามเข้ามาเกี่ยวข้อง และเป็นภาพยนตร์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ชมในยุคดังกล่าว

2. ความแปลกใหม่ (Invention)

พบว่ามี ความแปลกใหม่เกิดขึ้นในภาพยนตร์เรื่อง “ผู้หญิงสวมสร้อยโสรบัน” (Perempuan Berkalung Sorban) กล่าวคือ มีความแปลกใหม่ (Invention) ในด้านโครงเรื่อง คือ แม้จะมีการวางโครงเรื่องตามลำดับเวลาตามแบบฉบับภาพยนตร์เรื่อง “มหากาพย์แห่งรัก” (Ayat-ayat Cinta) และ “พลังรักพลังศรัทธา” (Ketika Cinta Bertasbih) แต่มีความผันผวนของจุดสูงสุดของเรื่อง เพราะเรื่องนี้มีจุดวิกฤติของเรื่องอยู่ 2 ครั้ง และท้ายที่สุดแล้วตัวละครพบกับโศกนาฏกรรมในตอนจบของเรื่อง ต่อมาคือความแปลกใหม่ (Invention) ในด้านตัวละครพบว่า ตัวละครเอก (นางเอกของเรื่อง) มีลักษณะที่เข้มแข็งต่างกับนางเอกของเรื่อง “มหากาพย์แห่งรัก” (Ayat-ayat Cinta) และ “พลังรักพลังศรัทธา” (Ketika Cinta Bertasbih) เพราะนางเอกเรื่องนี้เป็นตัวละครที่ถูกสร้างเพื่อให้สังคมอินโดนีเซียตระหนักถึงสิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้หญิงในสังคมมุสลิม ความเท่าเทียมทั้งเรื่อง การศึกษา เพศ กฎหมายต่าง ๆ ที่ปฏิบัติต่อผู้หญิง โดยตัวละครนางเอกพยายามนำเสนอประเด็นที่ถูกละเลยจากสังคมได้อย่างถึงพริกถึงขิง และท้ายที่สุดความแปลกใหม่ (Invention) ด้านสัญลักษณ์นางเอกในเรื่องนี้พยายามใช้สัญลักษณ์ของผ้าคลุมศีรษะที่แบ่งแยกความเป็นผู้หญิงและผู้ชายด้วยการใช้ผ้าขาวม้าผู้ชายมาโพกศีรษะบ้าง มาคล้องคอบ้าง เพื่อสื่อถึงความไม่มีพรมแดนเรื่องความเป็นหญิงและชาย

ในบริบทการพัฒนาอิสลามที่แทรกตัวอยู่ในภาพยนตร์นั้นเกิดขึ้นหลังจากการสิ้นสุดการปกครองของซูฮาร์โตที่นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสังคมความเป็นอิสลามมีการประทะกันระหว่างความคิดที่ว่าเสรีนิยม และสมัยใหม่กับพระคัมภีร์และพื้นฐาน การปรากฏตัวของมุมมองที่ตรงกันข้ามนี้เป็นสิ่งใหม่ที่ชาวมุสลิมในอินโดนีเซียต้องทำความเข้าใจ อย่างไรก็ตามสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกับการเปลี่ยนแปลงคือ การเติบโตของทุนการศึกษาของมุสลิมในท้องถิ่นที่เน้นคำสอนของศาสนาอิสลามผ่านประวัติศาสตร์ และการเคลื่อนไหวเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนไปสู่อิสลามโดยมีจุดประสงค์ในการเผยแพร่ศาสนา พบว่าภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับพัฒนาการอิสลามในปัจจุบัน ในส่วนของ (Berbagi Suami) เมื่อผู้ชมได้ดูพวกเขาไม่ได้ตีความถึงหลักศาสนาแต่พวกเขาได้รับผลกระทบจากอารมณ์สุข ทุกข์ และการตัดสินใจที่สื่อผ่านภาพยนตร์แทนโดยไม่อ้างอิงศาสนาซึ่งเป็นความคิดของเสรีนิยมอิสลามในปัจจุบัน เมื่อนำประเด็นการมีภรรยาหลายคนในภาพยนตร์มาตีความกับความคิดแบบเสรีนิยมพบว่าอัลกุรอาน ไม่ต้องการตีความเพิ่มเติม พวกเขาได้แย้งในการตีความคำสอนของชาวมุสลิมว่า การมีภรรยาหลายคนตามที่เขียนไว้ในอัลกุรอานว่าผู้ชายอาจแต่งงานกับภรรยาสี่คนสำหรับพวกเขา ความแตกต่างของการปฏิบัติศาสนกิจไม่แนะนำให้ละทิ้ง ไม่ว่าผู้ชายจะสามารถปฏิบัติตามกฎของคัมภีร์ได้หรือไม่ ผู้ชายสามารถปฏิบัติต่อภรรยาแต่ละคนอย่างยุติธรรมได้หรือไม่เป็นสิ่งที่ควรพิจารณาอย่างจริงจังมากกว่า

แก่นเรื่องที่ปรากฏในการสร้างภาพยนตร์ในช่วงทศวรรษ 1990 มีวัฒนธรรมการสร้างตัวละครที่ต้องเผชิญกับความขัดแย้ง โดยพยายามให้ฉากภาพยนตร์ไปอยู่ที่ชาวตะวันตก และพยายามให้คุณค่าแก่ศาสนาอิสลามในฐานะที่สามารถประนีประนอมกับศาสนาอื่นได้ ดังนั้นสมาชิกในครอบครัวเดียวกันสามารถนับถือศาสนาที่ต่างกันได้ ช่วงหลังทศวรรษ 1990 การนำประเด็นศาสนามาใส่ในภาพยนตร์เริ่มมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองมากขึ้น ในขณะที่ภาพยนตร์เรื่อง “มหากาพย์แห่งรัก” (Ayat-ayat Cinta) ที่เป็นภาพยนตร์แนวชีวิตรักบนฐานคิดทางศาสนา ได้แสดงให้เห็นว่าอิสลามกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมสมัยนิยมของอินโดนีเซียไปแล้ว ความสนใจของผู้ชมมุสลิมนำไปสู่ความคิดที่ว่า วัฒนธรรมสมัยนิยมมีความสัมพันธ์กับการทำให้เป็นอิสลาม และภาพยนตร์ได้สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมในประเทศอินโดนีเซียอีกด้วย

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะสัมพันธ์ของภาพยนตร์เรื่อง มหากาพย์แห่งรัก ภาพยนตร์เรื่องพลังรักพลังศรัทธา และภาพยนตร์เรื่องผู้หญิงสวมสร้อยโสรบันนั้นมีลักษณะที่คงเดิม (Convention) และมีลักษณะความแปลกใหม่ (Invention)

ลักษณะที่เกิดขึ้นเป็นเพราะภาพยนตร์ทั้งสามเรื่องสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของผู้คนที่กำลังต้องการคุณลักษณะในการใช้ชีวิตแบบที่ภาพยนตร์สื่อออกมา ซึ่งฉากที่สะท้อนความเป็นอิสลามผ่านการปฏิบัติตนของตัวละคร ฉาก โคร่งเรื่อง แก่นเรื่อง สัญลักษณ์พิเศษและความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นล้วนมีความสอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลามทั้งสิ้น โดยมุ่งเน้นให้เห็นถึงความตึงเครียดและสะท้อนความเป็นอิสลามออกมาให้มากที่สุดความตื่นตัวและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อวงการภาพยนตร์ของอินโดนีเซียก่อให้เกิดลักษณะของสัมพันธภาพของภาพยนตร์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานคือปัจจัยทั้งทางสังคม การเมือง การปกครองและวิถีคิดแบบใหม่ของผู้กำกับที่มีผลต่อสัมพันธภาพของภาพยนตร์ อินโดนีเซียทศวรรษ 1980-2010 ภาพยนตร์ในยุคปฏิรูปถือเป็นการคืนชีพอีกครั้งของภาพยนตร์อินโดนีเซีย ผู้กำกับภาพยนตร์อิสระจำนวนมากออกมาผลิตภาพยนตร์ที่เป็นประเด็นต้องห้าม ทั้งการเมือง ศาสนา เพศ ความขัดแย้งทางสังคม ภาพยนตร์หลังยุคซูฮาร์โตจึงมีความโดดเด่นอย่างมาก แม้กระทั่ง คลาร์ก มาร์เชล (Clark Marshall) นักวิชาการด้านอินโดนีเซียศึกษาวิเคราะห์ประเด็นที่ปรากฏในภาพยนตร์อินโดนีเซียว่า มีลักษณะที่มีการต่อรองอำนาจทางการเมืองของแต่ละยุค โดยพยายามให้ผู้หญิงเป็นภาพแทนของความเข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งเป็นตัวแทนของความเป็นประชาธิปไตย และให้ผู้ชายเป็นฝ่ายที่ถูกเสนอภาพในทางลบเป็นตัวแทนของอำนาจนิยมในระบบเผด็จการของซูฮาร์โตที่ค่อย ๆ พังทลายลง (Clark, 2004, p. 113) ลักษณะดังกล่าวมีการถ่ายทอดผ่านภาพยนตร์เรื่องต่าง ๆ ที่มีภูมิประเด็นทางศาสนาอิสลามปรากฏและสร้างให้ผู้หญิงไม่อ่อนแออีกต่อไป ลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะของสัมพันธภาพของภาพยนตร์อินโดนีเซียในช่วงทศวรรษ 1980-2010 ที่ถูกสร้างมาจากปัจจัยของการเมือง การปกครอง วิถีคิดของผู้กำกับที่เปลี่ยนแปลงไป

รายการอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2543). *มองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่*. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- นพพร ประชากุล. (2543). สัมพันธภาพ (Intertextuality). *สารคดี*, 16(182), 175-177.
- สุธี นามศิริเลิศ. (2556). *อิสลามานุวัตรละครโทรทัศน์อิสลามในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Auikool, Chontida. (2017). The Voice of the Silence : Indonesia's and Thailand's Alternative Memory and Culture of Impunity in Films. In Morakot Meyer&Zhu Tingshu(Ed.), *Multicultural Asean : Diversity in Identity, Language, Memory and Media*, (pp. 91-124). Nakhon Pathom, Thailand: Multicultural ASEAN Center Project (MU-MAC), Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University.
- Biran, Misbach Yusa. (2009). *Sejarah film, 1900-1950: bikin film diJawa*. Jakarta, Indonesia: Komunitas Bambu.
- Clark, M. (2004). Masculinities and symbolic violence in recent Indonesian Cinema. *Journal of Southeast Asian Studies*, 35(1), 113-131.
- Hanan, D. (2010). Innovation and tradition in Indonesian Cinema. *Third Text*, 24(1), 107-121.
- Heeren, K. V. (2007). Return of the Kyai: Representations of horror, commerce, and censorship in post-Suharto Indonesian film and television. *Inter-Asia Cultural Studies*, 8(2), 211-226.
- Mahayana, Maman S. (2007). *Ekstrinsikalitas Sastra Indonesia*. Jakarta, Indonesia: PT RajaGrafindo Persada.
- Sasono, Eric. (2011). *MenJegal Film Indonesia Pemetaan Ekonomi Politik Industri Film Indonesia*. Jakarta, Indonesia, Rumah Film.

- Sen, Krishna. (1993). Politics of melodrama in Indonesian cinema. In *Melodrama and Asian cinema*. Cambridge, England: Cambridge: University Press.
- Sen, Krishna. (1994). *Indonesian cinema: Framing the new order*. London, England: Zed Books.
- Teeuw, A. (1967). *Modern Indonesian literature*. The Hague, Natherland: Martinus Nijhoff.
- Vatikiotis, M. (R.J). (1998). *Indonesian politics under Suharto: The rise and fall of the new order*. NY: Routledge.

การเปลี่ยนแปลงด้านอรรถศาสตร์ของ “ฤ”

กรกฤช มีมงคล¹

Semantic change of “rue”

Gornkrit Meemongkol¹

Received 1/3/2021

Revised 26/3/2021

Accepted 25/04/2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำว่า “ฤ” โดยประยุกต์กรอบแนวคิดของ Terry Crowley มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ จารึกวัดเขาสุมณภู จารึกกฎหมายลักษณะโจร จินตามณีเล่ม 1 ลิลิตพระลอ ราชธาธิราช และจินตามณีเล่ม 2 ผลการศึกษาพบว่า ในสมัยสุโขทัยคำว่า “ฤ” มักใช้ในความหมายเชิงอุปลักษณ์มีความหมายว่า “เช่นนั้น” ในสมัยอยุธยาพบว่า การใช้คำว่า “ฤ” ความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยสุโขทัยแบบความหมายแยกออก โดยพบว่ามีความหมายเป็นคำเชื่อมเพื่อแสดงเหตุผล ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นพบว่า คำว่า “ฤ” มีความหมายแยกออกมาเป็นคำสร้อยและมักใช้ในวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง ในสมัยปัจจุบันพบว่า การใช้คำว่า “ฤ” มักใช้แทนคำว่า “หรือ” ในประโยคคำถาม ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจด้านภาษาศาสตร์เชิงประวัติต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: การศึกษาข้ามสมัย ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ อรรถศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงทางความหมาย

Abstract

The objective of this study was to investigate semantic change of “rue”. The analysis was based upon conceptual frameworks developed by Terry Crowley. The analysis was conducted using six documents. There were Inscriptions of Wat Kaosumonkul, Inscriptions of the Sukhothai-era Law of Banditry, Chindamanee Book 1, Lilit Pra Lor, Rachathirat and Chindamanee Book 2. The findings showed that in Sukhothai period, “rue” was often used in the metaphoric meaning of “like that”. In Ayutthaya period, the meaning of “rue” was changed from Sukhothai period in the pattern of separated meaning and “rue” was used as a connector of reason. In Rattanakosin period, “rue” was the separated meaning to a particle and it was often used in poetry. In the present age, “rue” was often used in place of “rue” (rising tone) as a question. The findings of this study are beneficial to people who are interested in historical linguistics in the future.

Keywords: diachronic study, historical linguistics, semantics, semantic change

¹ วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

International College for Sustainability Studies, Srinakharinwirot University

E-mail: gornkrit@gs.wu.ac.th

ความสำคัญของปัญหา

คำว่า “ฤ” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายไว้ 2 ความหมายว่า “ฤ” ๑ [รือ] เป็นรูปสระในภาษาสันสกฤต ซึ่งเป็นเสียงยาวของ “ฤ” เมื่อไทยนำมาใช้ออกเสียงเป็น “รือ” เช่น ฤษี และ “ฤ” ๒ [รือ] ว. หรือ, อะไร, ไม่ใช่; โดยมากใช้ในบทร้อยกรอง เช่น กวี^ฤแล้งแหล่งสยาม.” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) “ฤ” ปรากฏใช้ในเอกสารมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยเรื่อยมาถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามความหมายของ “ฤ” อาจแตกต่างกันในแต่ละยุคสมัยเนื่องจากภาษาย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

กระบวนการการเปลี่ยนแปลงของภาษา คือ กระบวนการที่มีคำบางคำสูญหายไปหรือมีความหมายใหม่และอาจมีคำบางคำที่เกิดขึ้นมาใหม่จากที่ไม่เคยมีการใช้กันมาก่อนหน้า (ธวัช ปุณโณทก, 2553) กระบวนการการเปลี่ยนแปลงของภาษามีหลายมิติ เช่น การเปลี่ยนทางเสียง ไวยากรณ์และความหมาย โดยที่การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงของความหมายที่เกิดขึ้น

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย เช่น การศึกษาการสูญศัพท์ การศึกษาดังกล่าวนี้นำให้ทราบว่าคำที่ศึกษาอยู่นั้นอยู่ในภาวะที่ใกล้สูญหายหรือได้สูญหายไปแล้ว ส่วนการศึกษาการเพิ่มศัพท์เป็นการศึกษาคำศัพท์ใหม่ที่อุบัติขึ้นในสังคมจากบริบทที่แตกต่างของแต่ละยุคสมัย การศึกษาภาษาศาสตร์เชิงประวัติอาจเป็นการศึกษาแบบบูรณาการหลายแขนงเข้าด้วยกันก็ได้ เนื่องจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงของภาษาอาจเกิดขึ้นในหลายมิติพร้อม ๆ กัน

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาอาจเรียกว่าอีกชื่อหนึ่งว่าการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงประวัติ (Historical Linguistics) หรือการศึกษาภาษาแบบข้ามสมัย (Diachronic Linguistics) ซึ่งเน้นการค้นหาลักษณะทางภาษามายืนยันและอธิบายการเปลี่ยนแปลงของภาษาในด้านใดด้านหนึ่ง เช่น การศึกษาการเกิดความต่างด้านความสั้นยาวของสระกลางและสระต่ำในภาษาไทย (พุทธชาติ ธัญญยานนท์, 2536) และการกำหนดสมัยของการยวขึ้นของสระในภาษาไทย (พิทยาวัฒน์ พิทยาภรณ์ และคณะ, 2559) จะเห็นได้ว่างานวิจัยทั้งสองเป็นการศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงทางเสียง แต่เมื่อพิจารณาถึงการศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงของภาษาทางด้านความหมายในประเทศไทยนั้นในปัจจุบันยังคงมีอยู่อย่างจำกัด ด้วยเหตุนี้การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาทางด้านความหมายจึงเป็นที่น่าสนใจ และเป็นที่น่าสนใจที่ว่า คำว่า “ฤ” มีการใช้ในภาษาไทยเรื่อยมาแม้ว่าจะเป็นคำยืมมาจากภาษาสันสกฤต จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นที่น่าสนใจว่าคำว่า “ฤ” ในแต่ละยุคสมัยใช้อย่างไร มีความหมายว่าอะไร เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายหรือไม่และมักปรากฏร่วมกับคำใดบ้าง อีกทั้งยังไม่พบว่ามีการศึกษาการใช้คำว่า “ฤ” จำนวนมากนักเพียงใดในแต่ละยุค งานวิจัยนี้จึงเลือกศึกษาคำว่า “ฤ” เพื่อมุ่งหาคำตอบให้กับคำถามที่ได้กล่าวมา

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำว่า “ฤ” ที่ปรากฏในวรรณกรรมที่สำคัญในสมัยสุโขทัย ออยุธยา และรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ความสำคัญของการศึกษา

ได้ข้อมูลว่า “ฤ” ในแต่ละยุคสมัยใช้อย่างไรและมีความหมายว่าอะไรบ้าง คำว่า “ฤ” คือคำว่า “หรือ” หรือไม่ คำว่า “ฤ” เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายหรือไม่ อย่างไร และมักปรากฏร่วมกับคำใดบ้าง ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาและผู้อ่านที่สนใจศึกษาในวรรณกรรมต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยที่กล่าวถึงนี้เป็นของเขตด้านเนื้อหาที่ศึกษา โดยขอบเขตของข้อมูลที่ใช้ศึกษาจะกล่าวถึงในหัวข้อวิธีการวิจัย รายละเอียดมีดังนี้

งานวิจัยนี้ศึกษาการศึกษาคำว่า “ฤ” ที่ปรากฏอยู่ในบริบทแวดล้อมทางภาษาเท่านั้น เช่น “ฤ” ที่ปรากฏอยู่ในประโยค กาพย์ โคลง กลอน แต่งงานวิจัยนี้ไม่ศึกษา “ฤ” ที่ผสมกับคำอื่น ๆ แล้วกลายเป็นคำใหม่ที่มีความหมาย เช่น ฤษี ฤชัย และไม่ศึกษา “ฤ” ที่ถูกกร่อนเสียงกลายเป็น “ฤ” เช่น ฤติ ฤทัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การเปลี่ยนแปลงทางความหมายในงานวิจัยนี้ หมายถึง ความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปของคำว่า “ฤ” แม้ว่าจะมีการกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงด้านชนิดของคำ เช่น คำว่า “ฤ” มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นคำเชื่อมและคำสร้อย แต่งานวิจัยนี้จัดให้เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านความหมายของคำว่า “ฤ” เมื่อถูกนำไปใช้ในบริบทที่แตกต่างกันเท่านั้น เนื่องจากยังไม่สามารถสรุปได้อย่างแน่ชัดว่า คำว่า “ฤ” เปลี่ยนชนิดของคำ กลายเป็นคำเชื่อมและคำสร้อยอย่างถาวรหรือไม่ อีกทั้งงานวิจัยนี้ไม่ได้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและอธิบายถึงกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ (Grammaticalization) ของคำว่า “ฤ”

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดด้านการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำของ Crowley (1987) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ มีรายละเอียดดังนี้

การเปลี่ยนแปลงทางความหมายประกอบด้วย 4 รูปแบบ ได้แก่

1. ความหมายกว้างออก หมายถึง การที่ความหมายในปัจจุบันมีความหมายมากกว่าในอดีต นั่นคือการที่คำมีความหมายกว้างออกไป เช่น ในภาษา Tok Pisin คำว่า pigeon เดิมเคยมีความหมายว่า นกพิราบ แต่ในปัจจุบัน หมายถึง นกทุกชนิด
2. ความหมายแคบเข้า หมายถึง การที่ความหมายในปัจจุบันมีความหมายเพียงส่วนเดียวจากความหมายในอดีต เช่น ในภาษา Tok Pisin คำว่า dry หมายถึง แห้ง แต่ปัจจุบันมีความหมายว่า มะพร้าวแห้ง
3. ความหมายแยกออก หมายถึง การที่คำมีความหมายใหม่เพิ่มขึ้นมาแต่ความหมายที่เพิ่มนั้นยังคงมีเค้าโครงความหมายเดิมอยู่ เช่น คำว่า pitch black มีความหมายว่า สีดำเข้ม โดยที่คำว่า pitch จะใช้กับสีดำเท่านั้น แต่ในปัจจุบันคำว่า pitch สามารถใช้กับสีอื่น ๆ ได้ โดยมีความหมายว่า เข้ม เช่น pitch yellow
4. การละทิ้งความหมายเดิม หมายถึง การที่คำเปลี่ยนความหมายไปเป็นอย่างอื่นโดยที่ความหมายใหม่ไม่มีเค้าโครงความหมายเดิมอยู่เลย

(Terry Crowley, 1987, p.179-182)

วิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยใช้การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากผลงานวรรณกรรม จำนวน 6 เรื่อง ใน 3 ยุคสมัย โดยยุคสมัยแบ่งตามการแบ่งยุคสมัยของประวัติศาสตร์ไทยตามราชอาณาจักรหรือราชธานี ได้แก่ 1. สมัยสุโขทัย ประมาณ (พ.ศ. 1792 – 2006) เริ่มจากปีพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ขึ้นครองราชย์สมบัติและสถาปนากรุงสุโขทัยเป็นราชธานี 2. สมัยอยุธยา (พ.ศ. 1893 – 2310) เริ่มจากปีที่สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ขึ้นครองราชย์และสถาปนา

กรุงอยุธยาเป็นเมืองหลวง จนถึงที่สุดท้ายในรัชสมัยสมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ (พระเจ้าเอกทัศ) และ 3. สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เริ่มจากปีที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชขึ้นครองราชย์และสถาปนากรุงเทพฯ เป็นเมืองหลวง กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้มาจากเลือกแบบชี้เฉพาะเจาะจงโดยเลือกใช้วรรณกรรมที่เป็นวรรณกรรมเด่นของแต่ละยุคมาเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก และงานวิจัยนี้ศึกษาในวรรณกรรมเพียง 6 เรื่อง เนื่องจากวรรณกรรมทั้ง 6 เรื่องเป็นวรรณกรรมเก่าโบราณที่มีการนำมาจัดพิมพ์ใหม่ทำให้เอกสารมีข้อความเนื้อหาที่สมบูรณ์ น่าเชื่อถือ และสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างแพร่หลาย รายละเอียดของวรรณกรรมที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

1. สมัยสุโขทัย

ศึกษาจาก 2 แหล่งข้อมูล โดยแหล่งข้อมูลที่ 1 ได้แก่ จารึกวัดเขาสุมนกูฏ (ศิลาจารึกหลักที่ 8) พุทธศักราช 1912 และแหล่งข้อมูลที่ 2 ได้แก่ จารึกกฎหมายลักษณะโจร (ศิลาจารึกหลักที่ 38) สันนิษฐานว่าจารึกขึ้นเมื่อพุทธศตวรรษที่ 19-20 คือระหว่าง พ.ศ. 1856-1976 ซึ่งแหล่งข้อมูลทั้งสองถูกรวบรวมไว้ในหนังสือวรรณคดีสุโขทัย โดยรองศาสตราจารย์น้อมนิจ วงศ์สุทธิธรรม (น้อมนิจ วงศ์สุทธิธรรม, 2534)

2. สมัยอยุธยา

ศึกษาจาก 2 แหล่งข้อมูล โดยแหล่งข้อมูลที่ 1 ได้แก่ หนังสือจินตามณีเล่ม 1 ซึ่งเป็นแบบเรียนหนังสือไทยแต่งขึ้นในสมัยอยุธยาตอนกลางโดยพระโหราธิบดี รัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และแหล่งข้อมูลที่ 2 ได้แก่ วรรณกรรมเรื่องลิลิตพระลอ สันนิษฐานว่าแต่งในช่วง พ.ศ. 1616-1693

3. สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ศึกษาจาก 2 แหล่งข้อมูล โดยแหล่งข้อมูลที่ 1 ได้แก่ วรรณกรรมเรื่องราชาธิราช พ.ศ. 2328 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาพระคลัง (หน) พระยาอินทรอัครราช พระภิรมย์ศรีและพระศรีภูริปริชา แพลและเรียบเรียงเรื่องราวของพระเจ้าราชาธิราชซึ่งปรากฏอยู่ในพงศาวดารมอญให้เป็นภาษาไทย และแหล่งข้อมูลที่ 2 ได้แก่ หนังสือประณมจินตามณีเล่ม 2 โดยพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงวงษาธิราชสนิททรงนิพนธ์ขึ้นตามพระราชปรารภในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อปลายรัชกาลที่ 3 ปีพ.ศ. 2392

รายละเอียดข้างต้นสามารถเขียนเป็นตารางได้ดังนี้

ตาราง 1 แสดงวรรณกรรมที่ใช้ในการศึกษาแบ่งตามยุคสมัย

ยุคสมัย	วรรณกรรมที่ใช้ในการศึกษา
1. สุโขทัย	จารึกวัดเขาสุมนกูฏ (ศิลาจารึกหลักที่ 8) และจารึกกฎหมายลักษณะโจร (ศิลาจารึกหลักที่ 38)
2. อยุธยา	หนังสือจินตามณีเล่ม 1 และ ลิลิตพระลอ
3. รัตนโกสินทร์ตอนต้น	ราชาธิราช และ หนังสือจินตามณีเล่ม 2

จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่าในยุคสุโขทัย วรรณกรรมที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ จารึกวัดเขาสุมนกูฏ (ศิลาจารึกหลักที่ 8) และจารึกกฎหมายลักษณะโจร (ศิลาจารึกหลักที่ 38) ในยุคอยุธยา วรรณกรรมที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ หนังสือจินตามณีเล่ม 1 และลิลิตพระลอ และสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น วรรณกรรมที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ราชาธิราชและหนังสือจินตามณีเล่ม 2

ขั้นตอนการวิจัยมีดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการทำวิจัยจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ค้นหาแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาโดยแบ่งตามยุคสมัยของประวัติศาสตร์ไทย โดยเลือกเฉพาะวรรณกรรมที่นำมาตีพิมพ์ใหม่เป็นหนังสือที่มีข้อความสมบูรณ์และสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้
3. ค้นหาคำว่า “ฤ” ในแหล่งข้อมูลทั้ง 6 เรื่องใน 3 ยุคสมัยที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่กล่าวข้างต้น โดยผู้วิจัยไล่หาคำว่า “ฤ” ในเอกสาร เมื่อพบคำว่า “ฤ” แล้ว ผู้วิจัยจะบันทึกไว้ว่าพบคำว่า “ฤ” อยู่ที่ไหนใด และคัดลอกรายละเอียดเอาไว้
4. นำข้อมูลคำว่า “ฤ” ที่พบมาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์บริบทที่อยู่แวดล้อมคำว่า “ฤ” ด้วย เช่น ผู้วิจัยพบข้อความ ดังนี้

“.... ก ศรีพุทธสมบัติ บ คนดังฤ”

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและบันทึกไว้ว่า “ฤ” ปรากฏหลังคำว่า “ดัง” ดังนั้นคำว่า “ฤ” น่าจะเกี่ยวข้องกับ การอุปโลกน์ จากนั้นไปหาข้อมูลเพิ่มเติมว่าข้อความที่พบมีความหมายว่าอย่างไร และคำว่า “ฤ” มีความหมายว่าอะไร ถ้าประเด็นใดผู้วิจัยไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ผู้วิจัยทำการหาข้อมูลเพิ่มเติมจากการศึกษาค้นคว้าและสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมและวรรณคดีเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบ

5. นำข้อมูลทีวิเคราะห์ได้มาสรุปผล โดยเน้นการนำความหมายของแต่ละยุคสมัยมาเปรียบเทียบกับคำว่า “ฤ” มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายหรือไม่ อย่างไร

6. นำผลการศึกษามาเรียบเรียงในรูปแบบของรายงาน

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ยุคสมัย ผลการศึกษามีดังนี้

สมัยสุโขทัย

ในสมัยสุโขทัยพบว่าคำว่า “ฤ” มักใช้ในความหมายเชิงอุปโลกน์โดยใช้ร่วมกับคำว่า “ดัง” เป็น “ดังฤ” และพบการใช้ในความหมายว่า “เช่นนั้น” “เป็นเช่นนั้นอยู่นั่นเอง” โดยมักใช้ร่วมกับคำว่า “ก็ดี” เป็น “ฤก็ดี” ซึ่งคำว่า “ก็ดี” ในที่นี้ทำหน้าที่เสมือนเป็นคำสร้อย และเป็นที่น่าสังเกตว่าคำว่า “ฤ” ในสมัยสุโขทัยมักไม่ใช้เดี่ยว ๆ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้อมูลต่อไปนี้

.... ก ศรีพุทธสมบัติ บ คนดังฤ

(ศิลาจารึกเขาสุมณภูม วรคที่ 10)

จากข้อมูลข้างต้นคำว่า “ฤ” ที่ปรากฏข้างต้นน่าจะมีความหมายเชิงอุปโลกน์ อันจะเห็นได้จากการปรากฏร่วมกับ คำว่า “ดัง” ซึ่งมักนิยมใช้ในการอุปโลกน์หรือเปรียบเทียบ อาจใช้กรณีอุปโลกน์เชิงบุคลาธิษฐานก็ได้ ในที่นี้คำว่า “ดังฤ” เป็นคำหนึ่งคำที่ใช้ร่วมกันและมีความหมายเสมือนเป็นคำ ๆ เดียว

“ในฝูงดังนั้นท่านจักให้โทษ (ดุจลักราชา) และคนท่าน ของท่านชื่อฤก็ดีอันขโมยอันเอาแล”

(ศิลาจารึกกฎหมายลักษณะโจรสมัยสุโขทัย วรคที่ 20)

ข้อมูลข้างต้นมีบริบทเกี่ยวข้องกับการลงโทษผู้กระทำความผิด จากบริบททำให้คาดคะเนความหมายได้ว่า ให้ลงโทษเหมือนลักขโมยและผู้คนหรือทรัพย์ของคนอื่นก็ชื่อเท่ากับเป็นขโมยอยู่นั่นเอง คำว่า “ฤ” ในกรณีนี้น่าจะมีความหมายว่า “ก็เป็นเช่นนั้น” “เป็นเช่นนั้นอยู่นั่นเอง” ใช้ร่วมกับคำว่า “ก็” ซึ่งมีลักษณะเป็นคำสร้อย

“ผู้ขโมยลักไป และตนจะส่ง (ไปให้โดย) ประสงค์สินซื้อฤก็ดี และตนพาไปถวายไปเวนแก่เจ้าไท”

(ศิลาจารึกกฎหมายลักษณะโจรสมัยสุโขทัย วรรคที่ 23)

ข้อมูลข้างต้นมีบริบทเกี่ยวข้องกับกฎหมายในยุคสมัยสุโขทัย จากข้อมูลข้างต้นความหมาย คือ มีการลักขโมยเกิดขึ้น ผู้ใดประสงค์ซื้อเสียไปเวนคืนให้แก่เจ้าของ ไม่มีความผิดทางอาญา คำว่า “ฤ” ในกรณีนี้น่าจะมีความหมายว่า “ก็เป็นเช่นนั้น” “เป็นเช่นนั้นอยู่นั่นเอง” ใช้ร่วมกับคำว่า “ก็” ซึ่งมีลักษณะเป็นคำสร้อย

สมัยอยุธยา

ในสมัยอยุธยาพบว่า การใช้คำว่า “ฤ” ยังคงใช้ร่วมกับคำอื่น ๆ เช่น คำว่า “ตั้งฤ” เช่นเดียวกับสมัยสุโขทัยแต่ความหมายเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะความหมายแยกออก นั่นคือ คำว่า “ฤ” มีการกินความหมายมากขึ้นแต่ก็ยังมีความหมายเดิมและยังคงความหมายเหมือนเป็นคำสร้อยอยู่ โดยพบว่าคำว่า “ฤ” มีความหมายแยกออกไป 4 รูปแบบ ได้แก่ 1. คำว่า “ฤ” มีความหมายแสดงการกระทำอย่างต่อเนื่องของเหตุการณ์ 2. คำว่า “ฤ” มีความหมายเป็นคำแสดงการปฏิเสธโดยแปลว่า “ไม่” 3. คำว่า “ฤ” ใช้เหมือนเป็นคำสร้อยและไม่มีความหมายที่ชัดเจน และ 4. คำว่า “ฤ” ใช้เหมือนเป็นคำเชื่อมโดยมีความหมายว่า “หรือ” ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้อมูลต่อไปนี้

“ข้าให้ถวายชีวิตเพื่อข้าชีวิตข้าเชื่อเชื่อดังฤเหตุใด ธิ มีไว้ใจเท่าเฝ้าสองแม่ ณ หัวเจ้ามิได้เอนดูเฝ้าฤ”

(ลิลิตพระลอ วรรคที่ 29)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่าคำว่า “ฤ” คำแรกใช้ร่วมกับคำว่า “ตั้ง” เป็นคำว่า “ตั้งฤ” น่าจะมีความหมายเหมือนในสมัยสุโขทัย แต่คำว่า “ฤ” คำที่สองซึ่งวางไว้ท้ายประโยคน่าจะมีความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากในสมัยสุโขทัย โดย “ตั้งฤ” ในสมัยอยุธยาน่าจะมีความหมายว่า “หรือ”

“บนานเห็นเปนปुरुปลูกอยู่ดูหลาก สองประจักษ์ตักใจใครจักปุนปู้ได้ ปูช่วยสองลูกให้แต่นี้ฤไปอื่นเลย”

(ลิลิตพระลอ วรรคที่ 68)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่าคำว่า “ฤ” น่าจะมีความหมายว่าการดำเนินอย่างต่อเนื่องหรือกระทำเรื่อยไป โดยในข้อมูลข้างต้นน่าจะมีความหมายว่า ให้ปู่คุ้มครองลูกทั้งสองเรื่อยไป อย่าเปลี่ยนเป็นอื่นเลย

“เดชะพระบารมีล้น	อนันต์
จักนับด้วยกับกลับ	ฤได้
สมภารภูลแต่บรรพ์	นานก
ยังบำเพ็ญเพิ่มไว้	กราบเกล้าโมทนา ฯ”

(จินตตามณี เล่ม 1, หน้า 44)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่าคำว่า “ฤ” น่าจะมีความหมายว่า “ไม่” หมายถึง ไม่สามารถนับได้ ความหมายของโคลงน่าจะหมายความว่า เดชะพระบารมีมีมากล้นเหลือคณานับจนไม่สามารถที่จะนับได้

“อคาอตาชเกื้อ	กลเกลียว
เรียมไฟกลืนเผื่อเกลียว	สวาดีไว้
ธาตายอดใจเกลียว	เฉลาแม่ มาญ
ยังปานนี้้องไท้	เลิศแล้เลงสร้า”

(จินตตามณี เล่ม 1, หน้า 60)

จากข้อมูลข้างต้น คำว่า “ฤ” น่าจะทำหน้าที่เป็นคำสร้อยหรือคำลงท้ายวรรคของโคลง โคลงบทนี้น่าจะมีความหมายกล่าวถึงการเปรียบเทียบความงามของหญิงสาวว่ามีมากมาย จากข้อมูลนี้ทำให้เห็นว่า คำว่า “ฤ” มักนิยมใช้เป็นคำลงท้ายวรรคในโคลงกลอนเพื่อให้โคลงกลอนไพเราะมากขึ้น

“หย่างว่าแรกนั้นอีก	ชรเจ็ก จินยวน
ตัวมากนักรู้เด็ก	จักรู้
ยุ่มยามใหญ่ไม่เล็ก	ดั่งผัก ชินา
ลูกศิษย์ศึกษาสู้	สับลิ้นสปี”

(จินตตามณี เล่ม 1, หน้า 81)

จากข้อมูลข้างต้นคำว่า “ฤ” น่าจะมีความหมายว่า “หรือ” ข้อมูลข้างต้นน่าจะมีความหมายว่า ตัวอักษรนี้มีมากมาย ดังนั้น เด็ก ๆ ต้องตั้งใจเรียนและไม่ทำอะไรแบบหนักไม่เอา เบาไม่สู้

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

สมัยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นคำว่า “ฤ” มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1. ใช้ในความหมายอุปลักษณ์ 2. ใช้คำว่า “ฤ” เสมือนเป็นคำเชื่อมโดยมีความหมายว่า “เหตุใด” “ดังนั้น” 3. ใช้เป็นคำสร้อยและไม่มี ความหมายที่ชัดเจน และ 4. ใช้ในความหมายที่แปลว่า “ได้” ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้อมูลต่อไปนี้

“ประกอบด้วยรู้พลข้างม้าเป็นกษัตริย์อันสูงใหญ่ ดังฤจะมาคิดขบถดังนี้เล่า”

(ราชาธิราช, หน้า 29-30)

ข้อมูลข้างต้นมีบริบทเกี่ยวข้องกับการรบ จากข้อมูลข้างต้นพบว่าการปรากฏใช้คำว่า “ฤ” ร่วมกับคำว่า “ดั่ง” เป็นคำว่า “ดั่งฤ” เหมือนในสมัยสุโขทัย แต่น่าจะมีความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากในสมัยสุโขทัย โดยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นพบว่า “ดั่งฤ” น่าจะมีความหมายว่า “เหตุใด”

“เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายย่อมกระทำสักการบูชา ดังฤใครจะรู้เว้นไว้แต่ผู้มีปัญญาจึงจะรู้ได้”

(ราชาธิราช, หน้า 717)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่าคำว่า “ฤ” ใช้ร่วมกับคำว่า “ดั่ง” แต่คำว่า “ดั่งฤ” ในตัวอย่างนี้น่าจะมีความหมายว่า “ดังนั้น” ข้อมูลข้างต้นน่าจะแปลว่า การสักการบูชาเป็นเรื่องปกติทั้งของเทวดาและมนุษย์ ดังนั้นบุคคลผู้ที่รู้ได้จะต้องเป็นผู้วิเศษและผู้มีปัญญาเท่านั้น

“สมบูรณ์สมบัติอ่าง	ไอศวรรย์ อินทร์เอย
ร้อยโอษฐ์ภูราพรรณ	พราถ้วน
สิบสองพระคลังอนันต์	อเนกราช ทรัพย์แฮ
สรรพสิ่งศฤงคารล้วน	เลศพันแผ่นภูฯ”

(จินตตามณีเล่ม 2, หน้า 104)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่าคำว่า “ฤ” น่าจะไม่มี ความหมายโดยตรงแต่ใช้เป็นคำสร้อยเพื่อแสดงวรรณศิลป์ ในบทประพันธ์ประเภทร้อยกรอง แต่ในที่นี้ความหมายหลักน่าจะอยู่ที่คำว่า “โอษฐ์” ซึ่งมีความหมายว่า “ปาก”

“เนืองนองมวณมาตย์ผู้	บริบาล บดินทร์ฤ
สองฝ่ายฝ่ายทหารหาญ	ศึกแผ้ว
พลเรือนรอบราชการ	ผดุงโลก ภูลพื่อ
ฉกต่งขุนคลังแก้ว	กอบทั้งขุนพลฯ”

(จินตตามณี เล่ม 2, หน้า 104)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่าคำว่า “ฤ” น่าจะไม่มี ความหมายที่ชัดเจนแต่ใช้เป็นคำสร้อยเพื่อแสดงวรรณศิลป์ในบท ประพันธ์ประเภทร้อยกรอง

“พลธรรณทะเกล้า	ธรรรงค์
โรมริปูปล่งปลง	ชีพม้วย
รยยานยิ่งรถทรง	อำมเรศ แลฤ
อ่ำโอโสภาด้วย	ประดับแก้วเกมกาญจน์ ฯ”

(จินตตามณี เล่ม 2, หน้า 105)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่าคำว่า “ฤ” น่าจะไม่มี ความหมายที่ชัดเจนแต่ใช้เป็นคำสร้อยเพื่อแสดงวรรณศิลป์ในบท ประพันธ์ประเภทร้อยกรอง

“บริยติอรรทพวาทัง	บาฬี ธรรมฤ
สบสิ่งสรรพคำภีร์	เลศล้วน
หลายฉบับบนบเอนกมี	จบเสร็จ สิ้นนา
แปดหมื่นสี่พันถ้วน	บอกเบื้องธรรมชั้น”

(จินตตามณีเล่ม 2, หน้า 107)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่าคำว่า “ฤ” น่าจะไม่มี ความหมายที่ชัดเจนแต่ใช้เป็นคำสร้อยเพื่อแสดงวรรณศิลป์ ในบทประพันธ์ประเภทร้อยกรอง

“งามยศยศยั้งด้าว	ไต่ทัน เทียบฤ
งามทุกสิ่งไอศวรรย์	เลศผู้
งามพระกรุณาบรร	พลัซทั่ว ธารศนา
งามกุศลกอบกู้	ก่อสร้างสืบแสง ฯ”

(จินตตามณีเล่ม 2, หน้า 106)

ข้อมูลข้างต้นมีบริบทเกี่ยวกับการกล่าวถึงความงาม ความมีเมตตาและความดี จากข้อมูลข้างต้นพบว่าคำว่า “ฤ” น่าจะมีความหมายเทียบได้กับคำว่า “ได้” ความหมายของข้อมูลข้างต้นน่าจะแปลว่า งามจนไม่สามารถมีสิ่งใดเทียบได้

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

คำว่า “ฤ” มีความหมายแตกต่างกันไปในแต่ละยุคสมัย เช่น มีความหมายเชิงอุปลักษณ์ รายละเอียดความหมายของคำว่า “ฤ” ในแต่ละยุคสมัยมีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงความหมายของ “ฤ” ในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยาและสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ความหมายของ “ฤ”	สมัยสุโขทัย	สมัยอยุธยา	สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น
1. มีความหมายเชิงอุปลักษณ์	/	/	/
2. มีความหมายว่า “เช่นนั้น” “ก็เป็นเช่นนั้นเอง”	/		
3. มีความหมายว่า “ไม่”		/	
4. มีความหมายบ่งชี้ว่าเหตุการณ์ยังไม่จบ เหตุการณ์ยังคงดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง		/	
5. มีความหมายไม่ชัดเจนแต่ใช้เป็นคำสร้อยในวรรณกรรม		/	/
6. มีความหมายว่า “หรือ”		/	
7. มีความหมายว่า “เหตุใด”			/
8. มีความหมายว่า “ดังนั้น”			/
9. มีความหมายว่า “ได้”			/
รวม	2	5	5

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าคำว่า “ฤ” มีความหมาย 5 ความหมายในสมัยสมัยอยุธยาและสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น รองลงมาได้แก่ในสมัยสุโขทัย คำว่า “ฤ” มีเพียง 2 ความหมายเท่านั้น ได้แก่ มีความหมายเชิงอุปลักษณ์ และมีความหมายว่า “เช่นนั้น” “ก็เป็นเช่นนั้นเอง”

ผลการศึกษาเป็นข้อมูลหนึ่งที่น่าจะเป็นหลักฐานเพื่อแสดงให้เห็นได้ว่าคำว่า “ฤ” มีการใช้ตรงกับความหมายที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้คำจำกัดความเอาไว้ว่า คำว่า “ฤ” หมายถึง “หรือ, อะไร, ไม่ใช่” อย่างไรก็ตามคำว่า “ฤ” อาจจะมีมีความหมายมากกว่าที่ปรากฏในงานวิจัยนี้และอาจอยู่นอกขอบเขตที่งานวิจัยนี้ได้ศึกษา เช่น อาจปรากฏความหมายอื่น ๆ ในแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่งานวิจัยนี้ไม่ได้ศึกษา อีกทั้งการตีความหมายคำว่า “ฤ” ในงานวิจัยนี้อาจมีข้อผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนไปจากความหมายจริง ๆ ในยุคสมัยเหล่านั้นก็เป็นได้

ผลการศึกษาทำให้เห็นว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงด้านความหมายของคำว่า “ฤ” มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายตรงกับที่ Crowley (1987) ได้กล่าวไว้ แต่ไม่ได้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงด้านความหมายครบทุกรูปแบบตามแนวคิดทฤษฎี เนื่องจากไม่พบการเปลี่ยนแปลงทางความหมายประเภทแคบเข้า ประเด็นด้านกระบวนการเปลี่ยนแปลงด้านความหมายที่เกิดขึ้นในงานวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับที่ ศิริพร ปัญญาเมธิกุล ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางความหมายไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางความหมายนั้นสามารถแบ่งได้ 2 แนวทาง คือ การรู้ออกของภาษา และการรู้เข้าของภาษา (ศิริพร ปัญญาเมธิกุล, 2549) และตรงกับที่ ราตรี แจ่มนิยม (2546) ได้กล่าวไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านความหมาย ประกอบด้วย

การเกิดความหมายทั่วไป การคงความหมายเดิม การที่ความหมายเดิมจางลง และการขยายขอบเขตเชิงอุปลักษณ์ซึ่งเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงความหมายจากรูปธรรมไปเป็นนามธรรม โดยกระบวนการทั้งหมดจะมีการเปลี่ยนแปลงแบบทิศทางเดียวและค่อยเป็นค่อยไป

ผลการศึกษาอาจเป็นหลักฐานหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของคำว่า “ฤ” ได้อย่างไรก็ตามผลการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้แสดงหลักฐานให้เห็นว่าเหตุปัจจัยใดที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเหล่านั้น กรณีดังกล่าวนี้นักภาษาศาสตร์ดังเช่น น้ำทิพย์ ภิคารวัฒน์ มีมุมมองว่าภาษาจะเปลี่ยนแปลงไปได้นั้นมีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมือง เช่น มีการติดต่อกับต่างประเทศ การโยกย้ายถิ่นฐาน รวมถึงค่านิยมทางสังคม และอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ คือ ปัจจัยจากตัวผู้ใช้ภาษาเองซึ่งอาจเกิดจากต้องการความสะดวกในการออกเสียง และมักเป็นไปในกรณีที่ผู้ใช้ภาษาทราบว่ากำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในภาษาหรืออาจเป็นกรณีการที่ผู้ใช้ภาษาไม่ทราบและไม่ได้ตระหนักว่าภาษากำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงก็ได้ (น้ำทิพย์ ภิคารวัฒน์, 2541) ประเด็นดังกล่าวนี้สอดคล้องกับ วริษา กมลนวิน (2554) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาษาไว้ว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษา คือ การออกเสียงตามสบาย เช่น การออกเสียง ร เรือ เป็น ล ง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น ปัจจัยการจากการเทียบแบบ เป็นต้น อย่างไรก็ตามสำหรับเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายจำเป็นต้องศึกษาต่อไปในอนาคตโดยการเพิ่มมิติการศึกษาเข้าไปในระเบียบวิธีวิจัย เช่น มีการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงประวัติเพิ่มเติมถึงความน่าจะเป็นของเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำว่า “ฤ”

แม้ว่างานวิจัยเรื่องนี้จะเน้นการศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงทางความหมายแต่ผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงด้านวากยสัมพันธ์บางประการด้วย เช่น ถ้าพิจารณาจากเกณฑ์การปรากฏร่วมจะพบว่า คำว่า “ฤ” มักปรากฏร่วมกับคำนามโดยอาจอยู่หน้าหรือหลังคำนามก็ได้ โดยที่คำนามนั้น ๆ อาจเป็นคำที่แสดงความหมายในเชิงการอุปลักษณ์ เช่น ปรากฏร่วมกับคำว่า “ดัง” แต่ถ้าพิจารณาด้านการเปลี่ยนแปลงของหมวดคำร่วมด้วยจะพบว่า การเปลี่ยนแปลงด้านวากยสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นมีกระบวนการร่วมกันระหว่างการใช้วิเคราะหใหม่จึงทำให้เกิดกระบวนการสูญเสียคุณสมบัติประจำหมวดคำเกิดขึ้น แต่การศึกษาครั้งนี้ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าคำว่า “ฤ” มีการเปลี่ยนแปลงด้านวากยสัมพันธ์ในเชิงลึกอย่างไร ดังนั้นการศึกษาคำว่า “ฤ” จึงควรมีการศึกษาในมิติอื่น ๆ ให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของคำที่ปรากฏร่วมกันกับคำว่า “ฤ”

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.พุทธชาติ โพธิบาล อาจารย์ผู้มอบความรู้ด้านภาษาศาสตร์แก่ข้าพเจ้า อีกทั้งยังเป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าสนใจทำงานวิจัยเรื่องนี้เมื่อครั้งข้าพเจ้าได้ศึกษารายวิชาภาษาศาสตร์เชิงประวัติ ข้าพเจ้ามีมุมมองว่าควรนำงานวิจัยนี้มาเผยแพร่ เนื่องจากอาจจะเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการอยู่บ้างและอาจจะเป็นประโยชน์กับผู้ที่สนใจศึกษาด้านภาษาศาสตร์เชิงประวัติไม่มากนัก

รายการอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2512). *จินตามณี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.
- คณาจารย์ภาควิชาภาษาสันสกฤต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2554). *ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โครงการวรรณกรรมอาเซียน สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2562). *จินตามณีเล่ม 1-2 ฉบับพระเจ้าบรมโกศ*. (หนังสือหายากอิเล็กทรอนิกส์).สืบค้น 15 มิถุนายน 2563, จาก http://www.car.chula.ac.th/rarebook/book/54_265/mobile/index.html
- เจ้าพระยาพระคลัง (หน). (2513). *ราชาธิราช*. ธนบุรี: อมรการพิมพ์.
- ธวัช ปุณโณทก. (2553). *วิวัฒนาการภาษาไทยและอักษรไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น้อมนิจ วงศ์สุทธิธรรม. (2534). *วรรณคดีสุโขทัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- น้ำทิพย์ ภิงคารวัฒน์. (2541). *การเปลี่ยนแปลงของภาษา ภาษาอังกฤษผ่านกาลเวลา*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ ลำดับที่ 35 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทยาวัฒน์ พิทยาภรณ์ และคณะ. (2559). การกำหนดสมัยของการยวขึ้นของสระภาษาไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 23(1), 70-102.
- พุทธชาติ ธัญญยานนท์. (2536). *การเกิดความต่างด้านความสั้นยาวของสระกลางและสระต่ำในภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊คพับลิเคชั่น.
- ราตรี แจ่มนิยม. (2546). *การเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของคำกริยาที่กลายเป็นคำไวยากรณ์ในภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- วิรัช กมลนาวิน. (2554). ระบบข้อความ. ใน *ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น*. ปทุมธานี: ภาควิชาภาษาสันสกฤต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริพร ปัญญาเมธิกุล. (2549). *การศึกษาความหมาย*. กรุงเทพมหานคร: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดรธานี.
- สิทธา พิณภูวดล. (2542). *ลิลิตพระลอวรรณกรรมสมัยอยุธยา*. ฉบับแปล. กรุงเทพฯ:โครงการวรรณกรรมอาเซียน.
- Crowley, T. (1987). *An Introduction to Historical Linguistics*. Papua New Guinea: University of Papua New Guinea Press.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน

ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

เมธิกา พ่วงแสง^{1*} ชมนกาส วรรณหทัย² หญิง มัทนัง³ ปาริชาติ ช้วนรักธรรม⁴

Public Participation in Community Development of Ban Bueng Subdistrict, Bankha District, Ratchaburi Province

Maythika Puangsang^{1*} Chomnapas Wannahuay² Ying Muttanang³ Parichat Chaunraktham⁴

Received 4/1/2021

Revised 22/4/2021

Accepted 25/5/2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 383 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า

1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน ตามลำดับ

2) ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาอาศัยในพื้นที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

^{1*}คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

E-mail: maythika.p@rmutp.ac.th*

²สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Institute of Research and Development, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

E-mail: chomnapas.w@rmutp.ac.th

³สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Institute of Research and Development, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

E-mail: ying.mu@rmutp.ac.th

⁴คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

E-mail: parichat.c@rmutp.ac.th

สถิติที่ระดับ 0.05 ข้อเสนอแนะ คือ ควรกำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีโอกาสมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่รองรับความเจริญทางการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นพื้นที่ติดต่อกับอำเภอสวนผึ้งซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การพัฒนาชุมชน การท่องเที่ยวโดยชุมชน

Abstract

This research aimed to 1) examine the level of public participation with regard to community development in Ban Bueng Subdistrict, Ban Kha District, Ratchaburi Province, and 2) to compare the level of public participation in community development with regard to personal factors. The samples were 383 people in Ban Bueng Subdistrict, Ban Kha District, Ratchaburi Province. The instrument used for data collection was a questionnaire. The statistics used for data analysis were the frequency, percentages, mean, and standard deviation. The results were as follows:

1) Overall, public participation in the community development was rated at a high level. Public participation in the operation was rated the highest, followed by participation in the following areas i.e. benefit sharing, monitoring and evaluation, decision making, and planning, respectively.

2) The samples of different personal factors, i.e. genders, ages, educational levels, occupation, and length of residence in the community, differed in their participation in community development at the significance level of 0.05. Implications of the study include establishment of policies to allow for local people's participation in the development of community with the purpose to increase the capacity in accommodating tourists at the local attractions, as well as to prepare for tourism boom due to the fact that Ban Bueng Subdistrict is an area that is connected to Suan Phueng District, a major tourist attraction.

Keywords: participation, community development, community based tourism

บทนำ

สำหรับประเทศไทยจัดระบบการปกครองโดยใช้หลักการสำคัญ 3 หลัก คือ หลักการรวมอำนาจ หลักการแบ่งอำนาจ และหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งหลักการสำคัญนี้มีความสัมพันธ์กับการแบ่งเขตการปกครองเพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน 3 ส่วน คือ 1) หลักการรวมอำนาจ ใช้สำหรับการบริหารราชการส่วนกลาง 2) หลักการแบ่งอำนาจ ใช้สำหรับการบริหารราชการส่วนภูมิภาค และ 3) หลักการกระจายอำนาจ ใช้สำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งทั้ง 3 หลักการนี้เป็นรูปแบบการปกครองไทย และยังมีการใช้สำหรับการบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบัน ถึงแม้ประเทศไทยจะปกครองโดยหลักการสำคัญที่กล่าวมา แต่รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม การจัดทำบริการสาธารณะและการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยระดับ โดยจะพบว่าในปัจจุบันรัฐให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาชุมชน โดยเริ่มตั้งแต่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหา วิเคราะห์ปัญหา และการวางแผนการแก้ไขปัญหา การพัฒนาให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผล รวมถึงการมี

ส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ฯลฯ ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและถือเป็นหลักสากลที่ได้รับการยอมรับในนานาอารยประเทศจนมีความสำคัญและเป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการปกครองประเทศของโลกประชาธิปไตย

ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่สำคัญของหน่วยงานภาครัฐที่จะส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ชุมชน จนถึงในระดับชาติร่วมกัน ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกำหนดนโยบายของรัฐบาล และแนวทางการพัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน เพราะการมีส่วนร่วมเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาตั้งแต่ชุมชนขนาดเล็กไปจนถึงการพัฒนาประเทศที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมภาคประชาชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนจะเป็นพลังขับเคลื่อนให้การพัฒนาเป็นไปตามความต้องการของชุมชนเพราะเป็นการพัฒนาจากการรับรู้ปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริงทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อันส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่ทำให้เกิดความสุขความสมบูรณ์ขึ้น (องค์การบริหารส่วนตำบลตอตะโก, 2558)

อำเภอบ้านคา เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดราชบุรี ท้องที่อำเภอบ้านคาเดิม เป็นส่วนหนึ่งของอำเภอสวนผึ้ง ทางราชการได้แบ่งพื้นที่การปกครองออกมาตั้งเป็นกิ่งอำเภอบ้านคา ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2540 โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ปีเดียวกัน และต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นอำเภอบ้านคา ในวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านคา, 2563) ประกอบด้วย 3 ตำบล คือ ตำบลบ้านคา ตำบลบ้านบึง และตำบลหนองพันจันทร์ ซึ่งมีตำบล คือ ตำบลบ้านคา ตำบลบ้านบึงที่มีเขตพื้นที่ติดต่อกับอำเภอสวนผึ้ง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดราชบุรี จากการที่พื้นที่สวนผึ้งกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมและมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้พื้นที่ใกล้เคียงได้รับการพัฒนาเพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าวด้วย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยทำการศึกษาในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนา กลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนคือ ประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นส่วนขับเคลื่อนสำคัญที่สุด นอกจากนี้ในบางครั้งยังพบการมีส่วนร่วมยังเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความสามัคคีของประชาชนในชุมชน จนก่อเกิดแผนงานโครงการหรือกิจกรรมสำคัญหลาย ๆ อย่าง จนสามารถสร้างการพัฒนาให้กับชุมชนได้อย่างชัดเจนและยั่งยืน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำแนวคิดการมีส่วนร่วมของ สัญญา เคนาภูมิ (2551) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวม และสมบัติ นามบุรี (2562) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ

Cohen & Uphoff (1981, pp. 17-19) ได้อธิบายขั้นตอนของการมีส่วนร่วมดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญต่อนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง

การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้นได้มาจากคำถามว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงานและการประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

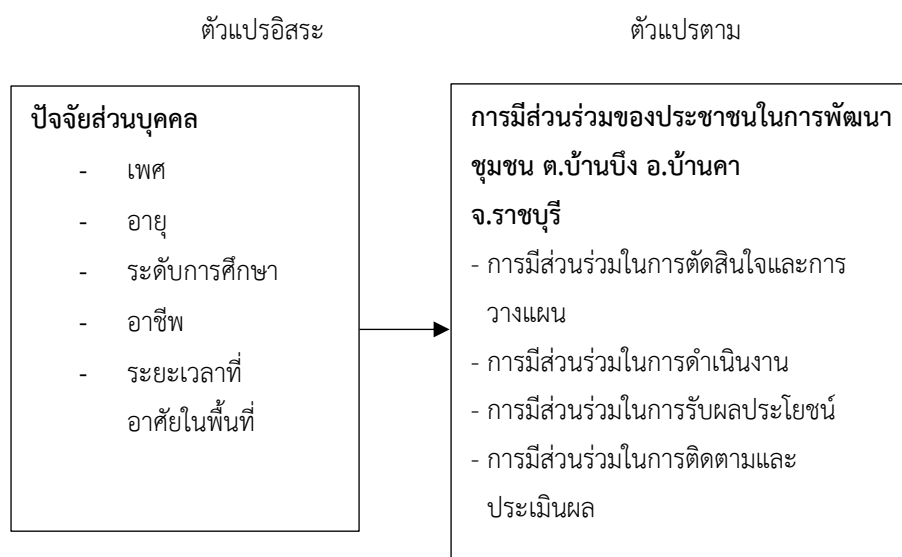
ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญจะต้องสังเกตคือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งมีอิทธิพล สามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดโดยเชื่อมโยงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชนใน 4 มิติ โดยประยุกต์จากแนวคิดของสัญญา เคนาญมิ (2551) สมบัติ นามบุรี (2562) และองค์ประกอบขั้นตอนการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1981)

สมมติฐานในการวิจัย

ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ประชาชนที่มีรายชื่อในฐานข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี จำนวน 9,112 คน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านคา, 2563)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ประชาชนที่มีรายชื่อในฐานข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี จำนวน 9,112 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มประชากรด้วยการคำนวณจากตารางสำเร็จรูป Taro Yamane (Taro Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 383 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2563

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

โดยมีเนื้อหาในการสอบถามแบ่ง ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย เนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์วัดคะแนนเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่วัดได้ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่

การแปลความหมาย

4.21 – 5.00 = มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.41 – 4.20 = มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

2.61 – 3.40 = มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 = มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.80 = มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม วิทยานิพนธ์ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) กับผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของภาพรวมได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.86 และผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 -1.00 มาใช้ (กิตติพงษ์ พิพิธกุล, 2561) จากนั้นนำแบบสอบถาม

ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับประชากรกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยได้ค่าความความเชื่อมั่นภาพรวมของแบบสอบถามเท่ากับ .90

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วม ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม สำหรับตัวแปรอิสระที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย ใช้สถิติ T-test (T-test for statistical analysis) ส่วน ตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่มย่อยขึ้นไป ใช้สถิติผันแปรทางเดียว (Oneway Analysis of Variance: One way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 38.40 และเพศหญิง ร้อยละ 61.60 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 46.00 โดยมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 38.10 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 22.70 และอาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี ร้อยละ 56.10

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.03, SD = .53) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.13, SD = .66) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.06, SD = .52) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.00, SD = .53) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน ($\bar{X}$ = 3.95, SD = .59) ดังสรุปในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	ลำดับที่
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน	3.95	.59	มาก	4
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.13	.66	มาก	1
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.06	.52	มาก	2
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	4.00	.53	มาก	3
ภาพรวมการมีส่วนร่วม	4.03	.53	มาก	

3. ผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่

สำหรับการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่ พบว่าประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่ มีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังสรุปในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน		
	ค่านัยสำคัญ	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. เพศ	0.000*	✓	
2. อายุ	0.000*	✓	
3. ระดับการศึกษา	0.000*	✓	
4. อาชีพ	0.000*	✓	
5. ระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่	0.000*	✓	

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. จากการศึกษาในระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี พบว่า ประชาชนเห็นความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยประชาชนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุด ทั้งนี้ การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เป็นไปตามแผนโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ และเพื่อต้องการให้เกิดการพัฒนาในชุมชนของตนเอง ต้องการให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น รวมไปถึงเพื่อเป็นการสนับสนุนให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จด้วยดี รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน อาจกล่าวได้ว่าโครงการ/กิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้น ทุกโครงการ/กิจกรรมส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ดีขึ้น จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิศร ยืนยง (2561) ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครนายก พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครนายก โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับแนวคิดของ สัญญา เคนาภูมิ (2551) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน และวิชญ์ ทองบพิตร (2560) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอบ้านคา จังหวัดนครพนม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอบ้านคา จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดังนั้น สรุปได้ว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ควรเริ่มด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis รวมไปถึงการกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เป้าหมายตัวชี้วัด และ

แผนงานโครงการกิจกรรม ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนอย่างแท้จริง เนื่องจากประชาชนในชุมชนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญ

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่ พบว่า

ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่ มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ Phang Kosal (2561) ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของตำบลสวายปรอเตียล อำเภอสะอวาง จังหวัดกันดาล ราชอาณาจักรกัมพูชา พบว่า ปัจจัยด้านเพศ และระดับการศึกษาของประชาชนที่ต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของตำบลสวายปรอเตียล อำเภอสะอวาง จังหวัดกันดาล ราชอาณาจักรกัมพูชาแตกต่างกัน และสอดคล้องกับ สุธาวิ กลิ่นอุบล (2563) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาจีน ต.ห้วยยางโทน อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี พบว่า ปัจจัยด้านอายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาจีน ตำบลห้วยยางโทน อำเภopakท่อ จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1) จากผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยเฉพาะประเด็นการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแผนพัฒนาชุมชนเพื่อพิจารณาการทำงานพัฒนาภายในชุมชน ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามามีบทบาท ให้ข้อมูลและชี้แจงเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นของตนและสนับสนุนการมีกิจกรรมใหม่ สำหรับการพัฒนาชุมชน และเปิดให้โอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุดเพื่อให้การพัฒนาชุมชนเป็นไปตามความต้องการของประชาชนมากที่สุด

2) จากการศึกษาพบว่าชุมชนยังขาดการเปิดรับข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการค้นหาทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดนโยบายการสรุบบประมาณ เพื่อการพัฒนากิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise) การจัดการกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

3) ควรมีการศึกษาด้านขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อรองรับความเจริญทางการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นพื้นที่ติดต่อกับอำเภอสวนผึ้งซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

4) หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาศักยภาพและทักษะของประชาชนในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้วยการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า สำหรับวิสาหกิจชุมชน จังหวัดราชบุรี ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

รายการอ้างอิง

- กิตติพงษ์ พิพิธกุล. (2561). คุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม : Validity กับ Reliability ในการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 8(2), 104-110.
- ธนิศร ยืนยง. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครนายก. *Journal of MCU Nakhondhat*, 5(2), 119-135.
- Phang Kosal, ศิริพน โพธิธำภา, เอกพงษ์ วงศ์คำจันทร์, จำเริญ อุ่นแก้ว. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของตำบลสวายปรอติเยล อำเภอเสะอวง จังหวัดกันดาล ราชอาณาจักรกัมพูชา. *วารสารวิชาการ มรภ. ศรีสะเกษ*, 12(3), 89-98.
- วิชณู ทองบพิตร. (2560). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สมบัติ นามบุรี. (2562). ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์. *วารสารวิจัยวิชาการ*. 2(1), 183-197.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2551). *ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี. (2563). *ประวัติอำเภอบ้านคา*. สืบค้น 10 ธันวาคม 2563, จาก <https://district.cdd.go.th/bankha/about>
- สุธาวี กลิ่นอุบล. (2563). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาจีน ต.ห้วยยางโทน อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี. *วารสารสังคมศาสตร์ มทร.ตะวันออก*, 9(2), 108-118.
- องค์การบริหารส่วนตำบลดอนตะโก. (2558). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ.2558-2562)*. ราชบุรี: องค์การบริหารส่วนตำบลดอนตะโก.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึง. (2563). *สภาพทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึง*. สืบค้น 10 ธันวาคม 2563, จาก <http://www.banbunglocal.go.th>
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measure for Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies*. New York: Cornell University Press.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis* (2nd Edition). New York: Harper and Row.

การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการของ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการจังหวัดปทุมธานี

อุษณา อารี¹

The Development of Electronic Media Affecting the Knowledge of Official Correspondence Writing of Officers in Pathum Thani Province

Usana Aree¹

Received 1/2/2021

Revised 5/5/2021

Accepted 30/5/2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการจังหวัดปทุมธานี เครื่องมือในงานวิจัย ได้แก่ สื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ แบบทดสอบวัดความรู้ แบบประเมินคุณภาพของสื่อ และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานราชการที่มีต่อสื่อ ซึ่งการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการพบว่าคะแนนหลังเรียนของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนต่อผู้ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการพบว่าผู้เรียนที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการจังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทั้งในภาพรวมและในรายด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านความสนใจของผู้เรียน ด้านเนื้อหา และด้านการออกแบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวไปเผยแพร่แก่หน่วยงานราชการต่าง ๆ และได้นำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารด้วย

คำสำคัญ: หนังสือราชการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The objective of this research was to develop electronic media that affect the knowledge of official correspondence writing of officers in Pathum Thani Province. The research instruments included electronic media lessons on government correspondence writing, a test to assess the knowledge about government correspondence writing, a quality assessment form for the electronic media lessons, and a questionnaire to ask for opinions of the government officers towards the electronic media learning. Based on a comparison of

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

E-mail: usana_a@rmutt.ac.th

learning achievement scores by using electronic media on government correspondence writing, before and after the training course, it was found that the posttest scores were significantly higher than the pretest scores. As for the opinions of the officers towards the use of electronic media on government correspondence writing, the officers had positive opinions towards the electronic media in both overall and each aspect. Regarding the aspects, learners' interests in the electronic media, the content, and the design of the media were all at a high level. Furthermore, the researcher has distributed the electronic media to various government agencies, and they have been used for teaching and learning in the Thai Language for Communication course.

Keywords: official correspondence writing, electronic media, learning achievement

บทนำ

งานสารบรรณ เป็นงานที่มีความสำคัญต่อหน่วยงานราชการ เพราะในทุกส่วนราชการจะต้องมีงานสารบรรณเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ โดยงานสารบรรณนั้นประกอบด้วยระเบียบ 4 หมวด ได้แก่ หมวดที่ 1 ชนิดของหนังสือ หมวดที่ 2 การรับและการส่งหนังสือ หมวดที่ 3 การเก็บรักษา ยืม และทำลายหนังสือ และหมวดที่ 4 มาตรฐาน แบบพิมพ์ และช่อง ซึ่งในหมวดชนิดของหนังสือราชการนั้นถือเป็นส่วนสำคัญ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสือราชการเพื่อติดต่อสื่อสารในงานราชการ และ

เป็นส่วนที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการจำเป็นต้องใช้มากที่สุด หนังสือราชการ เป็นเอกสารที่เป็นหลักฐานในราชการ ได้แก่ หนังสือที่มีไปมาระหว่างส่วนราชการ หนังสือที่ส่วนราชการมีไปถึงหน่วยงานอื่นใด ซึ่งมีใช้ส่วนราชการหรือที่มีไปถึงบุคคลภายนอก หนังสือที่หน่วยงานอื่นใดซึ่งมิใช่ส่วนราชการหรือที่บุคคลภายนอกมีมาถึงส่วนราชการ เอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานในราชการ เอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ และข้อมูลข่าวสารหรือหนังสือที่ได้รับจากระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ โดยชนิดของหนังสือราชการ ได้แก่ หนังสือภายนอก หนังสือภายใน หนังสือประทับตรา หนังสือสั่งการ หนังสือประชาสัมพันธ์ และหนังสือที่เจ้าหน้าที่ทำขึ้นหรือรับไว้เป็นหลักฐานในราชการ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526, 2548)

การเขียนหนังสือราชการนั้นเป็นงานที่มีรูปแบบเฉพาะตัวและมีรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ มากมาย ซึ่งจากผลการวิจัยของสำนักโรคติดต่อฯ โดยแมลง เรื่อง “การพัฒนาการจัดทำหนังสือราชการของสำนักโรคติดต่อฯ โดยแมลงให้มีมาตรฐาน” (2561) พบว่า ข้อผิดพลาดในแต่ละส่วนของหนังสือภายในที่มีมากที่สุด คือ 1) ส่วนราชการเจ้าของหนังสือ 2) ครุฑ 3) วัน เดือน ปี 4) ข้อความ 5) ย่อหน้า 6) ชื่อ ตำแหน่ง ส่วนข้อผิดพลาดในหนังสือภายนอกที่มีมากที่สุด คือ 1) โทรศัพท์ 2) ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง 3) ข้อความ 4) ส่วนราชการเจ้าของหนังสือ 5) ครุฑ 6) อ้างถึง 7) สิ่งส่งมาด้วย และปัญหาที่ทำให้การจัดทำหนังสือราชการของสำนักโรคติดต่อฯ โดยแมลงมีความผิดพลาด คือ การไม่เข้าใจของเจ้าหน้าที่ การไม่เข้าใจโปรแกรมพิมพ์หนังสือราชการในเครื่องคอมพิวเตอร์ การสับสนของเจ้าหน้าที่ การตีความหมายของคำอธิบายผิด

ปัจจุบัน ฝ่ายงานสารบรรณหรือธุรการของหน่วยงานราชการต่าง ๆ มีบุคลากรปฏิบัติงานอยู่ในหลากหลายตำแหน่ง บางส่วนอาจได้ศึกษาระเบียบงานสารบรรณอย่างถูกต้องมาก่อนเข้าปฏิบัติงาน แต่บางส่วนอาจไม่ได้ศึกษามาโดยตรง ทำให้เมื่อต้องจัดทำหนังสือราชการในแต่ละครั้งเกิดความผิดพลาดทั้งในส่วนรูปแบบและเนื้อหา ทำให้การสื่อสารบกพร่องในด้านการสื่อความ และผิดมารยาทในการเขียนได้

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า ระเบียบของการเขียนหนังสือราชการนั้นมีรูปแบบเฉพาะและมีรายละเอียดมาก อีกทั้งการปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการของผู้ปฏิบัติงานเป็นการปฏิบัติงานแบบเต็มเวลา การที่ผู้ปฏิบัติงานต้องไปเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการเขียนหนังสือราชการอาจเป็นเรื่องที่ทำให้สูญเสียเวลาและสูญเสียทรัพยากรต่าง ๆ ของทางราชการ แต่หากผู้ปฏิบัติงานเหล่านี้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ ก็จะถือเป็นการประหยัดทรัพยากรทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการอีกทางหนึ่ง

กลุ่มงานพัฒนาระบบการฝึก สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน (2561) ได้กล่าวเกี่ยวกับ “สื่ออิเล็กทรอนิกส์” (Electronic Media) ว่ามีข้อดี คือ สามารถขยายขอบเขตของการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ โดยที่ไม่ต้องจำกัดอยู่แต่เฉพาะในห้องเรียน ทำให้ไม่เสียเวลาในการเดินทาง ผู้เรียนควบคุมการเรียนรู้ตามความต้องการ และความสามารถของตนเอง เลือกเรียนเนื้อหาได้ตามสะดวกโดยไม่ต้องเรียงลำดับกัน ข้อมูลของหลักสูตรและเนื้อหาวิชาสามารถหาได้โดยง่าย และส่งเสริมแนวคิดในเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากเป็นแหล่งความรู้ที่เปิดกว้างให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา

ดังนั้น การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการก็จะสามารถเอื้ออำนวยให้ผู้ปฏิบัติงานราชการสามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เสียเวลา และเรียนรู้ได้ตามความสามารถและความสะดวกของผู้เรียน ซึ่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่นั้นสามารถเรียนรู้ได้ผ่านคอมพิวเตอร์ ดังแนวความคิดของกิดานันท์ มลิทอง (2543) ที่ได้กล่าวว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นเครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งเป็นการนำคอมพิวเตอร์มาเป็นตัวช่วยในการสอนตามเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง ทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีความสามารถในการตอบสนองข้อมูลที่นักเรียนป้อนเข้าไปได้ทันที ซึ่งบทเรียนมีทั้งลักษณะเคลื่อนไหวและมีความหลากหลายทำให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนรู้

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับอมรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ อังโน ไพรินทร์ มีศรี (2558) ที่ได้กล่าวว่า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันสามารถนำมาช่วยในการผลิตและเผยแพร่สื่อได้อย่างสะดวก รวดเร็ว สวยงาม มีประสิทธิภาพ คอมพิวเตอร์สามารถสร้างสื่อได้ทุกรูปแบบ สื่อการเรียนการสอนในปัจจุบันนับว่ามีความสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การผลิตสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นการนำคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้เป็นสื่อกลางในการเรียนมุ่งเน้นให้มีการศึกษาด้วยตัวเอง (Self-Directed Learning) เนื่องจากการเรียนในห้องเรียนนั้น ความสามารถของผู้เรียนในแต่ละรายบุคคลจะรับรู้ได้ไม่เท่ากัน บางคนสามารถรับรู้ได้เร็ว บางคนอาจรับรู้ได้ช้า หรือบางคนต้องฝึกฝนหลายรอบจึงจะเข้าใจ สื่อการสอนถึงสามารถช่วยได้ในกรณีที่ฝึกฝนในคนที่ต้องทบทวนจนเข้าใจเนื้อหาข้อมูลดียิ่งขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะพัฒนาสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการขึ้น เพื่อจะได้เป็นการพัฒนาผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการให้มีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการเขียนหนังสือราชการได้ถูกต้อง โดยไม่ต้องสูญเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการศึกษาเพิ่มเติม อันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามระเบียบงานสารบรรณ ส่งผลให้การสื่อสารและการบริหารงานราชการเป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ส่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติราชการเป็นอย่างดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ทางการเขียนหนังสือราชการของผู้ปฏิบัติงานราชการก่อนและหลังเรียนสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการ

2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานราชการที่มีต่อสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเขียนหนังสือราชการ
3. เพื่อสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการเขียนหนังสือราชการภายในและภายนอก และมีขอบเขตการวิจัยเพื่อทดลองใช้กับผู้ปฏิบัติงานราชการในอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานีเท่านั้น โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมดคือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการในอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จากฐานข้อมูลหน่วยงานราชการในจังหวัดปทุมธานีในเว็บไซต์ <https://www.tybhpho.go.th> ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอธัญบุรี (2561) จำนวนทั้งสิ้น 32 หน่วยงาน ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ไปสอบถามในเบื้องต้นถึงความสะดวกในการให้ข้อมูล ปรากฏว่ามีหน่วยงานที่สะดวกให้ข้อมูลทั้งสิ้น 7 หน่วยงาน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ทำการอำเภอธัญบุรี สำนักงานเทศบาลนครรังสิต ศาลจังหวัดธัญบุรี สถานีตำรวจภูธรอำเภอธัญบุรี ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี และหมวดการทางธัญบุรี จึงได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลในหน่วยงานดังกล่าว

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบ One-Group Pretest-Posttest โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการในอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 คน มีอายุงาน 1-5 ปี วุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป และมีภาระหน้าที่ต้องเกี่ยวข้องกับการเขียนหนังสือราชการ โดยการใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเป็นกลุ่มทดลองให้เรียนด้วยสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการที่สร้างขึ้น

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือ คือ (1) สื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการ (2) แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการก่อนเรียนและหลังเรียน (ชุดเดียวกัน) (3) แบบประเมินคุณภาพของสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และ (4) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานราชการที่มีต่อสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการ

สื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

มีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และโปรแกรมการสร้างสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์
2. ศึกษาเนื้อหาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้
3. เขียนบท (Script) และแผ่นเรื่องราว (Story Board) ของบทเรียนและนำไปสร้างเป็นสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้หลักการและการออกแบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์
4. นำบทเรียนที่สร้างเสร็จแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้งเพื่อให้ประเมินคุณภาพของบทเรียน 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา และด้านการนำเสนอและเทคนิคการผลิตสื่อ แล้วปรับปรุงแก้ไขบทเรียน

อิเล็กทรอนิกส์ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญอีกก่อนนำไปทดลองใช้กับผู้ปฏิบัติงานหน้าที่สารบรรณในหน่วยงานราชการ รับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานราชการเกี่ยวกับข้อบกพร่องของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้จริง

5. นำสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองภาคสนามกับผู้ปฏิบัติงานราชการ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน

6. นำผลที่ได้จากการทดลองภาคสนามมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และนำผลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานราชการมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

7. นำผลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานราชการมาปรับปรุงสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับผู้ปฏิบัติงานราชการต่อไป

แบบทดสอบวัดประสิทธิภาพการเขียนหนังสือราชการ

เป็นแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน (ชุดเดียวกัน) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวิธีการและเทคนิคการสร้างแบบทดสอบและเนื้อหาเรื่องการเขียนหนังสือราชการ กำหนดขอบเขตของเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อกำหนดทิศทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ตามเนื้อหา จำนวน 30 ข้อ แบบทดสอบทั้งหมดเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ได้ 0 คะแนน

2. นำแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการไปทดลองใช้กับผู้ปฏิบัติงานราชการ จำนวน 30 คน นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย อำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ

3. เลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ส่วนข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายไม่ถึงเกณฑ์ ได้นำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริงเป็นแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการ

แบบประเมินคุณภาพของสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินคุณภาพของสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

1. กำหนดหัวข้อและสร้างแบบประเมินคุณภาพของสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหาและระบบการเรียนการสอน และ 2) ด้านรูปแบบและการนำเสนอ จำนวน 10 ข้อย่อย โดยใช้รูปแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับได้แก่

ระดับ	5	หมายถึง ดีมาก
ระดับ	4	หมายถึง ดี
ระดับ	3	หมายถึง ปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง พอใช้
ระดับ	1	หมายถึง ควรปรับปรุง

การประเมินคุณภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์พิจารณาโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์	4.50-5.00	หมายถึง ดีมาก
เกณฑ์	3.50-4.49	หมายถึง ดี
เกณฑ์	2.50-3.49	หมายถึง ปานกลาง
เกณฑ์	1.50-2.49	หมายถึง พอใช้
เกณฑ์	1.00-1.49	หมายถึง ควรปรับปรุง

2. นำแบบประเมินคุณภาพของสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างแบบประเมินพิจารณาความเหมาะสม แล้วนำไปแก้ไขปรับปรุง

3. นำแบบประเมินคุณภาพของสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ใช้ประเมินสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้น

จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ซึ่งผลการประเมินแต่ละรายการและผลรวมทั้งบทเรียนจะต้องมีค่าเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความคุณภาพ ผลการประเมินคุณภาพของสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์โดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดี สามารถนำไปใช้ในการทดลองภาคสนามได้

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานราชการ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานราชการตามขั้นตอน คือ วิเคราะห์กรอบการประเมินสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานราชการที่มีต่อสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ด้านเนื้อหาสาระ รูปแบบ การนำเสนอ และประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ จำนวนทั้งหมด 15 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ดังนี้

เห็นด้วยมาก	5	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของระดับความคิดเห็น คือ

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 5.00	หมายถึง เห็นด้วยมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.49	หมายถึง เห็นด้วยน้อย

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไป ทดลองใช้กับผู้ปฏิบัติงานราชการ แล้วแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ และนำไปใช้สำรวจความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานราชการในการทดลองภาคสนาม

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลองใช้แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการ เพื่อหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงตรง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าต่าง ๆ แล้วนำแบบทดสอบที่ได้ไปใช้ในสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินเพื่อหาคุณภาพของสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยนำสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และประเมินคุณภาพของสื่อบทเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลองภาคสนามกับผู้ปฏิบัติงานราชการ เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานราชการที่มีต่อการใช้สื่อ

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ด้วยค่า E1/E2 และวิเคราะห์หาประสิทธิภาพการเขียนหนังสือราชการจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยค่าสถิติ t-test (Dependent Sample) และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานราชการที่มีต่อสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ

5) รายละเอียดวิธีการติดต่อ/ วิธีการเข้าถึงอาสาสมัครวิจัยหรือเวชระเบียนฯ

เข้าไปเก็บข้อมูลโดยตรง ณ พื้นที่เป้าหมาย สอบถามเบื้องต้น หรือทำหนังสือขออนุญาตดำเนินการเก็บข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการ จังหวัดปทุมธานี

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการ จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยดังนี้

การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการ จำนวน 30 คน มีรายละเอียด ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ความต่างของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อน และหลังการเรียนจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการ

การทดสอบ	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ความต่างของ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	sig
คะแนนก่อนเรียน	30	30	14.07	4.48	-6.067*	0.000
คะแนนหลังเรียน	30	30	19.03	5.08		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 แสดงว่าการทดสอบก่อนเรียนและหลังการเรียนจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 14.07 และ 19.03 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการเรียนด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์

เรื่องการเขียนหนังสือราชการ พบว่า คะแนนหลังเรียนของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการนั้นสามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการของผู้เรียนได้จริง

2. ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการที่ส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการ จังหวัดปทุมธานี

ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการผู้ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการที่ส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการ จังหวัดปทุมธานี มีรายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความหมาย ความความคิดเห็นของผู้ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการที่ส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการ จังหวัดปทุมธานี

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ความสนใจของผู้เรียน			
1. ท่านต้องการให้มีบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการ	4.17	0.70	เห็นด้วยมาก
2. ท่านมีความกระตือรือร้นในการเรียนเมื่อเรียนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์	4.03	0.81	เห็นด้วยมาก
3. ท่านชอบการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้	4.30	0.65	เห็นด้วยมาก
4. ท่านมีความเข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้น เมื่อเรียนโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการ	4.30	0.70	เห็นด้วยมาก
5. ท่านได้รับประโยชน์จากการเรียนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์	4.27	0.64	เห็นด้วยมาก
รวม	4.21	0.70	เห็นด้วยมาก
เนื้อหา			
6. เนื้อหาวิชาสอดคล้อง ครอบคลุมวัตถุประสงค์	4.20	0.71	เห็นด้วยมาก
7. เนื้อหาที่มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และอ้างอิงแหล่งที่มา	4.27	0.58	เห็นด้วยมาก
8. เนื้อหาที่มีความสำคัญและเป็นปัจจุบัน	4.27	0.69	เห็นด้วยมาก
9. การเรียงลำดับเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม	4.30	0.65	เห็นด้วยมาก
10. อธิบายเนื้อหาเข้าใจง่าย มีความชัดเจน	4.23	0.63	เห็นด้วยมาก
รวม	4.25	0.65	เห็นด้วยมาก
การออกแบบ			
11. สีที่ใช้ประกอบในเนื้อหาเหมาะสม	4.37	0.67	เห็นด้วยมาก
12. ตัวอักษรที่ใช้ชัดเจน อ่านง่าย	4.43	0.63	เห็นด้วยมาก
13. ภาพที่ใช้ประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา	4.30	0.65	เห็นด้วยมาก
14. สะดวกต่อการเรียนรู้	4.40	0.62	เห็นด้วยมาก
15. มีประโยชน์ต่อการค้นคว้าเพิ่มเติม	4.47	0.68	เห็นด้วยมาก
รวม	4.39	0.65	เห็นด้วยมาก
ภาพรวม	4.29	0.67	เห็นด้วยมาก

ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการผู้ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการ พบว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.70) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.65) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และด้านการออกแบบ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.65) อยู่ในระดับเห็นด้วยมากตามลำดับ ซึ่งหมายความว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจมากในคุณภาพและประสิทธิภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการ

อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีว่า ประเภทของสื่อที่ใช้หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนนั้นไม่รองรับรูปแบบของสื่อที่ผลิตได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้แบบอักษรผิดเพี้ยนและตำแหน่งของข้อความไม่ชัดเจน

3. ผลการสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการ จังหวัดปทุมธานี

หลังจากที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ความจำเป็นในการสร้างและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการ โดยมีลักษณะเป็นไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ที่แสดงผลในคอมพิวเตอร์แบบออฟไลน์ บรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับงานสารบรรณและการเขียนหนังสือภายในและหนังสือภายนอกโดยสรุป มีการเน้นข้อความหรือจุดสังเกตสำคัญ มีตัวอย่างรูปแบบและวิธีการเขียน แทรกแบบทดสอบเพื่อทดสอบความรู้ระหว่างเรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อที่ต้องการศึกษาและกำหนดเวลาเรียนได้ตามความต้องการ โดยสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมีขั้นตอนในการสร้าง ตรวจสอบ และทดสอบโดยผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มทดลองก่อนที่จะนำไปแก้ไขและปรับปรุงทั้งในด้านเนื้อหาและการนำเสนอ จนได้เป็นสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งหลังจากงานวิจัยเสร็จสิ้นลงแล้ว ผู้วิจัยได้นำสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการไปเผยแพร่แก่หน่วยงานราชการต่าง ๆ เพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการฝึกอบรมหรือเรียนรู้ด้วยตนเองเกี่ยวกับหลักการเบื้องต้นในการเขียนหนังสือราชการ ซึ่งมีหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงานราชการ นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้นำสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารด้วย ซึ่งถือว่าผลกาวิจัยนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการ จังหวัดปทุมธานีในครั้งนี้ เป็นการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการ ซึ่งไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาปกติแล้ว แต่มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเขียนหนังสือราชการที่เป็นการปฏิบัติงานจริงในชีวิตประจำวัน และเนื่องจากระเบียบการเขียนหนังสือราชการนั้นมีรายละเอียดและกฎเกณฑ์ข้อกำหนดต่าง ๆ มากมาย ทำให้ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการไม่สามารถทำความเข้าใจจนนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการสื่อสารที่บกพร่องในงานราชการ ซึ่งในงานวิจัยได้นำผลวิจัยของสำนักโรคติดต่อนำโดยแมลง (2561) เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดทำหนังสือราชการของให้มีมาตรฐาน มาเป็นพื้นฐานในการจัดทำเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อแก้ไขปัญหาที่มักเกิดขึ้นในการเขียนหนังสือราชการ

ดังนั้น การเรียนรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีการนำเสนออย่างเป็นระบบย่อ และมีความน่าสนใจ ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ในระยะเวลาไม่นาน ทั้งยังมีการคัดเลือกส่วนข้อมูลที่สำคัญต้องใช้มากในการเขียนหนังสือราชการโดยทั่วไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเวลาเรียนได้โดยสะดวก เรียนซ้ำได้ไม่จำกัดจำนวนครั้ง และเลือกเรียนเฉพาะหัวข้อที่ต้องการได้ ทำให้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเขียนหนังสือราชการนี้สามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการได้จริงดังที่แสดงในผลของการวิจัย ซึ่งผลจากการใช้สื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์นี้สอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มงานพัฒนาระบบการฝึก สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน (2561) กิดานันท์ มลิทอง (2543) และอมรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ อ่างใน ไพรินทร์ มีศรี (2558) ที่ว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นมีลักษณะของสื่อประสมที่มีความน่าสนใจ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้โดยทันที ทั้งผู้เรียนยังสามารถศึกษาได้

โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ตามความต้องการเฉพาะบุคคล ดังนั้น ผลการวิจัยจึงแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการจังหวัดปทุมธานีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งถือว่าการสนับสนุนแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างเป็นรูปธรรม

ส่วนในด้านข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการผลิตสื่อนั้นเกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยี ได้แก่ ประเภทของสื่อที่ใช้ หรือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนอาจไม่รองรับรูปแบบของสื่อที่ผลิตได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งหากมีการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มีความเสถียรมากขึ้นก็จะทำให้สื่ออิเล็กทรอนิกส์นี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการผลิตสื่อเกี่ยวกับการระเบียบงานสารบรรณในหัวข้ออื่น ๆ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการจำเป็นต้องทราบและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
2. อาจพัฒนาไปสู่สื่อแบบออนไลน์ เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลความรู้ได้โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
3. หากมีการพัฒนาสื่อร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยตรง น่าจะทำให้ได้สื่อที่ทันสมัย ใช้งานได้สะดวก และมีความน่าสนใจมากขึ้น

รายการอ้างอิง

กิดานันท์ มลิทอง. (2543). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพรินทร์ มีศรี. (2558). การพัฒนาสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ วิชาการเขียนโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์เรื่อง การวนซ้ำ

สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. วารสารวิจัยและพัฒนา
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 10(1), 49-56.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548. (2548, 23 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 99ง. หน้า 1-29.

กลุ่มงานพัฒนาระบบการฝึก สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน. (2561).

Electronic Media หรือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คืออะไร? สืบค้น 11 กุมภาพันธ์ 2561, จาก http://home.dsd.go.th/techno/trainingssystem/index.php?option=com_content&view=article&id=21&Itemid=26

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอธัญบุรี. (2561). หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำนักงานสาธารณสุขอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี.

สืบค้น 6 เมษายน 2561, จาก <https://www.tybpho.go.th>

สำนักโรคติดต่อฯ โดยแมลง. (2561). *การพัฒนาการจัดทำหนังสือราชการของสำนักโรคติดต่อฯ โดยแมลงให้มีมาตรฐาน.*

สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <http://ryssurvey.com/vichakarn/?search=%E2%83%A4%B5%D4%B4%B5%E8%CD%B9%D3%E2%B4%C2%E1%C1%C5%A7>

แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
อัญชลี โปะแก้ว¹

Guidelines for Developing Self-Access Learning Center,
Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi
Anchalee Pohgaew¹

Received 28/1/2021

Revised 25/5/2021

Accepted 10/6/2121

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของการให้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่ใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 79.75 ความพึงพอใจของการให้บริการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ด้านผู้เชี่ยวชาญ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ด้านบุคลากร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คือ อยากให้มีการปรับปรุงห้องให้มีความทันสมัย และมีอุปกรณ์ที่เพียงพอ ตลอดจนพัฒนาโปรแกรมทางด้านภาษาที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจให้นักศึกษาเข้ามาใช้บริการ

คำสำคัญ: ศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง ความพึงพอใจ การบริการ

Abstract

The objectives of the research were to: (1) investigate students' satisfaction of providing the service of the Self-Access Language Learning Center at the Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi; (2) examine guidelines and suggestions to improve the Self-Access Language Learning Center at the

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

E-mail: anchalee_pohgaew@rmutt.ac.th

Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi. The samples of the study comprised 400 students who used the service of the Self-Access Language Learning Center at the Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi. The instrument employed in this research was a questionnaire; and the data were processed with the SPSS (Statistical Package for Social Science) statistical software. The statistics used for analyzing the data were percentage, mean, and standard deviation.

The findings indicated that most samples were female (79.75%). The overview of satisfaction of this service was at a high level ($\bar{X} = 4.40$). The mean scores in the aspects of facilitations, experts, and personnel were 4.36, 4.41, and 4.43 respectively. The guidelines to improve the service of the Self-Access Language Learning Center at the Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi consisted of renovating current service rooms, providing sufficient service equipment, and developing a variety of language programs to attract students to use the service.

Keywords: Self-Access Learning Center, satisfaction, service

บทนำ

ในปัจจุบันโลกเรามีการติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็วโดยผ่านระบบคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ต ดังนั้น การเรียนรู้ในปัจจุบันภาษาต่างประเทศจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากภาษานั้นเป็น เครื่องมือที่สำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม และวัฒนธรรมของชุมชนโลก โดยตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีที่ดี และความร่วมมืออันดีกับประเทศต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น การเรียนรู้ และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง จะช่วยให้เข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตกระทรวงศึกษาธิการได้มีการ กำหนดภาษาต่างประเทศเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งกำหนดให้สามารถได้เรียนรู้ตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน หรือภาษาอื่น ๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่จะ จัดทำรายวิชาและจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมในชีวิตประจำวัน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

ในยุคโลกาภิวัตน์ ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติมากกว่าในอดีตไม่ว่าจะเป็นการติดต่อ ด้านการค้า การลงทุน การศึกษา การท่องเที่ยว และการใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งก่อให้เกิดความตื่นตัวในการพัฒนาทักษะด้าน ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาเกาหลี ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น เนื่องจากภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ ได้เข้ามามี บทบาทในชีวิตของคนไทยและคนทั่วโลกมากขึ้น ส่วนใหญ่จะติดต่อสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการ ติดต่อสื่อสารกันโดยตรง การใช้อินเทอร์เน็ต การดูโทรทัศน์ การดูภาพยนตร์ การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หนังสือคู่มือ ทางด้านวิชาการต่าง ๆ เป็นต้น

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศนั้น มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสาร ในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้ง การมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราว และวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่าง

สร้างสรรค์ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้ ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง พูด อ่าน เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น การตีความ การนำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม ภาษาและวัฒนธรรม การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ความสัมพันธ์ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น การใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก การใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชน และสังคมโลก เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก ผู้เรียนจะได้รับประโยชน์อะไรจากภาษาต่างประเทศ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

ศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เปิดให้บริการแก่นักศึกษา คณะศิลปศาสตร์และคณะอื่น ๆ ที่เรียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เป็นหน่วยบริการด้านการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยมีโปรแกรมฝึกทักษะภาษาต่างประเทศและห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยเพื่อให้บริการการฝึกทักษะทางภาษาด้วยตนเอง ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองของนักศึกษาที่มีความสนใจในการแสวงหาความรู้ภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ จากสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการศึกษาที่ทันสมัย โดยให้นักศึกษาสามารถเข้าไปใช้บริการต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองคณะศิลปศาสตร์ ดังนี้ การสนทนาภาษาอังกฤษกับอาจารย์ชาวต่างชาติ (Speaking Corner) การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา ได้แก่ โปรแกรม Tell Me More, โปรแกรม Euro Talk Language Learning, โปรแกรมภาษาอาเซียน, โปรแกรม Speexx เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เหมาะสำหรับผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้ดี (เรียนเก่ง) และผู้ที่พื้นฐานภาษาอังกฤษยังไม่ดี (เรียนอ่อน) เพื่อจะได้มีโอกาสได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะต่าง ๆ ทางภาษาอังกฤษของตนอย่างสม่ำเสมอตามความถนัดและความสนใจของแต่ละคน เพื่อให้มีความสามารถดียิ่งขึ้น และผู้ที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝนและพัฒนาความรู้ความสามารถในการทักษะต่าง ๆ ทางภาษาได้อย่างกว้างขวางและถูกต้องเพื่อเตรียมตัวใช้ชีวิตในสังคมการทำงานหรือศึกษาต่อได้อย่างภาคภูมิใจ และให้นักศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้และการใช้ภาษา ตลอดจนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ นักศึกษายังมีโอกาสได้สนทนาภาษาอังกฤษกับอาจารย์ที่เป็นเจ้าของภาษาอีกด้วย โดยนักศึกษาที่มีความสนใจสามารถเข้ามาใช้บริการได้หลังจากเลิกเรียนหรือเวลาว่าง โดยอาจารย์เจ้าของภาษาจะนั่งประจำอยู่ที่ห้อง Speaking Corner เพื่อสนองนโยบายมหาวิทยาลัยที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีเจตคติและประสบการณ์ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง แต่ปัญหาที่พบ คือ ห้องมีพื้นที่จำกัด ไม่สามารถรองรับนักศึกษาได้เป็นจำนวนมาก จึงไม่เอื้ออำนวยต่อบรรยากาศการเรียนรู้คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่เข้ามาใช้บริการ การจัดเวลาในการเรียนรู้ภาษากับอาจารย์ชาวต่างชาติ บางช่วงเวลานักศึกษาเป็นจำนวนมาก ทำให้รอต่อคิวเพื่อจะพูดกับอาจารย์ชาวต่างชาติ และปัญหาที่สำคัญ คือ การใช้ภาษาอังกฤษของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการค่อนข้างยากเนื่องจากไม่มีความถนัด จึงทำให้การสื่อสารค่อนข้างลำบาก

จากความสำเร็จดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรที่ปฏิบัติงานศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการให้บริการแก่นักศึกษา จึงคิดหาแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการการพัฒนา แก้ไขปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป และให้นักศึกษามีผลการเรียนในด้านภาษาต่างประเทศที่ดีขึ้นจนเกิดความสุขสนทนในการเรียนรู้ภาษาและเกิดความพึงพอใจต่อการให้บริการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของการให้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ลงทะเบียนในรายวิชาภาษาอังกฤษ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 3,045 คน (ข้อมูลจากสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ปีการศึกษา 2562) ทั้งนี้ ศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองของคณะศิลปศาสตร์ มีพื้นที่จำกัด ไม่สามารถรองรับนักศึกษาได้ทั้งหมด จึงรับเฉพาะนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของคณะศิลปศาสตร์เท่านั้น ส่วนนักศึกษาที่ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษสามารถเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองที่สำนักวิทยบริการได้อีกแห่งหนึ่ง

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยแบ่งเป็น 11 คณะ และ 1 วิทยาลัย ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 3,045 คน ได้ใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973, pp. 725-729) ระดับความเชื่อมั่น 0.95 โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ส่วนเนื้อหาประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ คณะ ชั้นปี วัตถุประสงค์การใช้งาน ความถี่ในการใช้บริการ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านผู้เชี่ยวชาญ และด้านบุคลากร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบวัดประมาณค่า 5 ระดับคือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แนวทางในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง เป็นคำถามแบบปลายเปิด

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ การนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ 3 ท่าน แล้วนำมาหาค่าดัชนีสอดคล้องได้ค่า IOC เท่ากับ 0.973 ผู้วิจัยนำไปปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดสอบกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน หลังจากนั้น นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาช ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.939

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

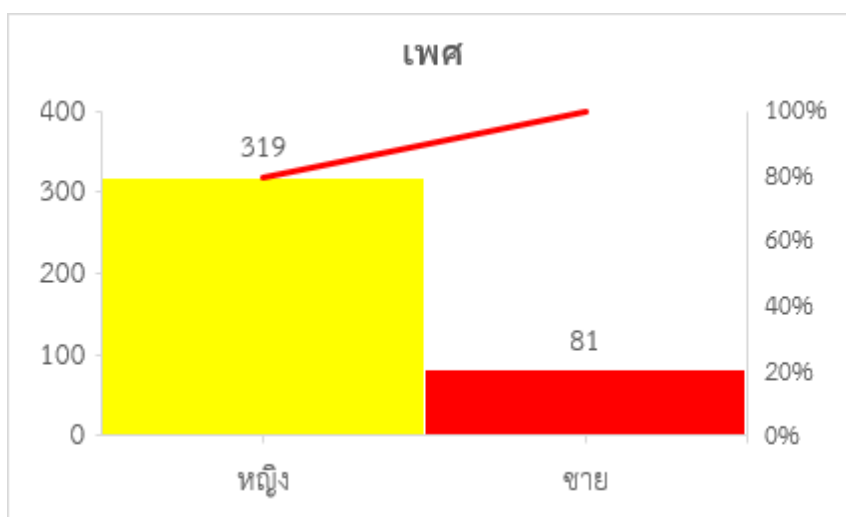
ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เป้าหมายที่กำหนดไว้ และเก็บแบบสอบถามมาด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติงานในห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง และเป็นผู้จัดตารางเวลาให้กับนักศึกษา รวมถึงเช็คชื่อนักศึกษาทุกครั้ง จึงสามารถเก็บกลุ่มตัวอย่างได้ครอบคลุมทุกสาขาวิชา หลังจากนั้นรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับ

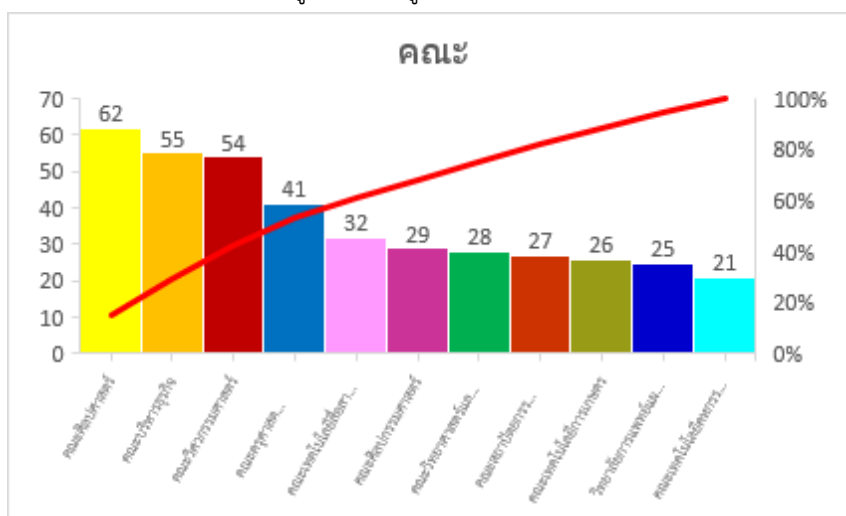
แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามที่ได้รับคืนมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ จึงได้นำแบบสอบถามไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนคำถามที่มีลักษณะคำตอบแบบปลายเปิด ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา นำมาบรรยายเชิงพรรณนา และสรุปผลการดำเนินวิจัย

ผลการวิจัย

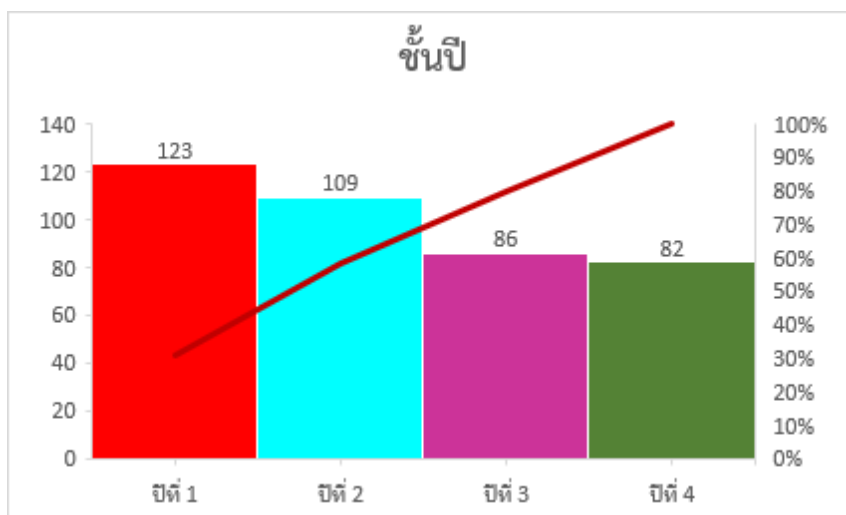
1. นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 79.75 กำลังศึกษาอยู่คณะศิลปศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 15.50 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 30.75 เข้ามาใช้บริการทางด้าน Speaking Corner คิดเป็นร้อยละ 60.50 เข้ามาใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองในช่วงเวลา 12.00 - 13.00 น. คิดเป็นร้อยละ 23.75 เข้ามาใช้บริการ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 37.00 ดังภาพที่ 1-6

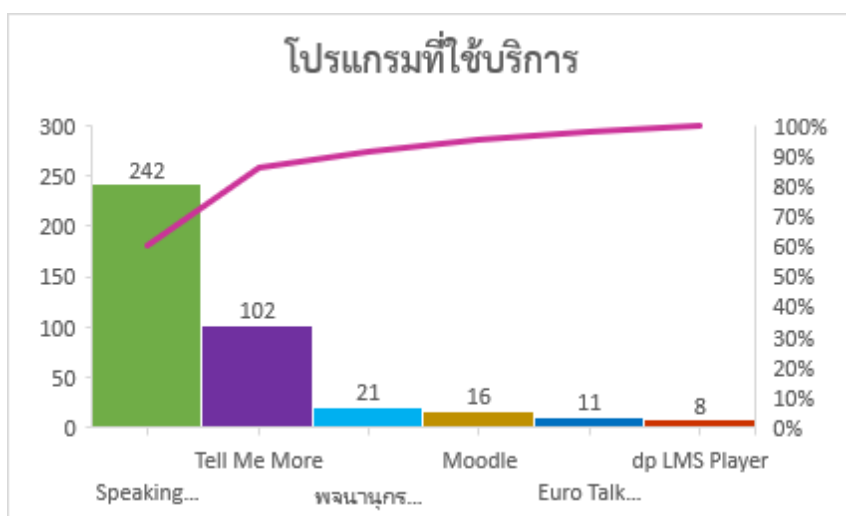
ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงข้อมูลของนักศึกษา จำแนกตามเพศ

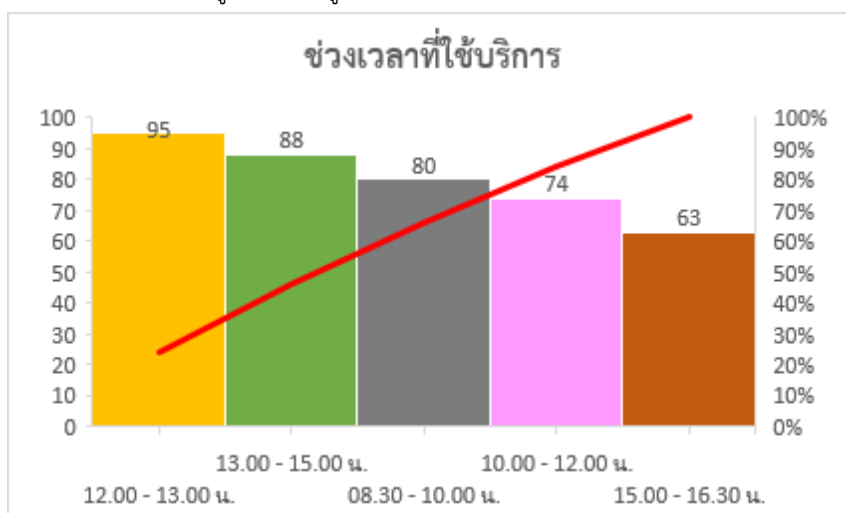
ภาพที่ 2 แผนภูมิแสดงข้อมูลของนักศึกษา จำแนกตามคณะ

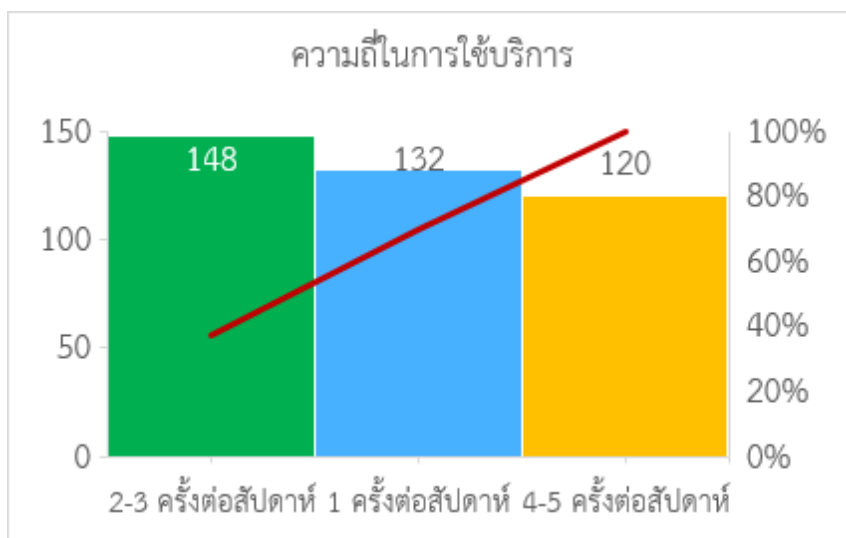
ภาพที่ 3 แผนภูมิแสดงข้อมูลของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปี

ภาพที่ 4 แผนภูมิแสดงข้อมูลของนักศึกษา จำแนกตามโปรแกรมที่ใช้บริการ

ภาพที่ 5 แผนภูมิแสดงข้อมูลของนักศึกษา จำแนกตามช่วงเวลาที่ใช้บริการ

ภาพที่ 6 แผนภูมิแสดงข้อมูลของนักศึกษา จำแนกตามความถี่ที่ใช้บริการ

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร ด้านผู้เชี่ยวชาญ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43, 4.41, 4.36 ตามลำดับ

3. ผลการศึกษา พบว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้ ความเร็วของอินเทอร์เน็ตและระบบเครือข่ายภายในอาคาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 รองลงมา คือ โปรแกรมที่จัดเตรียมไว้มีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และระบบเสียงรับฟังได้ชัดเจนมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับความพึงพอใจ (n=400)			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ขนาดของห้องมีความเหมาะสม	4.22	0.89	มาก	13
โต๊ะและเก้าอี้คอมพิวเตอร์มีความเหมาะสม	4.36	0.72	มาก	9
ระบบปรับอากาศมีความเหมาะสม	4.41	0.54	มาก	4
แสงสว่างภายในห้องมีความเหมาะสม	4.39	0.65	มาก	7
ระบบเสียงรับฟังได้ชัดเจนมีความเหมาะสม	4.42	0.50	มาก	3
ความพร้อมของสื่อกำหนดการเรียนรู้	4.36	0.75	มาก	10
ความเร็วของอินเทอร์เน็ตและระบบเครือข่ายภายในอาคาร	4.45	0.56	มาก	1
ป้ายบอกทางแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน	4.20	0.83	มาก	14
มีเสียงดังรบกวนจากภายนอก	4.38	0.42	มาก	8
ความสะอาดพื้นที่ทั้งภายในห้อง	4.35	0.68	มาก	11

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับความพึงพอใจ (n=400)			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
อุปกรณ์ที่จัดไว้ให้บริการอยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งาน	4.40	0.64	มาก	5
คอมพิวเตอร์เพียงพอต่อการใช้งาน	4.39	0.65	มาก	6
คู่มือการใช้อุปกรณ์อย่างชัดเจน	4.28	0.73	มาก	12
โปรแกรมที่จัดเตรียมไว้มีความเหมาะสม	4.43	0.50	มาก	2
การให้บริการน้ำดื่ม	4.39	0.65	มาก	7
รวม	4.36	0.65	มาก	

4. ด้านผู้เชี่ยวชาญ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้ ตรงต่อเวลา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 รองลงมา คือ มีมนุษยสัมพันธ์ดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเป็นอย่างดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการด้านภาษาต่างประเทศของศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ด้านผู้เชี่ยวชาญ

ด้านผู้เชี่ยวชาญ	ระดับความพึงพอใจ (n=400)			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเป็นอย่างดี	4.40	0.52	มาก	3
มีมนุษยสัมพันธ์ดี	4.43	0.58	มาก	2
ให้คำแนะนำนักศึกษาเป็นอย่างดี	4.38	0.67	มาก	5
การแต่งกายสุภาพ	4.40	0.62	มาก	4
ตรงต่อเวลา	4.45	0.55	มาก	1
รวม	4.41	0.59	มาก	

5. ด้านบุคลากร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้ ตรงต่อเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 รองลงมา คอยให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 และมีมนุษยสัมพันธ์ดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ด้านบุคลากร

ด้านบุคลากร	ระดับความพึงพอใจ (n=400)			
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ	ลำดับ
การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย	4.38	0.65	มาก	5
มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.41	0.58	มาก	3
มีความเสมอภาค	4.40	0.62	มาก	4
คอยให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี	4.45	0.56	มาก	2
การตรงต่อเวลา	4.49	0.58	มาก	1
รวม	4.43	0.60	มาก	

6. แนวทางในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามนำเสนอแนวทางในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ เพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ มีการปรับปรุงห้องใหม่ให้ทันสมัย และเพิ่มโปรแกรมการเรียนรู้ที่ทันสมัย ด้านผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ความตรงต่อเวลา ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และความเป็นกันเอง ด้านบุคลากร ได้แก่ ความเป็นกันเอง ความตรงต่อเวลา และคอยช่วยเหลือเวลาระบบมีข้อขัดข้อง

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1. จากการศึกษา พบว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเร็วของอินเทอร์เน็ตและระบบเครือข่ายภายในอาคาร รองลงมา คือ โปรแกรมที่จัดเตรียมไว้มีความเหมาะสม ทั้งนี้ เนื่องจากคณะศิลปศาสตร์ ได้ติดตั้งอินเทอร์เน็ตและระบบเครือข่ายไร้สายภายในอาคารโดยมีความเร็วสูงเพื่อรองรับการใช้งานและเข้าถึงข้อมูลทั้งในด้านการเรียนการสอน และการปฏิบัติงาน ซึ่งศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองได้ให้นักศึกษาเข้ามาใช้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้อังกฤษด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ เช่น Speaking Corner, Tell Me More, Euro Talk Language Learning, พจนานุกรมภาพ 12 ภาษา, dp LMS Player, Moodle โดยมีระบบเสียงดี นักศึกษาสามารถฟังได้ชัดเจน ทำให้นักศึกษาได้ทบทวนการเรียนภาษาอังกฤษ และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อเทคโนโลยี ด้วยความพร้อมของเครื่องมืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จึงทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจในสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้จัดให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ทิศนา ขแมณี (2552) ได้กล่าวว่า การนำอินเทอร์เน็ตมาช่วยในการเรียนการสอนหรือการถ่ายทอดความรู้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนเนื้อหาที่ต้องการได้ ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกุสุมา เลาะเต (2560) ที่พบว่า นักศึกษาต้องการฝึกฝนภาษาอังกฤษต่อไปหลังจากใช้โปรแกรม SPEXXX ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า โปรแกรมการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองนั้นทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตรงตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ คือ สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย และงานวิจัยของ กรณวัฒน์ วุฒินุญ และระวีวรรณ ศรีคร้ามครัน (2560) ที่พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียน

ภาษาอังกฤษแบบออนไลน์ผ่านทางโปรแกรมSkype อยู่ในระดับมาก ซึ่งนักเรียนมีความรู้สึกสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น หลังจากที่ได้เรียนเนื้อหาที่เรียนไป เนื่องจากผู้เรียนสามารถเลือกกำหนดเนื้อหาที่ต้องการเรียนได้เอง เช่น หัวข้อเรียนสนทนาที่สามารถนำไปใช้งานได้จริง และตรงจุดที่ต้องการ

2. จากการศึกษา พบว่า ด้านผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การตรงต่อเวลา รองลงมา คือ มีมนุษยสัมพันธ์ ทั้งนี้ เป็นเพราะนักศึกษาสามารถฝึกทักษะภาษาอังกฤษกับอาจารย์ชาวต่างชาติโดยตรงผ่านกิจกรรม Speaking Cornerโดยมีการจัดตารางเวลาในการฝึกเปลี่ยนหมุนเวียนอาจารย์ชาวต่างชาติมาฝึกทักษะการพูด และการฟังภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษา ซึ่งอาจารย์แต่ละท่านให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในห้องเรียน ให้ความสำคัญกับนักศึกษา และมีความสนใจสนทนาที่เป็นไปตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถของนักศึกษาแต่ละคน สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จนทำให้นักศึกษาลงมือที่จะสนทนาภาษาอังกฤษกับอาจารย์ชาวต่างชาติได้อย่างสนุกสนาน และสร้างความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษมากขึ้น ทั้งนี้ ด้วยภาษาอังกฤษมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องใช้ในการติดต่อสื่อสารและทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะการพูดและการสื่อสาร (จุไรรัตน์ สวัสดิ์, เสน่ห์ สวัสดิ์ และวชิ พวงมณี, 2560) และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ กรณวัฒน์ วุฒิญาณ และระวีวรรณ ศรีศรีรัมย์ (2560) ที่เสนอไว้ว่า ควรได้รับการส่งเสริมให้ได้มีโอกาสเรียนรู้วัฒนธรรมของชาวต่างชาติเพิ่มขึ้น สถาบันสอนภาษา ECC ควรเพิ่มโอกาสที่ครูผู้สอน เจ้าของภาษาจะมีการติดต่อนักเรียนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนได้รู้จักวัฒนธรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสม

3. จากการศึกษา พบว่า ด้านบุคลากร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การตรงต่อเวลา รองลงมา คือ คอยให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ทั้งนี้ เนื่องจากศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ เปิดให้บริการที่ชั้น 6 มีเจ้าหน้าที่คอยให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาตลอดเวลา โดยนักศึกษาสามารถเข้ามาใช้บริการได้ในวันและเวลาราชการ โดยมีบุคลากรเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีการแสดงออกอย่างสุภาพและจริงใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถผูกมัดน้ำใจของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด มีความรับผิดชอบต่องาน มีความรับผิดชอบต่องานสูง ตรงต่อเวลา มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา คอยช่วยเหลือนักศึกษาเวลานักศึกษามีปัญหา บุคลิกดังกล่าวก็นำให้นักศึกษามีความกล้าที่จะเข้าไปใช้บริการเป็นประจำ ซึ่งการที่บุคลากรมีใจรักในงานบริการจนทำให้มีความสำเร็จในด้านการงานและเป็นที่ยอมรับของนักศึกษา ดังที่ จุไรรัตน์ เปลี่ยนวาทะ (2552) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าเจ้าหน้าที่ต้องมีความเข้าใจหลักการของศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งพาตนเองที่เกี่ยวกับการให้บริการและการให้คำแนะนำต่าง ๆ รวมถึงการบริหารจัดการทางด้านอารมณ์

4. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง พบว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักศึกษาต้องการให้เพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ รองลงมา อยากให้มีการปรับปรุงห้องให้ทันสมัย ทั้งนี้ เป็นเพราะห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มีพื้นที่จำกัด สามารถรองรับคอมพิวเตอร์ได้ 50 เครื่องเท่านั้น ประกอบกับจำนวนนักศึกษาที่มีจำนวนมากขึ้น จึงไม่สามารถเพิ่มคอมพิวเตอร์ได้ และยังไม่มีการปรับปรุงห้องให้ทันสมัย เนื่องจากต้องใช้งบประมาณค่อนข้างมาก สำหรับด้านผู้เชี่ยวชาญ และด้านบุคลากร พบว่า นักศึกษาต้องการให้จัดตารางเวลาในการเรียนรู้ภาษาให้เหมาะสม เพื่อลดเวลาการรอคิว ทั้งนี้ เนื่องจากนักศึกษาจะใช้เวลาช่วงที่ว่างจากการเรียน มาศึกษาเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง บางครั้งเมื่อเข้ามาใช้บริการแล้วเกิดปัญหาในการใช้โปรแกรม ฟังภาษาอังกฤษไม่เข้าใจ จึงอยากถามและขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ บางครั้ง มีนักศึกษาบางคนเกินไปจึงให้บริการไม่ทั่วถึง หรือให้ความช่วยเหลือได้ไม่เต็มที่ อาจจะล่าช้าไปบ้าง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย “แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ทำให้พบข้อมูลและมีหลากหลายประเด็น ดังนี้

1. ควรมีการตรวจสอบดูแลบำรุงรักษาระบบสารสนเทศอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นความเร็วของสัญญาณอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ที่เกิดการชำรุดหรือใช้ไม่ได้ ควรนำไปซ่อมหรือเปลี่ยนเครื่องใหม่มาทดแทน โปรแกรมสำเร็จรูปเปิดไม่ได้เนื่องจากไม่อัปเดต หรือมีไวรัส ควรทำการอัปเดตอย่างต่อเนื่อง และลงแอมสแกนไวรัส ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องควรมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สามารถดูแล และแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากเทคโนโลยีได้

2. ควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้มีโอกาสได้สนทนา หรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่หลากหลายกับอาจารย์ชาวต่างชาติให้มากขึ้น เพื่อเป็นการฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษกับเจ้าของภาษาโดยตรง โดยที่มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีเนื้อหาที่ตรงกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และใช้ภาษาอังกฤษด้วยความสนุกสนาน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ และกล้าพูดภาษาอังกฤษกับอาจารย์ชาวต่างชาติมากขึ้น

3. ควรจัดให้มีอาจารย์ชาวต่างชาติสับเปลี่ยนหมุนเวียนเข้าร่วมกิจกรรม โดยจัดตารางเวลากำหนดการในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจน และต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถรองรับผู้เรียนที่มีจำนวนมากได้ใช้เวลาว่างจากการเรียนเข้ามาเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ตลอดเวลา

4. ควรให้บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ ได้มีโอกาสได้พัฒนาทักษะทางเทคโนโลยี และภาษาอังกฤษให้มากขึ้น เพื่อจะได้นำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และสามารถให้คำแนะนำ ปรีกษา แก้ปัญหาให้กับผู้เรียน ผู้สอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. ควรจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง รวมไปถึงอุปกรณ์เทคโนโลยี และโปรแกรมการเรียนรู้ใหม่ๆ เพื่อเป็นการสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนเข้ามาใช้บริการให้มากขึ้น และได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองจากห้องศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง ทั้งการฝึกทักษะภาษาอังกฤษ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสามารถนำมาวิเคราะห์ผล แล้วนำไปพัฒนาปรับปรุงให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการให้มากขึ้น

2. ควรศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีต่อการโปรแกรมสื่อต่างๆ ของศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อสามารถนำมาวิเคราะห์ผล แล้วนำไปพัฒนาปรับปรุงให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการให้มากขึ้น

รายการอ้างอิง

- กรณวัฒน์ วุฒินุญ และระวีวรรณ ศรีคร้ามครั้น. (2560). **ความพึงพอใจการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบออนไลน์ผ่านทางโปรแกรม Skype ของนักเรียนในสถาบันสอนภาษา ECC**. สืบค้น 27 มกราคม 2564, จาก http://www.edujournal.ru.ac.th/AbstractPdf/2560-5-1_1510839827_is-eng-bkk03-0023.pdf
- กุสุมา เลาะเต. (2560). การประเมินผลการใช้งานโปรแกรมเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง “SPEEXX”: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, 7(2), 83-95.
- จุไรรัตน์ เปลี่ยนวาทะ. (2552). **ปัญหาและความต้องการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ภาษาแบบพึ่งพาตนเอง สถาบันภาษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์** (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพฯ.
- จุไรรัตน์ สวัสดิ์, เสน่ห์ สวัสดิ์ และวชิ พวงมณี. (2560). ศึกษาปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษกับอาจารย์ชาวต่างประเทศของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ น่าน, ใน **การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 และการประชุมวิชาการนานาชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 8 สาขามนุษยศาสตร์ สังคมวิทยา และการศึกษา**, หน้า 303-311. นนทบุรี: อิมแพคเมืองทองธานี.
- ทิตนา แหมมณี. (2552). **14 วิธีสอนสำหรับครูมีอาชีพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง ๒๕๖๐)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. (2562). **สถิติจำนวนนักศึกษา ปีการศึกษา 2562**. สืบค้น 23 มิถุนายน 2562, จาก <https://www.oreg.rmutt.ac.th/?p=11829>
- Taro Yamane. (1973). **Statistics: an introductory analysis**. New York: Harper. & Row.

**การวิเคราะห์ความคิดเห็นการจัดการห้องพักรูกรักจิรส์สอร์ต เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ของการให้บริการห้องพัก: กรณีศึกษา ห้องพักรูกรักจิรส์สอร์ต ตำบลสาริกา จังหวัดนครนายก**

วัฒนา ทนงค์แพ่ง¹

**The Analysis of the Perspectives toward Room Division Management in Resort
Business for Preserving Environment of Room Accommodation:**

A Case Study of Resort Business in Tambon Sarika, Nakhon Nayok Province

Wattana Tanongphaeng¹

Received 19/3/2021

Revised 6/5/2021

Accepted 14/5/2021

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความคิดเห็นการจัดการห้องพักรูกรักจิรส์สอร์ตเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในการให้บริการห้องพัก มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น การจัดการห้องพักรูกรักจิรส์สอร์ตเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของการให้บริการห้องพัก เพื่อนำมาใช้กำหนดแนวทางการจัดการห้องพักรูกรักจิรส์สอร์ตเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ พนักงานผู้ให้บริการรูกรักจิรส์สอร์ตของตำบลสาริกา จังหวัดนครนายก 100 ตัวอย่าง จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นในการจัดการห้องพักรูกรักจิรส์สอร์ตเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3.81 โดยมีค่าเฉลี่ยด้านการจัดการห้องพักรูกรักจิรส์สอร์ตที่ 3.96 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ในการให้บริการ ที่ 3.67 ทำให้เกิดการมุ่งเน้น พัฒนาในเรื่องของเครื่องมือ เครื่องใช้ ในการให้บริการจัดการห้องพักรูกรักจิรส์สอร์ตเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: การจัดการห้องพัก รูกรักจิรส์สอร์ต การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

Abstract

This study aimed to investigate the perspectives toward the resort business management for preserving environment of the accommodation business to determine the method of lodging management for the preserving environment. The study investigated 100 samples which included entrepreneurs, staff, and customers of the resort business in Tambon Sarika, Nakhon Nayok Province. According to the data collected from questionnaires, it was found that the perspectives towards the resort business management for preserving the

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

E-mail: tawattana@rmutt.ac.th

environment had the overall mean score at 3.81. The room division management aspect got the highest mean score at 3.96; and the tools and utilities in providing services received the lowest mean score at 3.67. The results suggested focusing on the improvement of the tools and utilities that were used in the room accommodation for preserving the environment.

Keywords: room division management, resort business, preserving environment

บทนำ

ประเทศไทยมีความสมบูรณ์และความหลากหลายทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งล้วนสวยงาม มีชื่อเสียง ทำให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก อีกทั้ง คนไทยเป็นบุคคลที่มีอัธยาศัยไมตรีที่ดีเป็นมิตรกับผู้อื่น ทั้งที่เป็นคนไทยด้วยกันเองและที่เป็นผู้มาเยือนจากต่างประเทศ ปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดการเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง จากจำนวนสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยกรมการท่องเที่ยว พบว่า มีอัตราเพิ่มขึ้นทุกปีโดยในปี พ.ศ. 2562 ที่ผ่านมามีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด 39,797,406 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2561 ถึงร้อยละ 4.24 และเป็นรายได้เข้าประเทศถึง 1,933,368.23 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.05 (กรมการท่องเที่ยว, 2563) ดังนั้น ประเทศไทยจึงได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น สิ่งสำคัญของการท่องเที่ยว คือ “การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่จะมีบทบาทช่วยกระตุ้นทำให้เกิดการนำทรัพยากรของประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุด” ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้เก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการนำทรัพยากรในพื้นที่ได้เต็มที่ การท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมหลักที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละชุมชนจึงเป็นสิ่งที่ประชากรในชุมชนนั้นให้ความสำคัญช่วยกันดูแล ปกป้อง อนุรักษ์ รักษาให้แหล่งท่องเที่ยวของตนนั้นคงอยู่ให้เป็นอาณาจักรในการสร้างอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ ถือเป็นชุมชนของชุมชนที่ทำให้ชุมชนมีชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดี และมีสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนที่ดี (ณัฐภณ ไจแสน, 2558; ระชนนัท ทวีผล, 2558)

การจัดการห้องพักของผู้ประกอบการธุรกิจที่พักทำให้เกิดความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมรวมถึงการทำให้สิ่งแวดล้อมที่อยู่ในบริเวณรอบธุรกิจเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดความต้องการเดินทางเข้ามาในพื้นที่เพื่อท่องเที่ยว ชื่นชมพื้นที่นั้น การศึกษาเรื่องการจัดการห้องพักให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมครั้งนี้จึงมุ่งศึกษา ค้นคว้าในเรื่อง การดูแลรักษา การอนุรักษ์ ที่ทำให้ธุรกิจที่พักสร้างปัญหาส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด จึงเกิดคำถามในการวิจัยครั้งนี้ว่า “การดำเนินธุรกิจโรงแรมที่พักเช่นใดจึงจะทำให้การจัดการห้องพักมีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” ทำให้สิ่งแวดล้อมของธุรกิจได้รับผลกระทบที่เป็นผลเสียกับสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด สามารถทำให้สิ่งแวดล้อมมีความสวยงาม สะอาดปลอดภัย เมื่อมีผู้มาเข้าพัก ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจที่พักเองต่างก็ให้ความสำคัญ เอาใจใส่กับเรื่องสิ่งแวดล้อมดังกล่าว เพราะนั่นหมายถึง ธุรกิจจะมีสิ่งแวดล้อมที่ดี เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม ดึงดูดให้มีผู้มาเยือนเพิ่มมากขึ้น และสิ่งสำคัญจะส่งผลให้ชุมชนที่ร่วมช่วยกันนั้นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเยือน อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่ธุรกิจโรงแรมที่พักได้แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR ; Corporate Social Responsibility) ในเรื่องของการอนุรักษ์ การดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของธุรกิจไม่ให้เกิดผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมที่ธุรกิจแห่งนั้นตั้งอยู่ โดยเริ่มต้นจากแนวคิดในการจัดการห้องพักภายในธุรกิจของตนเองให้มีผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด จากการร่วมช่วยกันทุกฝ่ายในการดูแลรักษาเพื่อให้เกิดการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (สรัญญา กองละเอียต, 2555; วริศรา วาริพัฒนะ, 2556; วิเชียร เจนตระกูลโรจน์, 2560)

จากแนวทางที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง “โรงแรมสีเขียว” และ “การบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนผลักดันให้ธุรกิจโรงแรมที่พัฒนาเป็นธุรกิจที่ลดการใช้ทรัพยากรของธุรกิจโรงแรมที่พัฒนาให้เกิดความสิ้นเปลืองน้อยลง ลดการใช้พลังงานเพื่อรบกวนธรรมชาติสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ทำให้ผู้วิจัยสนใจในการศึกษารูปแบบการจัดการห้องพักเช่นไร ที่ก่อให้เกิดความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อลดการใช้ทรัพยากร ลดการใช้พลังงาน ทำให้ธุรกิจเสียต้นทุนค่าใช้จ่ายลดลงเป็นผลให้กำไรของธุรกิจเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษาโดยคาดหวังให้ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางเพื่อนำไปใช้กับธุรกิจโรงแรมที่พัฒนาไปในการอนุรักษ์ ดูแลรักษาห้องพักของธุรกิจให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าพักอาศัย ใช้บริการต่าง ๆ ของโรงแรมเพิ่มมากขึ้น

นิยามศัพท์

การจัดการห้องพัก (Room Division Management) เป็นการจัดการห้องพัก ที่ผู้บริหารดำเนินงานโดยผ่านกลุ่มบุคคลในองค์กรเป็นผู้ร่วมกันทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันของธุรกิจรีสอร์ทโดยการจัดการห้องพักในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้การให้บริการที่ดีตามความต้องการของผู้มาใช้บริการ การจัดการประกอบด้วยวางแผนในการเตรียมบุคลากร งบประมาณ เครื่องมืออุปกรณ์ภายในห้องพัก การบริการ การบริหารงานเพื่อให้เกิดการจัดการห้องพักที่ดีตรงความต้องการของผู้ใช้บริการและสอดคล้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Environmental conservation) คือ การดูแลรักษา การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ให้ยาวนาน และก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่ทำการศึกษาคือ ผู้วิจัยมุ่งเน้นทำการศึกษาลingkunganภายในห้องพักเป็นหลักและอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั่วไป

ธุรกิจรีสอร์ท (Resort Business) การดำเนินกิจการของธุรกิจเกี่ยวกับการให้บริการที่พักซึ่งปลูกสร้างตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ผู้วิจัยได้กำหนดธุรกิจรีสอร์ทที่ทำการศึกษาคือ รีสอร์ทที่เปิดให้บริการในพื้นที่ตำบลสาริกา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท 33 แห่ง (Thaitambon.com, 2562) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจที่สมัครใจให้ข้อมูล

การให้บริการห้องพัก (Room Accommodation) คือการจัดเตรียม สิ่งอำนวยความสะดวกสบายภายในห้องพักเพื่อการให้บริการห้องพักสำหรับลูกค้าผู้ต้องการใช้บริการพักค้างแรมกับรีสอร์ท ตามลักษณะการให้บริการห้องพักทั่วไปของธุรกิจรีสอร์ทที่ต้องเตรียมเครื่องมือ เครื่องใช้พื้นฐาน ของใช้ภายในห้องพักภายในห้องนี้ เพื่อให้บริการกับลูกค้าผู้มาพักแรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาความคิดเห็น การจัดการห้องพักเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของการให้บริการห้องพักธุรกิจรีสอร์ท
2. กำหนดแนวทางการจัดการห้องพักเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของการให้บริการห้องพักธุรกิจรีสอร์ท

สมมุติฐานการวิจัย

H₀ ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อการจัดการห้องพักเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของการให้บริการห้องพักธุรกิจรีสอร์ท ไม่แตกต่าง

Hi ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อการจัดการห้องพักเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของการให้บริการห้องพักธุรกิจ รีสอร์ท ต่างๆ

กระบวนการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา การวิเคราะห์ความคิดเห็น การจัดการห้องพักเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของการให้บริการห้องพักธุรกิจ รีสอร์ท : กรณีศึกษา ห้องพักธุรกิจ รีสอร์ท ตำบลสาธิตา จังหวัดนครนายก มีดังนี้

1. ด้านพื้นที่

รีสอร์ทในตำบลสาธิตาเป็นรีสอร์ทที่ใกล้ชิดกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เป็นภูเขา น้ำตก ป่าไม้ แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้จำเป็นต้องให้ความสำคัญ ดูแล เอาใจใส่ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดีหากสภาพธรรมชาติถูกทำลายลง แหล่งท่องเที่ยวนั้นก็เสื่อมไป ไม่นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม เมื่อพื้นที่ไม่มีนักท่องเที่ยว ธุรกิจที่เปิดกิจการในบริเวณนั้นก็ จะขาดรายได้ ไม่สามารถดำเนินธุรกิจของตนต่อไปได้ จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ดังกล่าวทำการศึกษาการจัดการ ห้องพักธุรกิจ รีสอร์ท ที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมในรีสอร์ทและบริเวณรอบรีสอร์ท เพื่อหาวิธีการจัดการห้องพักให้สามารถลดปัญหา การรบกวน ทำลายล้างสิ่งแวดล้อม และดำเนินธุรกิจรีสอร์ทได้อย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของรีสอร์ทนั้น

2. ด้านประชากรและประชากรกลุ่มตัวอย่าง

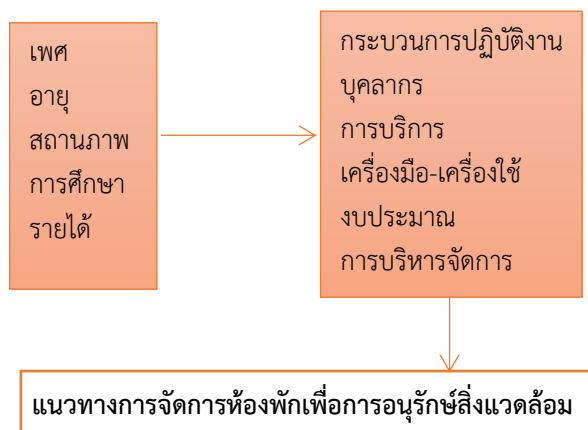
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจรีสอร์ท ได้แก่ ผู้มีส่วนได้เสียกับธุรกิจรีสอร์ทและสิ่งแวดล้อม ผู้มาใช้บริการ ในรีสอร์ทภูเขางามรีสอร์ท เดอะฟอเรสท์โฮมรีสอร์ท วังยาวรี เวอร์ไฮด์รีสอร์ท เขาใหญ่สายธาร รีสอร์ท และแก่งสวานน้อยรีสอร์ท เขตพื้นที่ตำบลสาธิตา จังหวัดนครนายกที่แสดงความยินดีในการให้ข้อมูล 5 แห่งจากรีสอร์ทในพื้นที่ทั้งหมด 33 แห่ง (ข้อมูลจาก สำนักงานจังหวัดนครนายก, 2560) เนื่องจากต้องการทราบ ข้อเท็จจริงในเรื่องศึกษาวิจัย (Exploration Research) กับตัวอย่างที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งไม่ต้องการผลการรวบรวมข้อมูลไป เปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นจึงใช้วิธีการเก็บข้อมูล ด้วยการสุ่มตัวอย่าง (Random Sample) จากกรอบรายชื่อของหน่วยตัวอย่าง (Sampling Unit) ดังนี้

1. เจ้าของธุรกิจหรือผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท
2. บุคลากร พนักงานผู้ปฏิบัติงานในรีสอร์ท
3. ลูกค้าที่มาใช้บริการธุรกิจรีสอร์ท

3. ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ทำการศึกษา ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณเป็นเครื่องมือในการศึกษาประเด็นต่าง ๆ ที่สอดคล้อง สัมพันธ์กับการจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของธุรกิจรีสอร์ท ได้แก่ กระบวนการปฏิบัติงานห้องพัก ด้านบุคลากร ด้าน การบริการ ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ในห้องพัก ด้านงบประมาณเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ ด้วยการสร้าง แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการห้องพักเพื่อเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นผู้วิจัยยังศึกษาความสัมพันธ์ในเรื่อง ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการจัดการห้องพักธุรกิจ รีสอร์ท

กรอบแนวคิดในการดำเนินงานวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษา พบว่าเป็นเพศหญิง จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 และเพศชาย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 ตามลำดับ มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมา มีอายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 และอายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลมีสถานภาพสมรส จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 62.0 รองลงมา มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 ตามลำดับ และมีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 บาทขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001-40,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ตามลำดับ

โดยสถานะผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้มาใช้บริการ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นพนักงาน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 และสถานะผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ประกอบการเจ้าของธุรกิจรีสอร์ท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการห้องพักรูกรักสัตว์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา ห้องพักรูกรักสัตว์ ในตำบลสาริกา จังหวัดนครนายก

ตารางที่ 1 การจัดการห้องพักรูกรักสัตว์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในภาพรวม

การจัดการห้องพักรูกรักสัตว์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการจัดการห้องพัก	3.96	0.79	มาก	1
ด้านบุคลากร	3.75	0.83	มาก	5
ด้านการบริการห้องพัก	3.81	0.80	มาก	3
ด้านเครื่องใช้ในห้องพัก	3.78	0.79	มาก	4
ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ในการให้บริการ	3.67	0.78	มาก	6
ด้านงบประมาณ	3.94	0.77	มาก	2
ด้านการบริหารจัดการ	3.81	0.81	มาก	3
รวม	3.81	0.79	มาก	

ผลการศึกษา พบว่าการจัดการห้องพักรูกรักสัตว์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา ห้องพักรูกรักสัตว์ ในตำบลสาริกา จังหวัดนครนายกมีผลของภาพรวมดังนี้

ภาพรวมความคิดเห็นทั้ง 7 ด้าน ในการจัดการห้องพักเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 3.81$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการจัดการห้องพักรูกรักสัตว์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการห้องพัก ด้านงบประมาณ ด้านการบริการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านเครื่องใช้ในห้องพัก และด้านบุคลากร ซึ่งการศึกษารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการจัดการห้องพัก อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 3.96$) พิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ห้องพักรูกรักสัตว์มีความสะอาดเหมาะสมแก่การเข้าพัก ($\bar{x} = 4.09$) พนักงานมาดูแลความเรียบร้อยของห้องพักสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.94$) ห้องพักรูกรักสัตว์ใช้วัสดุธรรมชาติในการก่อสร้าง ($\bar{x} = 3.86$) ตามลำดับ และผลการศึกษาในด้าน บุคลากร พบว่า อยู่ในระดับดีมากเช่นกัน ($\bar{x} = 3.75$) พิจารณารายข้อดังนี้ พนักงานให้ความสำคัญในการใช้ผ้าภายในห้อง ($\bar{x} = 3.78$) มีป้ายรณรงค์ให้พนักงานลดการใช้พลังงานที่ไม่จำเป็น ($\bar{x} = 3.75$) ผู้มาใช้บริการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการรักษาสีเขียว ($\bar{x} = 3.73$)

ผลการศึกษาในด้านการบริการห้องพัก พบว่า การบริการห้องพักอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 3.81$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ภายในห้องพักมีการใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดที่ผลิตจากวัตถุดิบทางธรรมชาติ ไม่ก่อให้เกิดการระคายเคือง เมื่อสัมผัส ($\bar{x} = 3.85$) ห้องน้ำภายในห้องพักมีการให้บริการกระดาษชำระที่ผลิตจากเยื่อกระดาษที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.83$) มีการรับรองมาตรฐาน (ISO) เพื่อทำให้ผู้ที่มาใช้บริการมั่นใจการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.75$) ตามลำดับ สำหรับผลการศึกษาในด้านเครื่องใช้ในห้องพัก พบว่าอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ ($\bar{x} = 3.78$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าประหยัดพลังงานและมีประสิทธิภาพสูง ($\bar{x} = 3.96$) ติดตั้งและใช้สวิตช์ตั้งเวลา (Timer) เพื่อควบคุมการใช้พลังงาน ($\bar{x} = 3.64$) ของใช้ภายในห้องพักสามารถใช้ซ้ำได้ ($\bar{x} = 3.75$) ตามลำดับ สำหรับผลการศึกษาในด้าน เครื่องมือเครื่องใช้ในการให้บริการ พบว่าอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 3.67$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย

จากมากไปน้อย ได้แก่ ในห้องพักใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้กระดาษจดบันทึก ($\bar{x} = 3.96$) ในห้องพักใช้กระดาษในการบรรจุผลิตภัณฑ์ ($\bar{x} = 3.75$) ท่านต้องการเครื่องมือเครื่องใช้ในห้องพักที่สามารถย่อยสลายได้ ($\bar{x} = 3.64$) ตามลำดับ

ผลการศึกษาในด้าน งบประมาณ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 3.94$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ รีสอร์ทสวยงามน่าเข้าพักจากการใช้งบประมาณจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณรีสอร์ท ($\bar{x} = 4.02$) ค่าใช้จ่ายในการเข้าพัก มีราคาลดลงจากต้นทุนการผลิตที่ลดลง ($\bar{x} = 3.90$) ปิดไฟบริเวณที่มีแสงสว่างเพียงพอเพื่อลดการใช้ทรัพยากร ($\bar{x} = 3.89$) ตามลำดับ และประเด็นสุดท้ายที่ทำการศึกษาคือ

ด้านการบริหารจัดการ พบว่าอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 3.81$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้แก่ ภายในห้องพักรู้มให้มีความรู้เกี่ยวกับการลดใช้ทรัพยากรเพื่อความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.78$) พนักงานปฏิบัติตามนโยบายของรีสอร์ทในการรักษาสีสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.75$) ใช้ป้ายประกาศสร้างแรงจูงใจในการรักษาสีสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.73$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษา ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Independent T-test) สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ด้านการจัดการห้องพักมี sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.331 เครื่องมือเครื่องใช้ในการให้บริการ มี sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.440 ด้านบุคลากร มี sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.438 ด้านเครื่องใช้ในห้องพัก มี sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.146 ด้านงบประมาณ มี sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.889 ด้านการบริการ มี sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.214 ด้านการบริหารจัดการ 0.752 ตามลำดับซึ่งมากกว่า 0.10 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (Ho) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (Hi) หมายความว่า เพศที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษา ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามอายุ โดยการทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way of Analysis of Variance) พบว่า แนวทางการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทในภาพรวม มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .991 ด้านการจัดการห้องพัก มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .941 ด้านบุคลากร มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .912 ด้านการบริการ เท่ากับ .784 ด้านเครื่องใช้ในห้องพัก มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .816 เครื่องมือเครื่องใช้ในการให้บริการ มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .632 ด้านงบประมาณ มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .554 และด้านการบริหารจัดการ มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .890 ตามลำดับ ซึ่งมากกว่า 0.10 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (Ho) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (Hi) คือ อายุที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษา วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามสถานภาพ โดยการทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way of Analysis of Variance) พบว่า แนวทางการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทในภาพรวม มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .484 ด้านการจัดการห้องพัก มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .574 ด้านบุคลากร มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .497 ด้านการบริการ เท่ากับ .815 ด้านเครื่องใช้ในห้องพัก มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .267 เครื่องมือเครื่องใช้ในการให้บริการ มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .169 ด้านงบประมาณ มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .821 และด้านการบริหารจัดการ มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .368 ตามลำดับ ซึ่งมากกว่า 0.10 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (Ho) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (Hi) หมายความว่า สถานภาพที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการจัดการห้องพักธุรกิจ รีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการจัดการห้องพักรูทกิจรีสอร์ตเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามระดับการศึกษาโดยการทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way of Analysis of Variance) พบว่าแนวทางการจัดการห้องพักรูทกิจรีสอร์ตในภาพรวม มีsig.(2-tailed) เท่ากับ .484 ด้านการจัดการห้องพักรูทกิจรีสอร์ต มีsig.(2-tailed) เท่ากับ .217 ด้านบุคลากร มีsig.(2-tailed) เท่ากับ .666 ด้านการบริการ เท่ากับ .723 ด้านเครื่องใช้ในห้องพัก มีsig.(2-tailed) เท่ากับ .414 เครื่องมือเครื่องใช้ในการให้บริการ มีsig.(2-tailed) เท่ากับ .359 ด้านงบประมาณ มีsig.(2-tailed) เท่ากับ .197 และด้านการบริหารจัดการ มีsig.(2-tailed) เท่ากับ .422 ตามลำดับ ซึ่งมากกว่า 0.10 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (Ho) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (Hi) หมายความว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการจัดการห้องพักรูทกิจรีสอร์ตเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการจัดการห้องพักรูทกิจรีสอร์ตเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยการทดสอบด้วยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way of Analysis of Variance) พบว่าแนวทางการจัดการห้องพักรูทกิจรีสอร์ตในภาพรวม มี sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.001 ด้านการจัดการห้องพักรูทกิจรีสอร์ต มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .000 ด้านบุคลากร มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .002 ด้านการบริการ เท่ากับ .072 ด้านเครื่องใช้ในห้องพัก มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .039 เครื่องมือเครื่องใช้ในการให้บริการ มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .003 ด้านงบประมาณ มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .032 และด้านการบริหารจัดการ มี sig.(2-tailed) เท่ากับ .005 ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่า 0.10 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (Ho) และยอมรับสมมติฐานรอง (Hi) หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อการจัดการห้องพักรูทกิจรีสอร์ตเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31 – 40 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้เฉลี่ย 10,001 – 20,000 ต่อเดือน

2. จากผลการศึกษา พบว่ารูปแบบการจัดการห้องพักรูทกิจรีสอร์ตเพื่อความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาห้องพักรูทกิจรีสอร์ต ในตำบลสาธิตา จังหวัดนครนายก ในด้านการจัดการห้องพักรูทกิจรีสอร์ตอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับดีมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการห้องพักรูทกิจรีสอร์ต ด้านงบประมาณ ด้านการบริการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านเครื่องใช้ในห้องพัก ด้านบุคลากร พิจารณารายด้านดังนี้

ด้านการจัดการห้องพักรูทกิจรีสอร์ต

ผลวิจัยเกี่ยวกับการจัดการห้องพักรูทกิจรีสอร์ต โดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม อันดับ 1 ได้แก่ ห้องพักรูทกิจรีสอร์ตมีการจัดการทำความสะอาดเหมาะสมแก่การเข้าพัก และอันดับ 2 ได้แก่ พนักงานมาดูแลความเรียบร้อยของห้องพักรูทกิจรีสอร์ตสม่ำเสมอ

ด้านบุคลากร

ผลวิจัยเกี่ยวกับด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม อันดับ 1 ได้แก่ พนักงานให้ความสำคัญในการใช้ผ้าภายในห้องพักรูทกิจรีสอร์ต และอันดับ 2 ได้แก่ มีป้ายรณรงค์ให้พนักงานลดการใช้พลังงานที่ไม่จำเป็น

ด้านการบริการ

ผลวิจัยเกี่ยวกับด้านการบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม อันดับ 1 ได้แก่ ภายในห้องพักรูทกิจรีสอร์ตมีการใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดที่เป็นสารจากธรรมชาติ ไม่ก่อให้เกิดการระคายเคือง เมื่อสัมผัส และอันดับ 2 ได้แก่ ห้องพักรูทกิจรีสอร์ตมีการให้บริการกระเช้าขยะที่ผลิตจากเยื่อกระดาษที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ด้านเครื่องใช้ในห้องพัก

ผลวิจัยเกี่ยวกับด้านเครื่องใช้ในห้องพัก โดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม อันดับ 1 ได้แก่ ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าประหยัดพลังงานและมีประสิทธิภาพสูง เช่น หลอดประหยัดไฟ เครื่องปรับอากาศเบอร์ 5 การเปลี่ยนเป็นหลอดไฟ LED และอันดับ 2 ได้แก่ ของใช้ภายในห้องพักสามารถใช้ซ้ำได้

เครื่องมือเครื่องใช้ในการให้บริการ

ผลวิจัยเกี่ยวกับด้านเครื่องมือเครื่องใช้ในการให้บริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม อันดับ 1 ได้แก่ ในห้องพักใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้กระดาษจดบันทึก และอันดับ 2 ได้แก่ ต้องการเครื่องมือเครื่องใช้ในห้องพักที่สามารถย่อยสลายได้

ด้านงบประมาณ

ผลวิจัยเกี่ยวกับด้านงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม อันดับ 1 ได้แก่ รีสอร์ทสวยงามน่าเข้าพักจากการใช้งบประมาณจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณรีสอร์ท และอันดับ 2 ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเข้าพักมีราคาลดลงจากต้นทุนการผลิตที่ลดลง

ด้านการบริหารจัดการ

ผลวิจัยเกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม อันดับ 1 ได้แก่ ภายในห้องพักมีมุมให้ความรู้เกี่ยวกับการลดใช้ทรัพยากรเพื่อความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และอันดับ 2 ได้แก่ พนักงานปฏิบัติตามนโยบายของรีสอร์ทในการรักษาสิ่งแวดล้อม

3.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ใช้การวิเคราะห์สถิติแบบ Independent T-test

ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ดังนี้

สมมติฐาน 1.1 เพศที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่าในด้านภาพรวมมีค่า sig. 0.398 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 ปฏิเสธ H_1 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สมมติฐานที่ 1.2 อายุที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่าในด้านภาพรวมมีค่า sig. 0.991 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 ปฏิเสธ H_1 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สมมติฐานที่ 1.3 สถานภาพที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่าในด้านภาพรวมมีค่า sig. 0.484 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 ปฏิเสธ H_1 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สมมติฐานที่ 1.4 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่าในด้านภาพรวมมีค่า sig. 0.484 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 ปฏิเสธ H_1 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สมมติฐานที่ 1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่าในด้านภาพรวมมีค่า sig. 0.001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 ปฏิเสธ H_0 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

แนวทางการจัดการห้องพัก ธุรกิจรีสอร์ทเพื่อความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์ผลของงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูล นำผลที่ได้มาใช้เป็นเครื่องมือกำหนดแนวทางในการจัดการห้องพัก ธุรกิจรีสอร์ทเพื่อความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้ดังนี้

1. ด้านการจัดการห้องพัก

1.1 ห้องพักรับมีการทำความสะอาดเหมาะสมแก่การเข้าพักก็จริงแต่ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 หลังการทำความสะอาดแล้วควรฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อและอบโอโซนในห้องก่อนให้ลูกค้าใช้บริการ

1.2 ห้องพักรับเน้นใช้วัสดุธรรมชาติในการก่อสร้างเป็นที่ชื่นชอบของลูกค้าที่เข้าพัก แต่อาจติดปัญหาเรื่องของการนำมาใช้ ซึ่งเราสามารถแก้ไขโดยหาวัสดุเทียมที่ทำลอกเลียนแบบมาใช้แทนได้

2. ด้านบุคลากร

2.1 สร้างความตระหนักรู้ให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากการวิเคราะห์พบว่าพนักงานยังไม่ให้ความสำคัญในการอนุรักษ์

2.2 ปลุกฝังพนักงานผู้ให้บริการสามารถเป็นตัวแทนองค์กรในการเป็นผู้นำด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3. ด้านการบริการ

3.1 ปรับเปลี่ยนของใช้ภายในห้องพัก และในห้องน้ำ ให้เป็นสิ่งที่ได้มาจากธรรมชาติ เพื่อรองรับได้ตรงความต้องการของผู้ใช้บริการ

3.2 ส่งเสริมโดยการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมให้กับพนักงานและผู้มาใช้บริการให้เกิดการตระหนัก

4. ด้านเครื่องใช้ในห้องพัก

4.1 ควรใช้ระบบควบคุมไฟฟ้าอัตโนมัติควบคุมการไม่ใช้ไฟฟ้าของลูกค้าเมื่อออกจากห้องพัก ถึงการลงทุนในระยะแรกจะสูง แต่คุ้มค่าในระยะยาว

4.2 พนักงานเชิญชวนผู้เข้าพัก 1-2 คืน ใช้ผ้า และของใช้ต่าง ๆ ซ้ำเพื่อเป็นการลดการส่งผ้าซัก

5. เครื่องมือเครื่องใช้ในการให้บริการ

5.1 ปรับเปลี่ยนสิ่งของที่นำมาใช้ให้เป็นวัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ย่อยสลายได้

5.2 ธุรกิจรีสอร์ทควรลงทุน นำเครื่องมือซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้แทนวัสดุสิ้นเปลือง เพื่อการให้บริการในห้องพัก เช่น ในระบบออนไลน์ผ่านหน้าจอโทรทัศน์ เป็นต้น

6. ด้านงบประมาณ

ผู้บริหารควรจัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากร หรือสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมขององค์กรเพื่อให้การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของธุรกิจรีสอร์ทได้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ

7. ด้านการบริหารจัดการ

ในการวางแผน และกำหนดนโยบายของธุรกิจ ผู้ประกอบการหรือผู้บริหารควรให้พนักงานในองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนหรือกำหนดนโยบายในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในส่วนงานที่พนักงานทุกคนต้องรับผิดชอบ

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการห้องพักรูจิรียอร์ตเพื่อความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา ห้องพักรูจิรียอร์ต ในตำบลสาริกา จังหวัดนครนายก สามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

ผลการวิจัย เรื่องรูปแบบการจัดการห้องพักรูจิรียอร์ตเพื่อความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา ห้องพักรูจิรียอร์ต ในตำบลสาริกา จังหวัดนครนายกในด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการจัดการห้องพักรูจิรียอร์ต ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันมีผลต่อการจัดการห้องพักรูจิรียอร์ต ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า หากบุคคลใดมีรายได้เพิ่มขึ้น จะส่งผลการตัดสินใจเข้าพักที่พักรูจิรียอร์ตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น เนื่องจากการที่บุคคลมีรายได้เพิ่มขึ้นย่อมแสวงหาสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตนเองเพิ่มขึ้นด้วย และถึงแม้ว่าราคาห้องพักของรูจิรียอร์ตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบางแห่งอาจจะมีราคาที่สูงกว่ารูจิรียอร์ตทั่วไป แต่เพื่อต้องการได้รับบริการที่ดีกว่า ต้องการใกล้ชิดกับธรรมชาติ หรือมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่า จึงทำให้บุคคลที่มีรายได้มากตัดสินใจเข้าพักที่พักรูจิรียอร์ตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าบุคคลทั่วไปซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กฤษฎา ดิยวิวัฒนกุล และ โสมสกา เพชรานนท์ (2559) การบริหารการจัดการโรงแรมสีเขียวในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์ กรณีศึกษา เกาะเสม็ด ที่กล่าวว่าผู้ที่มีรายได้เพิ่มขึ้น มีผลการตัดสินใจเข้าพักโรงแรมสีเขียวเนื่องจากบุคคลที่มีรายได้เพิ่มขึ้นต้องการได้รับการบริการที่ดีกว่า ใกล้ชิดกับธรรมชาติมากกว่าบุคคลทั่วไปในด้านแนวทางการจัดการห้องพักรูจิรียอร์ตเพื่อความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการห้องพัก โดยที่มีการทำความสะอาดสม่ำเสมอเหมาะแก่การเข้าพัก ผู้ประกอบการและพนักงานให้ความสนใจในการดูแลทำความสะอาดห้องเพื่อการเป็นห้องพักที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วันวิสา วัลย์ดาว (2553) การจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงแรมในจังหวัดกระบี่ ที่กล่าวว่า โรงแรมที่เจ้าของมีความใส่ใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมย่อมมีการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมีแนวทางของการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพนักงาน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงแรม

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการ

จากการศึกษาวิจัยนี้ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในห้องพักมากขึ้น รวมถึงการปฏิบัติและพฤติกรรมการทำงานของพนักงาน ควรมีคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบในการจัดการสิ่งแวดล้อมตั่งนโยบาย กำหนดเกณฑ์ แนวทางการติดตามผล เพื่อแก้ไข ปรับปรุงดูแลการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในห้องพักเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเพื่อการเป็นห้องพักที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมผู้ประกอบการควรมีการฝึกอบรมพนักงานบุคลากรเพื่อให้พนักงานได้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อม หรือจัดทำคู่มือ เอกสารให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับพนักงานบุคลากรและผู้มาใช้บริการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการจัดการสิ่งแวดล้อม ควรมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้การสนับสนุนหรืองบประมาณในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับสถานประกอบการ เนื่องจากการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของรูจิรียอร์ตที่จะทำให้การจัดการสิ่งแวดล้อมของรูจิรียอร์ตดีขึ้น และการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้ที่มาใช้บริการได้รู้สึกปลอดภัย มั่นใจกับการใช้บริการห้องพักที่พักรูจิรียอร์ตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับพนักงาน/บุคลากร

จากการศึกษางานวิจัยนี้พนักงานหรือบุคลากรควรให้ความสำคัญในความร่วมมือกับผู้ประกอบการหรือสถานประกอบการในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในห้องพักเนื่องจากรีสอร์ทต้องอาศัยความร่วมมือของพนักงานบุคลากรในการจัดการสิ่งแวดล้อมหากพนักงานบุคลากรไม่ให้ความสำคัญความร่วมมืออาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของรีสอร์ท และจะไม่ประสบความสำเร็จพนักงานบุคลากรควรมีการนำเสนอข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้มาใช้บริการได้เกิดความเข้าใจและเกิดการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมภายในห้องพักที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้มาใช้บริการ

จากการศึกษางานวิจัยนี้ผู้มาใช้บริการควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดภายในห้องพัก การจัดการสิ่งแวดล้อม เนื่องจากผู้มาใช้บริการไม่ร่วมมือไม่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมในการใช้บริการ ก็อาจทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมบริเวณโดยรอบรีสอร์ทซึ่งอาจทำให้สิ่งแวดล้อมนั้นทรุดโทรมลงไปด้วย เพราะการร่วมมือของทุกฝ่ายนั้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม หากไม่เกิดการร่วมมือกันก็อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องของปัจจัยอื่นๆ เช่น ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าพัก ห้องพักรูจรัสรีสอร์ท เพื่อความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากปัจจัยของการเป็นห้องพักที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีหลากหลายปัจจัย ในเรื่องของการตัดสินใจเข้าพักของผู้มาใช้บริการ ความต้องการที่ใช้บริการของห้องพักที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ก็มีผลต่อธุรกิจรีสอร์ท เพื่อความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นเพียงผู้ประกอบการ บุคลากร ผู้มาใช้บริการ แคตตาล็อกสาริกา เท่านั้น อาจไม่ได้เก็บข้อมูลอย่างทั่วถึง ดังนั้นเพื่อให้การเก็บข้อมูลได้ทั่วถึงและครอบคลุมพื้นที่มากยิ่งขึ้น อาจเปลี่ยนวิธีการเก็บข้อมูล หรือเปลี่ยนกลุ่มประชากรให้ใหญ่ขึ้น สำหรับศึกษาการจัดการห้องพักธุรกิจรีสอร์ทเพื่อความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้น

3. การเลือกใช้เครื่องมือ การนำเสนอ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยวิธีการอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ได้ผลวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความหลากหลายกว่าเดิม

4. ควรมีการทำงานวิจัยเชิงลึก เสริมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเฉพาะเจาะจงและแม่นยำมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2562). *สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2562*. สืบค้น 20 ตุลาคม 2563, จาก https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=521
- กฤษฎา ดิยวิวัฒนกุล และโสเมสกา เพชรานนท์. (2559). การบริหารจัดการโรงแรมสีเขียวในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์ กรณีศึกษา เกาะเสม็ด. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*, 3(2), 50-60.
- ณัฐกร ใจแสน. (2558). *โครงการจัดตั้งรีสอร์ทเชิงอนุรักษ์ The Villa Kanchanaburi* (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- วิศรา วาริวัฒน์. (2556). *ที่พักแรม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ระชานนท์ ทวีผล. (2558). การให้ความหมายและรูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงแรมในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารการจัดการธุรกิจมหาวิทยาลัยบูรพา*, 4(1), 24-37.

- วันวิสา วัลย์ดาว. (2553). *การจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงแรมในจังหวัดกระบี่*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิเชียร เจริญกุลโรจน์. (2560). *แนวทางการออกแบบรีสอร์ทที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษา Dhamajati Resort เชื้อนครินทร์จังหวัดกาญจนบุรี*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สร้อยญา กองละเอียด. (2555). *การศึกษารูปแบบการจัดการที่พักแรมแบบอีโค รีสอร์ท (Eco Resort) อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก*. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก
- สำนักงานจังหวัด นครนายก. (2560). *จังหวัดนครนายก*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2563, จาก <https://www2.nakhonnayok.go.th/frontpage>

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยว จังหวัดนครนายก

สรโรธร ล้อมกำแพง¹

The Development Guidance and Tourism Promotion of Nakhon Nayok Province

Sarotorn Lomkampang¹

Received 2/3/2021

Revised 25/5/2021

Accepted 16/6/2021

บทคัดย่อ

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก 2) เพื่อประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก จำนวน 100 คน

ผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายกพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว และชื่นชอบรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมากที่สุด สำหรับการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยว พบว่า 1) ด้านข้อมูลทั่วไป จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายและมีกิจกรรมการท่องเที่ยว แต่ควรมีการส่งเสริมการจัดทำนโยบายการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดการเดินทาง 2) ด้านการเดินทางและความปลอดภัย การเดินทางในจังหวัดนครนายกสามารถเดินทางได้ง่ายและสะดวก มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ทางจังหวัดควรเพิ่มการดูแลการเดินทางเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากยิ่งขึ้น 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จังหวัดนครนายกในหลายแห่งมีการจัดการเกี่ยวกับขยะที่ดี แต่ในบางพื้นที่ยังขาดการดูแลเรื่องการจัดเก็บขยะ และควรมีการจัดการเรื่องสถานที่จอดรถภายในสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว 4) ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดนครนายกควรมีการส่งเสริมการโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นช่องทางออนไลน์ ใบปลิว หรือแผ่นพับก็ตาม ทั้งนี้หน่วยงานราชการควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดนครนายก

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยว

¹ นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

E-mail: daydewexokm@gmail.com

Abstract

The objectives of the development guidance and tourism promotion of Nakhon Nayok Province were 1) to investigate the behavior of tourists traveling to Nakhon Nayok Province, 2) to assess the potential of tourism in Nakhon Nayok Province, and 3) to study the recommendations on the development and promotion of tourism potential in Nakhon Nayok Province. This research was a survey study. The sample group was 100 tourists who had traveled to Nakhon Nayok Province

The results of this study on the development and promotion of tourism potential in Nakhon Nayok Province revealed that most of the tourists preferred to travel by private cars and they preferred nature tourism the most. For the development and promotion of tourism potential, it was found that 1) general information; Nakhon Nayok Province is a province with a variety of tourist attractions and tourism activities; however, more tourism policy should be promoted to attract more tourists to travel, 2) travel safety; traveling in Nakhon Nayok Province is easy and convenient using signs which are clear and easy to understand; however, provincial officials should increase tourists' more travel safety of life and property, and 3) facilities; there are many efficient related agencies for proper treatment of waste management in Nakhon Nayok Province, but in some areas, there is still a lack of waste management methods. Also, there should be management of parking spaces to be sufficient for tourists, and 4) tourism promotion; there should have advertising and public relations to promote tourism in Nakhon Nayok Province for online channels, flyers or brochures. Thus, government agencies should be involved in the development and promotion of tourism in Nakhon Nayok Province.

Keywords: tourism, tourism promotion, tourism development

บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นับว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทอย่างมากต่อเศรษฐกิจของโลก และเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าหลายประเทศจะต้องประสบกับปัญหาความไม่แน่นอนทางการเมือง เศรษฐกิจ และปัญหาอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องในระยะหลัง ซึ่งปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบต่อระบบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คือ ปัญหาเศรษฐกิจโลก เป็นผลมาจากความขัดแย้งระหว่างประเทศมหาอำนาจ 2 ประเทศ ที่ไม่สามารถหาข้อยุติได้ ปัญหามลพิษทางอากาศโลก คือ ปัญหา PM 2.5 ที่ประสบปัญหาในหลายประเทศ และปัญหาที่เกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยในปี 2563 เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการล็อกดาวน์ประเทศ ที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของไทย สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงคือ กลุ่มสายการบิน กลุ่มธุรกิจโรงแรม และธุรกิจโรงพยาบาลระดับบนที่รายได้หลักมีการพึ่งพาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากต่างชาติในระดับสูง ในขณะที่ธุรกิจที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม เช่น ธุรกิจเดินรถไฟพา ธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจสื่อสาร ที่มีสัดส่วนรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติอยู่ประมาณ 10%, 5% และ 3% ตามลำดับ ก็จะได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน (จารุภัทร ทองลงยา, 2563)

ในปีพ.ศ. 2563 จากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เศรษฐกิจหดตัวเนื่องจากมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย จำนวน 0.82 ล้านคน หดตัวร้อยละ 76.41 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา สร้างรายได้ 0.04 ล้านล้านบาท หดตัวร้อยละ 77.58 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกัน

ของปีที่ผ่านมา นักท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศสหรัฐอเมริกา (ยูเออี) คูเวต ซาอุดีอาระเบีย ไต้หวัน และจีน ระบุการเดินทางมาประเทศไทยเพื่อสัปดาห์และลดภาวะเสี่ยงจากการแพร่ระบาดของไวรัส Covid-19 (สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, 2563) จากการแพร่ระบาดของโควิด-19 จนทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงเป็นจำนวนมาก ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันเป็นจำนวน 4,798.51 บาทในช่วงไตรมาส 1/2563P ลดลงร้อยละ 10.07 จากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2562 โดยนักท่องเที่ยวจากเอเชียตะวันออกยังคงมีการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันสูงสุด 5,817.17 บาท แต่ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2562 ในอัตราสูงสุดเช่นกัน คือลดลงร้อยละ 8.61 ในขณะที่ นักท่องเที่ยวจากยุโรปมีการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันต่ำสุดเพียง 4,011.16 บาท และลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2562 เฉลี่ยร้อยละ 3.94 (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563)

อย่างไรก็ดี การท่องเที่ยวก็ยังเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถทำเงินเข้าประเทศไทยได้อย่างต่อเนื่องถึงแม้ว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยที่มีการเติบโตอย่างช้าๆ เนื่องจากประเทศไทยยังเป็นประเทศที่นักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความสนใจมาเยือน และติดอยู่ 1 ใน 10 อันดับที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวมากที่สุดในโลก จัดอันดับโดย Mastercard (Mastercard's Global Destination Cities Index 2019) อีกทั้งยังมีการรณรงค์บวกกระแสที่ยั่งยืนให้คนไทยหันมาท่องเที่ยวในประเทศมากยิ่งขึ้น เนื่องด้วยพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ให้ความสนใจในการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะตัวมากขึ้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น และเพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและชุมชนให้เป็นแหล่งสร้างรายได้หลักของประเทศรวมถึงเป็นแหล่งกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อให้มีการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว และเป็นเครื่องมือช่วยสร้างรายได้เสริมให้กับภาคการเกษตรและชุมชนในชนบทควบคู่ไปกับการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวต่างประเทศและตลาดในประเทศ สอดคล้องกับเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของแผนฟื้นฟูการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งมีอยู่ 2 ข้อหลัก ๆ คือ 1) สร้างงาน สร้างรายได้ เสริมสภาพคล่องกระตุ้นการบริโภคภาคประชาชนผ่านการเดินทางภายในประเทศ และ 2) สร้างรายได้จากฐานนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง สร้างสมดุลเชิงโครงสร้างใหม่ เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน กระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ สร้างความเชื่อมั่นผู้บริโภค เพื่อการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐาน ส่งเสริมให้เกิดการเที่ยวซ้ำในประเทศ เน้นเพิ่มความถี่ในการเดินทางของกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมไทยเที่ยวไทย สื่อสารการตลาดด้วยภาพลักษณ์ใหม่ ทำให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวคนไทยและต่างชาตินึกถึงและตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยว กระตุ้นตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติให้หันกลับมาในระยะเวลาที่รวดเร็ว โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง รักษาฐานนักท่องเที่ยวคุณภาพและกลุ่มเป้าหมาย ทำตลาดแบบเจาะจงกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ลดการพึ่งพิงตลาดใดตลาดหนึ่ง กระจายการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพื้นที่และเวลา สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของการรักษาสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม (เอกชัย ชำนินา, 2563) ซึ่งหลังช่วงโควิด-19 ที่คาดว่านักท่องเที่ยวและบริการเชิงสุขภาพจะได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้น

จังหวัดนครนายก เป็นหนึ่งในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ที่ตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร สนามบินและท่าเรือ ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญในการคมนาคม เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำ เหมาะแก่การพัฒนาการเกษตรและการท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีความโดดเด่นด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมประเพณี เช่น เชื้อนขุนด่านปราการชล น้ำตกวังตะไคร้ แก่งสามชั้น น้ำตกสาริกา เหมือนดังคำขวัญที่ว่า "นครนายก เมืองในฝันที่ใกล้กรุง ภูเขางาม น้ำตกสวย รวยธรรมชาติ ปราศจากมลพิษ" และจุดเด่นที่มีชื่อเสียงอีกอย่างหนึ่งของจังหวัดนครนายก คือ ผืนป่าเขาใหญ่ตงพญาเย็น ซึ่งองค์การยูเนสโก ได้ประกาศขึ้นทะเบียนให้เป็น 1 ใน 7 มรดกโลกแห่งใหม่ ผืนป่าแห่งนี้กินพื้นที่ครอบคลุมหลายจังหวัด

รวมทั้งนครนายกด้วย อีกทั้งเส้นทางขึ้นป่าที่สวยงามหลาย ๆ เส้นทาง ก็เริ่มต้นจากที่นครนายกเช่นกัน ทั้งนี้ จังหวัดนครนายก เป็นหนึ่งในโครงการท่องเที่ยวเมืองรอง ในปี พ.ศ. 2561 ซึ่งจัดโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เป็นการแก้ไขปัญหาการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในเมืองหลัก ส่งผลให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวในเมืองรอง อีกทั้งยังเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น (สำนักงานจังหวัดนครนายก, 2559)

ดังนั้น แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก จึงจำเป็นต้องดำเนินการศึกษาอย่างจริงจัง เนื่องจากจังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดในโครงการท่องเที่ยวเมืองรองที่อยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร แต่ยังมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก รวมถึงค่าใช้จ่ายต่อคนของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีอัตราเฉลี่ยต่อปีเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย เพื่อให้เกิดเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ที่สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายกในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก
2. เพื่อประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดนครนายก ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดนครนายก ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและวิธีการเลือกตัวอย่าง ดังนี้

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้หลักการคำนวณของ Cohen โดยใช้โปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.9.4 เพราะเป็นโปรแกรมที่สร้างจากสูตรการคำนวณ ของ Cohen และผ่านการรับรองและตรวจสอบจากนักวิจัยหลายท่าน (Erdfelder, Faul & Buchner, 1996 และนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555) ในการคำนวณกำหนดค่าพารามิเตอร์ (1- β) เท่ากับ 0.80 ค่าอัลฟา (α) เท่ากับ 0.05 จำนวนตัวแปรอิสระเท่ากับ 4 ค่าขนาดของอิทธิพล (Effect Size) เท่ากับ 0.15 ผลที่ได้คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ต้องเก็บสำหรับงานวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 85 ตัวอย่าง แต่ทั้งนี้ปรับให้เหมาะสม (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555) จึงได้สำรองเก็บเป็นจำนวน 100 ตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาเที่ยวจังหวัดนครนายก โดยมีการจัดเตรียมแบบสอบถามจำนวน 100 ชุดให้กับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการเลือกเก็บแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในน้ำตกสรีกษา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวจำนวนมาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เพื่อวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดนครนายก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaire) นักท่องเที่ยว นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องและเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่า IOC

เท่ากับ 0.89 แล้วผู้วิจัยนำมาปรับแก้ไข เพื่อนำไปทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยเก็บรวบรวมจากนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัย

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้อย่างเป็นขั้นตอน โดยการสำรวจจากแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้ในการสำรวจข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจังหวัดนครนายก ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลในโปรแกรมคำนวณทางสถิติ สรุปและอภิปรายผลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจังหวัดนครนายก ประกอบด้วย ด้านข้อมูลทั่วไป ด้านการเดินทางและความปลอดภัย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตามขั้นตอน โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

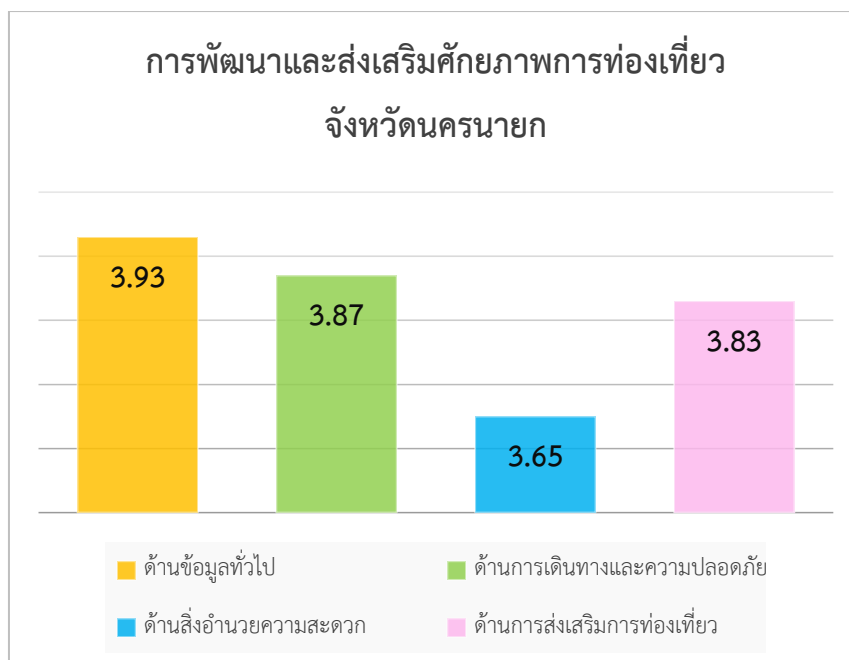
การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก จากคำถามปลายเปิด นำมาวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำมาสรุปบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 76.00 โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 สถานะภาพโสด จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 88.00 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 76.00 มีอาชีพพนักงาน/นักศึกษา จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และมีรายได้ต่อเฉลี่ยต่อเดือน 5,000-20,000 บาท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00

2. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 80.00 และเดินทางด้วยรถโดยสารประจำทาง รongลงมา คิดเป็นร้อยละ 42.00 ชื่นชอบรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.00 และชื่นชอบรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.00

3. การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายกในภาพรวม พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณารายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านข้อมูลทั่วไป ($\bar{X} = 3.93$) ด้านการเดินทางและความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.87$) ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.85$) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.65$) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงค่าเฉลี่ยของการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก

3.1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจังหวัดนครนายกด้านข้อมูลทั่วไป พบว่า ด้านข้อมูลทั่วไปมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดนครนายกมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมา คือจังหวัดนครนายกมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.99$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจังหวัดนครนายกด้านข้อมูลทั่วไป

ด้านข้อมูลทั่วไป	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.จังหวัดนครนายกมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย	4.01	0.52	มาก
2. จังหวัดนครนายกมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว	3.93	0.68	มาก
3. จังหวัดนครนายกมีการจัดทำนโยบายการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและน่าสนใจ	3.81	0.94	มาก
4. จังหวัดนครนายกมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย	3.99	0.58	มาก
รวม	3.93	0.68	มาก

3.2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจังหวัดนครนายกด้านการเดินทางและความปลอดภัย พบว่า ด้านการเดินทางและความปลอดภัยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก ได้แก่ ป้ายบอกทางชัดเจน/เข้าใจง่าย ($\bar{X} = 3.95$) รองลงมา คือ สภาพการเดินทางภายในจังหวัดนครนายก ($\bar{X} = 3.93$) ความปลอดภัยในการเดินทางต่อชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.93$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจังหวัดนครนายกด้านการเดินทางและความปลอดภัย

ด้านการเดินทางและความปลอดภัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สภาพการเดินทางภายในจังหวัดนครนายก	3.93	0.54	มาก
2. ป้ายบอกทางชัดเจน/เข้าใจง่าย	3.95	0.35	มาก
3. ความปลอดภัยในการเดินทางต่อชีวิตและทรัพย์สิน	3.93	0.49	มาก
4. การดูแลความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่รัฐ	3.68	0.62	มาก
รวม	3.87	0.50	มาก

3.3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจังหวัดนครนายกด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของจังหวัดนครนายกมีการจัดการด้านขยะที่ดี ($\bar{X} = 3.75$) สถานที่จอดรถเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.55$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจังหวัดนครนายกด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของจังหวัดนครนายกมีการจัดการด้านขยะที่ดี	3.75	0.54	มาก
2. สถานที่จอดรถเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว	3.55	0.80	มาก
รวม	3.65	0.67	มาก

3.4 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจังหวัดนครนายกด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว พบว่า ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก ได้แก่ มีนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดนครนายก ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมา เจ้าหน้าที่มีความรู้และสามารถให้คำแนะนำได้ ($\bar{X} = 3.85$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจังหวัดนครนายกด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางสื่อออนไลน์	3.80	0.85	มาก
2. เจ้าหน้าที่มีความรู้และสามารถให้คำแนะนำได้	3.85	0.72	มาก
3. หน่วยงานของรัฐบาลมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.80	0.49	มาก
4. มีนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดนครนายก	3.87	0.50	มาก
รวม	3.83	0.64	มาก

4. แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก ซึ่งจากการศึกษาข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้มีการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายกด้วยช่องทางที่หลากหลาย

โดยเฉพาะการใช้สื่อออนไลน์ต่าง ๆ เช่น แอปพลิเคชันแนะนำแหล่งท่องเที่ยว เฟซบุ๊ก ยูทูบ เว็บไซต์ รวมไปถึงการพัฒนาให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ให้หลากหลายและเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะดึงดูดความสนใจให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาเที่ยวนครนายกซ้ำอีก รองลงมา คือ ต้องการให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นที่พัก โฮมสเตย์ สถานที่จอดรถ ห้องน้ำ การรักษาความสะอาด การดูแลรักษาความปลอดภัย นอกจากนี้ ควรมีการกำหนดราคาที่เหมาะสมและการให้บริการที่มีคุณภาพในทุกๆ ด้าน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดนครนายก เนื่องจากเห็นว่าจังหวัดนครนายกมีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ผสมผสานวัฒนธรรมและวิถีชีวิต จนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปมีส่วนร่วม จึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมา แต่ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวยังมีความต้องการให้การท่องเที่ยวจังหวัดนครนายกมีการพัฒนาและส่งเสริมให้มีศักยภาพมากขึ้น ดังนี้

การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายกในภาพรวม พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านข้อมูลทั่วไป ด้านการเดินทางและความปลอดภัย ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านข้อมูลทั่วไป พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดนครนายกมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย รองลงมา คือ จังหวัดนครนายกมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะจังหวัดนครนายกเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ มีการเดินทางที่สะดวก มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สวยงาม ทำให้เป็นที่ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับแผนการพัฒนาจังหวัดนครนายก 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564) ที่ระบุว่า จุดแข็งของนครนายก คือ เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เชิงเกษตร เชิงวัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์ของจังหวัด เป็นเมืองใกล้กรุงเทพฯ ที่สะอาดปลอดภัย น่าเที่ยวและน่าอยู่อาศัย ซึ่งมีการกำหนดในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ การบริหารจัดการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ โดยมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยววัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มการท่องเที่ยว สร้างรายได้เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ (สำนักงานจังหวัดนครนายก, 2562) อีกทั้ง ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของลักษณะ เกยุราพันธ์, วรณวีร์ บุญคุ้ม และนรินทร์ สังข์รักษา (2559) ที่พบว่า สภาพการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนชาวไทยพวน จังหวัดนครนายกมีแนวโน้มทางการท่องเที่ยวที่ดี เพราะมีสภาพแวดล้อมและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับที่ดีมาก และงานวิจัยของ ศรีบุญญา ศรีทอง, คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา, อังสุมาลิน จำนงชอบ และกิงกนก เสาวภาวงศ์ (2561) ที่พบว่า จังหวัดนครนายกมีทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มครอบครัว

ด้านการเดินทางและความปลอดภัย พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก ได้แก่ ป้ายบอกทางชัดเจน/เข้าใจง่าย รองลงมา คือ สภาพการเดินทางภายในจังหวัดนครนายก และความปลอดภัยในการเดินทางต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดนครนายก เพราะเห็นว่ามีระยะทางการเดินทางไม่ไกลจนเกินไป แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีระยะทางใกล้กัน สะดวกต่อการเดินทางจึงทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจและอยากกลับมาเที่ยวซ้ำอีก สอดคล้องกับคำกล่าวของเลกิงศักดิ์ ชัยชาญ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการโลจิสติกส์ที่ดีควรมีความพร้อมด้านการทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายสะดวก

รวดเร็ว และปลอดภัย อีกทั้งเพื่อเป็นการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจในการบริหารจัดการที่ดี แล้วกลับมาท่องเที่ยวอีก ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีัญญา ศรีทอง, คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา, อังสุมาลิน จำนงขอบ และกึ่งกนก เสาวภาวงศ์ (2561) ที่พบว่า ด้านการเข้าถึงพื้นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการด้านเส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะดวกและปลอดภัย มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนและเพียงพอตลอดเส้นทาง มีแผนที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว และแผนที่เส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อื่นๆ ที่ใกล้เคียง และงานวิจัยของปิยาพัชร วัฒนแสงประเสริฐ (2561) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกในด้านระยะเวลา ด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของจังหวัดนครนายกมีการจัดการด้านขยะที่ดี รองลงมา คือ สถานที่จอดรถเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวจังหวัดนครนายกมีเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องของขยะที่ต้องมีระบบการจัดการและควบคุมที่ดี ดังนั้นองค์กรภาครัฐ เอกชน และประชาชนต้องตระหนักถึงความสำคัญด้านความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อหาแนวทางหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแผนการพัฒนาจังหวัดนครนายก 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ว่า เสริมสร้างความมั่นคงและสังคมน่าอยู่ โดยจัดโครงการนครนายกเมืองสะอาด เช่น กิจกรรมรณรงค์ 5ส ภาครัฐและแหล่งท่องเที่ยว บริการ กิจกรรมจัดการขยะมูลฝอย กิจกรรมรักษาความสะอาดเรียบร้อยของบ้านเมือง เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรเจต ปิณณวงศ์ และคณะ (2561) ที่พบว่า องค์กรภาครัฐควรควบคุมการทิ้งขยะ และการกำจัดขยะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษขยะ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์เพื่อสร้างความตระหนักถึงปัญหามลพิษขยะ ส่วนผลการวิจัยที่พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้พัฒนาสถานที่จอดรถเพียงพอ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรินันทน พงษ์นิรันดร์, โอษฐ์ญา บัวธรรม และชัชชญา ยอดสุวรรณ (2559) ได้เสนอแนะว่า แนวทางการจัดการศักยภาพด้านความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ศึกษาลักษณะของกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง เช่น ขนาดของพื้นที่ลักษณะถนน ที่จอดรถ สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อประเมินว่าแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้สูงสุดครั้งละเท่าใด เพื่อประเมินความสามารถในการรองรับด้านกายภาพที่แท้จริง

ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก ได้แก่ มีนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดนครนายก รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่มีความรู้และสามารถให้คำแนะนำได้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายกมีองค์ประกอบที่มีศักยภาพ ได้แก่ ความสามารถในการเข้าถึง มีการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามและหลากหลายดึงดูดใจ มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน กิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้มีนักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก เกิดการขยายตัวของนักท่องเที่ยวที่เน้นปริมาณนักท่องเที่ยว ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวไม่สามารถขยายการรองรับได้ทัน อันก่อให้เกิดผลกระทบต่อการท่องเที่ยว เช่น ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว กลไกของรัฐเพื่อการจัดการท่องเที่ยวยังไม่ชัดเจน ขาดการมีส่วนร่วมบุคลากรทางการท่องเที่ยวยังไม่มีคุณภาพมาตรฐาน ดังนั้น เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ควรมีการวางแผนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายกเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ โดยพัฒนาภาคการท่องเที่ยวให้เป็นไปในแนวทางของความยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ แพรดาว พุพาณียพิทักษ์ (2559) ที่ให้ข้อเสนอแนะว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนคือการสร้างความสมดุลในมิติ 3 ด้านคือ ด้านเศรษฐกิจด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรเพิ่มโครงการในแผนที่ยุทธศาสตร์ พร้อมกับนำโครงการไปปฏิบัติ ควรเพิ่มบทบาทในการพัฒนาและส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวด้วยการให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกความเป็นเจ้าของในทรัพยากรธรรมชาติกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวได้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย และการอภิปรายผลการวิจัยที่ได้กล่าวข้างต้น ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า จังหวัดนครนายกมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ดังนั้น หน่วยงานของจังหวัดนครนายกควรมีการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัย แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ด้านการเดินทางและความปลอดภัย นักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับการพัฒนาป้ายบอกทางชัดเจน/เข้าใจง่าย ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ ควรมีการจัดทำป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยว ป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นด้วยที่ควรที่จะพัฒนาและส่งเสริมให้มีการจัดการขยะที่ดี เนื่องจากจังหวัดนครนายกเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้กับกรุงเทพและปริมณฑล เดินทางได้สะดวก และมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวจำนวนมาก ซึ่งอาจส่งผลต่อจำนวนขยะที่มากขึ้น ดังนั้น หน่วยงานจึงควรมีการจัดวางถังขยะตามแหล่งสถานที่ท่องเที่ยว และบริเวณใกล้เคียง มีพนักงานคอยดูแลและจัดการขยะที่ทั่วถึง

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว การวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยว การพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวจากภายนอกจังหวัดนครนายกมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกเพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการให้แหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดนครนายก

2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายกต่อไป

2.3 ควรศึกษาการให้ความรู้เกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว แก่ชุมชนเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น

รายการอ้างอิง

- จารุภัทร ทองลงยา. (2563). *ธุรกิจท่องเที่ยว ผลกระทบใหญ่ต่อเศรษฐกิจไทย*. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2564, จาก <https://thestandard.co/tourism-business-large-impact-on-the-thai-economy/>
- เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ. (2555). *การจัดการโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียวจังหวัดนครราชสีมา* (ปริญญาโทบริหารวิทยาศาสตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, นครราชสีมา.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2555). *สถิติชวนใช้*. กรุงเทพฯ: โอเคอนพรีนติ้ง.
- ปิยาพัชร วัฒนแสงประเสริฐ. (2561). *แนวทางการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเมืองรองกรณีศึกษา: จังหวัดนครนายก*. (วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพมหานคร.
- แพรวดาว พุฒนิชัยพฤกษ์. (2559). กรอบนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน:กรณีศึกษา เกาะช้าง จังหวัดตราด. *วารสารการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน*, 23(1), 39-64.
- ลักขณา เกตุราพันธ์, วรณวีร์ บุญคุ้ม และนรินทร์ สังข์รักษา. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนชาวไทยพวน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ จังหวัดนครนายก. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 9(2), 2190-2201.
- ศรัญญา ศรีทอง, คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา, อังสุมาลิน จ้านงขอบ และกิงกนก เสาวภาวงศ์.(2561). *ความต้องการการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มครอบครัวในจังหวัดนครนายก*. *วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา*, 10(2), 145-160.
- ศิรินันท์ พงษ์นิรันดร์, โอชัยญา บัวธรรม และชัชชญา ยอดสุวรรณ. (2559).แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา.*วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มข.*, 9(1), 234-259.
- สุรเจต ปิ่นณะวงศ์ และคณะ. (2561). แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย*, หน้า 1556-1566. ราชบุรี: ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สำนักงานจังหวัดนครนายก. (2559). *แผนพัฒนาจังหวัดนครนายก 4 ปี (พ.ศ.2561-2564) และแผนปฏิบัติราชการประจำปี 2561 จังหวัดนครนายก*. สืบค้น 7 พฤศจิกายน 2563, จาก [https://www.senate.go.th/assets/portals/183/fileups/331/files/สรุปแผนพัฒนาจังหวัด%20ปี%2061-64%20\(1\).pdf](https://www.senate.go.th/assets/portals/183/fileups/331/files/สรุปแผนพัฒนาจังหวัด%20ปี%2061-64%20(1).pdf)
- สำนักงานจังหวัดนครนายก. (2562). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครนายก 4 ปี (พ.ศ.2561-2564)*. สืบค้น 7 พฤศจิกายน 2563, จาก <http://www.nakhonnayok.go.th/home/upload/photo/web/ENxZ0hIP.pdf>
- สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง. (2563). *สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวเดือนมีนาคม 2563*. สืบค้น 7 พฤศจิกายน 2563, จาก https://www.mots.go.th/download/article/article_20200428141351.pdf
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). *COVID-19 กับผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทย ไตรมาส 1/2563*. สืบค้น 7 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://www.mots.go.th/download/TourismEconomicReport/4-1TourismEconomicVol4.pdf>
- เอกชัย ชำนินา. (2563). ความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19).*วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(11), 420-433.
- Erdfelder, E., Faul, F., & Buchner, A. (1996). GPOWER: A general poweranalysis program. *Behavior Research Methods, Instruments, & Computers*, 28, 1-11.

Mastercard's Global Destination Cities Index. (2019). *Global Destination Cities Index*. Retrieved on 7 September, 2020, from <https://newsroom.mastercard.com/wp-content/uploads/2019/09/GDCI-Global-Report-FINAL-1.pdf>

บทวิจารณ์หนังสือ

เอกสารคำสอนรายวิชาภาษา อักษร และวรรณกรรมไทยโบราณ (Ancient Thai languages Character and literature)

ก่อพงศ์ นามวัฒน์

การจัดการเรียนการสอนในระดับการระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้เฉพาะสาขาอย่างถ่องแท้ ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานในศาสตร์แขนงนั้นอย่างดีก่อนจึงสามารถศึกษาวิจัยเพื่อให้เกิดความรู้ที่ลุ่มลึกในลำดับถัดไปได้ การจัดให้มีการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับปริญญาเอก จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการทบทวน เสริมพื้นฐาน และพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มความสามารถในการวิจัยในขั้นสูง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนด ด้วยเหตุนี้อาจารย์ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษาจึงจำเป็นต้องผลิตและพัฒนาเอกสารการสอนเพื่อสะท้อนเนื้อหาวิชาและวิธีการสอน ตลอดจนชี้แนะกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ ยกระดับการเรียนการสอน และยังเป็นช่องทางการเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชนวิชาการในวงกว้าง

เอกสารคำสอนรายวิชาภาษา อักษร และวรรณกรรมไทยโบราณ (Ancient Thai languages Character and literature) ของ วรวรรณ์ ศรียาภักย์ เป็นอีกหนึ่งความพยายามหนึ่งของผู้สอนระดับดุขภูภักดิ์ที่เพียรผลิตเอกสารเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในกลุ่มรายวิชาเลือกให้สอดคล้องกับหลักสูตรศิลปศาสตรดุขภูภักดิ์ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยพะเยา ที่มีคำอธิบายรายวิชาว่า “ลักษณะเฉพาะของภาษา อักษร และวรรณกรรมไทยสมัยก่อนสุโขทัย สุโขทัย ยุคอยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ พัฒนาการและอิทธิพลต่อภาษา อักษร และวรรณกรรมยุคหลัง” (วรวรรณ์ ศรียาภักย์, 2563, หน้า 11) ทั้งนี้การศึกษาภาษา อักษร และวรรณกรรมไทย ในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทมักศึกษาแยกกันเป็นด้าน ๆ ทำให้ผู้เรียนส่วนมากมักไม่เห็นเห็นความสัมพันธ์ระหว่างอักษร ภาษา และวรรณคดีที่มีต่อกัน บางครั้งหลักสูตรก็อาจละเลยการศึกษาด้านอักษรที่ปรากฏในแต่ละยุคสมัยไป เอกสารฉบับนี้จึงแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างดี

เอกสารการสอนเล่มนี้นำเสนอเนื้อหา ตามแบบแผนการเขียนเอกสารประกอบการสอนที่มีโครงสร้างชัดเจน สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา เริ่มต้นส่วนเนื้อหาด้วยรายละเอียดวิชาและแผนการสอน และแนะนำแหล่งข้อมูลเพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกห้องเรียน มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 หน่วย คือ

หน่วยที่ 1 ภาษา อักษร และวรรณกรรมในประเทศไทยสมัยก่อนสุโขทัย

หน่วยที่ 2 ภาษา อักษร และวรรณกรรมในประเทศไทยสมัยสุโขทัย

หน่วยที่ 3 ภาษา อักษร และวรรณกรรมในประเทศไทยสมัยอยุธยาตอนต้น

หน่วยที่ 4 ภาษา อักษร และวรรณกรรมในประเทศไทยสมัยอยุธยาตอนกลาง

หน่วยที่ 5 ภาษา อักษร และวรรณกรรมในประเทศไทยสมัยอยุธยาตอนปลาย

หน่วยที่ 6 ภาษา อักษร และวรรณกรรมในประเทศไทยสมัยธนบุรี

หน่วยที่ 7 ภาษา อักษร และวรรณกรรมในประเทศไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

เริ่มต้นการศึกษาเนื้อหาในแต่ละหน่วยด้วยการชี้แจงแผนการสอนประจำหน่วย ซึ่งระบุแนวคิด วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียน สื่อการสอน วิธีการวัดและประเมินผล และแบบทดสอบก่อนเรียนประเภทเลือกตอบเพื่อวัดความรู้ก่อนเรียน จากนั้นจึงเป็นส่วนเนื้อหาที่แบ่งออกเป็น 3 ส่วนเหมือนกันทุกหน่วย คือ ส่วนภาษา ส่วนอักษร และส่วนวรรณกรรมที่ปรากฏในแต่ละยุค โดยมีตัวอย่างวรรณกรรมที่สำคัญเป็นตัวอย่างในการศึกษาด้วย ส่วนท้ายของแต่ละหน่วยมีกิจกรรมและข้อคำถามประจำกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนตอบคำถามวัดความรู้ความเข้าใจหลังการเรียนรู้ และส่วนท้ายสุดคือแบบทดสอบหลังเรียน

ประเภทเลือกตอบเพื่อวัดความรู้หลังเรียน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้ว่ามีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้ศึกษาหรือไม่อย่างไร หากยังไม่เป็นที่พอใจผู้เรียนก็สามารถอ่านทบทวนและทำข้อสอบซ้ำๆ จนมีความมั่นใจได้ แต่ยังคงขาดข้อมูลแนวตอบคำถามและเฉลยคำตอบแบบทดสอบประจำบท

ในหน่วยที่ 1 ภาษา อักษร และวรรณกรรมในประเทศไทยสมัยก่อนสุโขทัย เป็นเนื้อหาส่วนที่มีสอนในสาขาจารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก ผู้ที่ไม่ได้เรียนในสาขาดังกล่าวมาก่อนมักขาดความรู้ที่สำคัญส่วนนี้ไป การเติมเต็มจุดนี้จึงเป็นการเสริมปฐาณทางด้านภาษาไทยของผู้เรียนได้ ผู้เขียนเสนอความรู้เกี่ยวกับภาษาที่ปรากฏก่อนสมัยสุโขทัย ที่คนสมัยโบราณซึ่งเคยอาศัยครอบคลุมบริเวณที่เป็นแผ่นดินไทยในปัจจุบันเคยใช้ ทั้งภาษา ตัวอักษรที่ใช้ในจารึก มีตัวอย่างวรรณกรรมจารึกพร้อมคำแปลให้ศึกษา

ส่วนหน่วยที่ 2 ภาษา อักษร และวรรณกรรมในประเทศไทยสมัยสุโขทัย ผู้เขียนนำเสนอความรู้เกี่ยวกับอักษรลายสือไทยสมัยพ่อขุนรามคำแหง และอักษรสมัยพระยาสิทธิ ที่มีรูปลักษณะอักษร จำนวนอักษรและอักษรวิธีที่แตกต่างกัน ด้านภาษามีการแสดงระบบเสียง ระบบพยัญชนะและคำ ระบบกลุ่มคำ โดยยกตัวอย่างจากข้อความที่ปรากฏในจารึกยุคนั้น ด้านวรรณกรรมไทยสมัยสุโขทัยผู้เขียนนำเสนอทั้งวรรณกรรมประเภทจารึกเช่น จารึกหลักที่ 1 ของพ่อขุนรามคำแหง จารึกวัดศรีชุม ที่มีคุณค่าทางวรรณศิลป์ และวรรณกรรมที่เป็นที่รู้จักดี เช่น ไตรภูมิพระร่วง สุภาษิตพระร่วง ซึ่งทำให้ผู้เรียนเห็นพัฒนาการของตัวอักษร ทั้งยังเห็นวิธีการศึกษาข้อมูลจากจารึกสมัยสุโขทัยด้วย

สำหรับหน่วยที่ 3-7 ภาษา อักษร และวรรณกรรมในประเทศไทยสมัยอยุธยาตอนต้น ตอนกลางตอนปลาย ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ตอนต้นนั้น ใช้เกณฑ์การแบ่งยุคตามกองวรรณกรรมประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ และคณะกรรมการวรรณคดีแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ที่เป็นงานทางวิชาการที่มีความน่าเชื่อถือฉบับล่าสุดทำให้ข้อมูลที่น่าเสนอมีความทันสมัย การกำหนดวรรณกรรมยุครัตนโกสินทร์ตอนต้นให้มีส่วนท้ายสุดสมัยรัชกาลที่ 3 เนื่องจากสมัยดังกล่าววรรณกรรมไทยยังไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากความเจริญด้านการพิมพ์ ที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อนิยามในการสร้างและเสพวรรณกรรมที่แตกต่างไปจากสมัยโบราณ ในด้านอักษรผู้เขียนได้แสดงให้เห็นอักษรตัวเขียนจากหลักฐานสมุดไทยและเอกสารโบราณในแต่ละสมัย เช่น ตัวอย่างอักษรไทยย่อกที่ใช้บันทึกสนธิสัญญาสยาม-ฝรั่งเศส พ.ศ. 2231 ในสมัยอยุธยาตอนกลาง และตัวอย่างอักษรไทยย่อกสมัยอยุธยาตอนปลาย จากตัวบทวรรณกรรมเรื่องนันทโสนทศสูตรคำหลวง(ฉบับตัวเขียน) เป็นต้น ซึ่งทำให้เห็นการพัฒนาการทางด้านอักษรและภาษาในแต่ละยุค ด้านวรรณกรรมนอกจากนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติวรรณกรรม ลักษณะของวรรณกรรม ทั้งด้านผู้แต่งและเวลาแต่ง ลักษณะการแต่ง ลักษณะเนื้อหาแล้ว ยังมีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรมสำคัญที่ควรศึกษาในแต่ละยุค พร้อมตัวบทที่มีความโดดเด่น เพื่อให้ผู้เรียนฝึกอ่านและเรียนรู้วิธีการศึกษาวรรณกรรมโบราณในหลากหลายมิติด้วย

เอกสารประกอบการสอนฉบับนี้จึงมีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรอย่างครบถ้วน ถึงแม้ว่าขอบเขตของเนื้อหาจะกว้างมากคือ นับตั้งแต่สมัยก่อนสุโขทัยเท่าที่พบหลักฐานประเภทจารึกจนกระทั่งรัตนโกสินทร์สมัยรัชกาลที่ 3 แต่การนำเสนอข้อมูลก็มีความลึกซึ้ง และมีความเป็นเอกภาพและครบถ้วนทุกประเด็น ผู้เขียนยังใช้ตารางช่วยให้เข้าใจข้อมูลได้ง่าย มีความชัดเจนขึ้น เช่น เปรียบเทียบตัวอักษรในแต่ละยุค การใช้ตารางแสดงรายละเอียดเสียงพยัญชนะในยุคต่าง ๆ การใช้ตารางให้ข้อมูลวรรณกรรมโดยรวมในแต่ละยุค การแสดงภาพตัวอักษร จารึก ภาพวรรณกรรมจากเอกสารตัวเขียน เช่น ภาพต้นฉบับตัวเขียนลายมืออาลักษณ์พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้พระยานครฯ ไปครองนครศรีธรรมราช ทำให้เอกสารการสอนมีความน่าสนใจเพิ่มขึ้น

ผู้เขียนเลือกใช้เชิงอรรถอ้างอิง “เชิงอรรถอ้างอิง (Reference Footnote หรือ Citation Footnote) เป็นการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการอ้างอิงเนื้อหาส่วนนั้น ๆ ต้องเขียนรูปแบบและรายละเอียดของแหล่งอ้างอิงให้ถูกต้องตามประเภทของข้อมูลที่จะนำมาอ้างอิง” (สำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2562, หน้า 41) ทำให้การ

พิมพ์และเนื้อหาดูเป็นระเบียบเรียบร้อย อ่านง่ายสบายตา อ่านได้รวดเร็ว เรียนรู้เนื้อหาได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะมีการอ้างอิงข้อมูลจากเอกสารหลายแหล่ง บางครั้งคัดลอกข้อความมาเป็นตัวอย่างในศึกษาสั้น ๆ ประกอบการวิเคราะห์การใช้การอ้างอิงแบบนามปีจึงไม่เหมาะสม แต่ก็ยังคงมีความถูกต้องน่าเชื่อถือในเชิงวิชาการ และผู้อ่านสามารถสืบค้นแหล่งที่มาได้ในเชิงบรรณานุกรม

ผู้เขียนเคยนำเอกสารประกอบการสอนฉบับ พิมพ์ครั้งที่ 1 และ 2 ซึ่งยังมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมครบถ้วนมาทดลองสอน แล้วจึงปรับปรุงข้อบกพร่อง เพิ่มเติมเนื้อหาที่สำคัญ และเพิ่มองค์ประกอบที่สำคัญตามโครงสร้างเอกสารประกอบการสอนที่ถูกต้อง เช่น แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนประจำหน่วย ทำให้เนื้อหาฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 มีเนื้อหาถูกต้องครบถ้วน และมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ส่วนด้านรูปเล่มและการพิมพ์ทั้งปก เนื้อหา ภาพประกอบ การพิมพ์ และรูปเล่มมีความคงทนแข็งแรง ภาพประกอบปกหน้าและปกหลังสอดคล้องกับเนื้อหาในเล่ม องค์ประกอบของเอกสารก็มีความครบถ้วนสวยงาม ถึงแม้จะพบคำผิดบ้างแต่ก็พบน้อยมากและไม่กระทบกับความน่าเชื่อถือของเนื้อหาแต่อย่างใด

ถึงแม้ว่าผู้เขียนจะเน้นผลิตเอกสารประกอบการสอนเพื่อใช้สอนในระดับปริญญาเอก เป็นงานวิชาการที่ต้องการให้ข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา แต่เนื่องจากผู้เขียนใช้ภาษาสละสลวยจึงอ่านง่ายเข้าใจง่าย ไม่เคร่งเครียดตามแบบภาษาในเชิงวิชาการมากนัก ทำให้นักศึกษาในระดับอื่นสามารถอ่านเอกสารเพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจด้วยตัวเองได้ไม่ยาก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำไปศึกษาล่วงหน้าหรือศึกษาเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนได้เท่าที่ต้องการ ดังนั้นผู้เรียนที่ศึกษาเนื้อหาและทำกิจกรรมในเอกสารคำสอนอย่างดีแล้วจะสามารถทำกิจกรรมอภิปราย วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ในชั้นเรียนได้มากขึ้น

จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า เอกสารคำสอนรายวิชา 1448822 ภาษา อักษร และวรรณกรรมไทยโบราณของ วรวรรธน์ ศรียาภย์ มีจุดเด่นคือการนำเสนอข้อมูลการศึกษาภาษาไทยที่ครอบคลุมทั้งด้านภาษา อักษร และวรรณกรรมไทยในแต่ละยุคสมัย มีเนื้อหาเป็นเอกภาพครอบคลุมจุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชาตามที่หลักสูตรกำหนด มีเนื้อหาที่กว้างและลุ่มลึก ข้อมูลทางวิชาการมีความน่าเชื่อถือ มีการใช้ภาษาทางวิชาการที่งดงามเข้าใจง่าย และมีการอ้างอิงถูกต้องตามรูปแบบการอ้างอิงทางวิชาการ สามารถนำมาใช้สอนได้ดีเนื่องจากมีข้อมูลในการใช้ มีการระบุจุดประสงค์ การวัดและประเมินผล มีแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนประจำหน่วย มีกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ฝึกตอบคำถามและทบทวนความรู้ที่เรียน ทั้งสามารถเรียนซ้ำได้ตามที่ต้องการ เอกสารคำสอนเล่มนี้จึงเป็นเอกสารที่มีคุณภาพมากอีกเล่มหนึ่งในวงวิชาการทางด้านภาษาไทย

รายการอ้างอิง

วรวรรธน์ ศรียาภย์. (2563). *เอกสารคำสอนรายวิชา 1448822 ภาษา อักษร และวรรณกรรมไทยโบราณ* (พิมพ์ครั้งที่ 3).

พะเยา: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา.

สำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (2562). *คู่มือการจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา*.

ปทุมธานี: สำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

การเสนอบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรีเป็นวารสารทางวิชาการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่องค์ความรู้ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ประยุกต์ การท่องเที่ยวและการจัดการโรงแรม อุตสาหกรรมการบริการ พลศึกษาและนันทนาการ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การเสนอบทความเพื่อขอรับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร มีรายละเอียด หลักเกณฑ์และรูปแบบการจัดเตรียมต้นฉบับ ดังนี้

1. ประเภทบทความที่รับพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร ได้แก่ บทความวิชาการและบทความงานวิจัย
2. บทความที่เสนอขอรับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร จะต้องไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน หรืออยู่ระหว่างการเสนอพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่นและจะไม่นำไปเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น ๆ อีก นับจากวันที่ได้ส่งผลงานต้นฉบับนี้มายังกองบรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี
3. ความยาวของบทความ 10 – 15 หน้า กระดาษ A4 และกำหนดให้ใช้ตัวอักษรขนาด 14 พอยท์
4. การตั้งค่าหน้ากระดาษ A4 และกำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัด 1 เท่า (Single Space) พร้อมระบุเลขหน้าตั้งระยะขอบกระดาษบน 1.5 นิ้ว ล่าง 1 นิ้ว ซ้าย 1 นิ้ว และขวา 1 นิ้ว
5. องค์ประกอบของบทความ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง บทคัดย่อ คำหลัก (ภาษาละไม่เกิน 5 คำ) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เขียน (ชื่อ – สกุล, สังกัด และอีเมล โดยให้ใส่ที่เชิงอรรถ) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษและส่วนของเนื้อหา
6. หากเป็นงานแปลหรือเรียบเรียงจากภาษาต่างประเทศ ต้องมีหลักฐานการอนุญาตให้ตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์
7. ส่วนเนื้อหา ขนาด 14 พอยท์
 - 7.1 บทความวิชาการ
 - ชื่อเรื่อง (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ตัวหนา ขนาด 18 พอยท์
 - บทคัดย่อ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ภาษาละไม่เกิน 300 คำ
 - บทนำ
 - เนื้อหา
 - บทสรุป
 - รายการอ้างอิง*
 - 7.2 บทความงานวิจัย
 - ชื่อเรื่อง (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ตัวหนา ขนาด 18 พอยท์
 - บทคัดย่อ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ภาษาละไม่เกิน 300 คำ
 - บทนำ
 - การทบทวนวรรณกรรม
 - วิธีการวิจัย
 - ผลการวิจัย
 - อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย
 - รายการอ้างอิง*

* รายการอ้างอิง เป็นการบอกรายการแหล่งอ้างอิงตามที่มีการอ้างอิงในเนื้อหาของงานเขียน

8. การอ้างอิง รายการอ้างอิงให้ใช้ตามรูปแบบ APA 6th

8.1 การอ้างอิงในเนื้อหา

- การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าข้อความ

ตัวอย่าง

นิศากร สิงห์เสนี (2550, หน้า 15)

Hanna (2015, pp. 25-26)

- การอ้างอิงในเนื้อหาท้ายข้อความ

ตัวอย่าง

(นิศากร สิงห์เสนี, 2550, หน้า 15)

(Hanna, 2015, pp. 25-26)

8.2 รายการอ้างอิง

ตัวอย่าง

หนังสือ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2555). *ธุรกิจนำเที่ยว*. กรุงเทพฯ: เพรสแอนด์ไซน์.

Page, Stephen J. (2015). *Tourism management* (5th ed.). New York: Routledge Taylor & Francis Group.

บทความในเอกสารรายงานการประชุมและสัมมนา

เชษฐิดา กุศลลาไสยานนท์, วิทยาพรรณ จันทน์ประเสริฐ, นิจุรา ภู่วี และหรรษา พลอยประเสริฐ. (2557). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการจัดการของตลาดน้ำดอนหวายจังหวัดนครปฐม. ใน *การประชุมสวนสุนันทาวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1 เรื่อง “งานศิลปวัฒนธรรมกรุงรัตนโกสินทร์ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นไทย”* (น. 75-80). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

Abdelrahman, Omer Hassan. (2009). The state of ICT implementation and training at the University of Khartoum Library System (UKLIS). In *International conference on academic libraries (ICAL-2009)-vision and role of the future academic libraries* (pp. 77-82). Delhi: University of Delhi.

บทความในวารสาร

จิตรรัตน์ ดันนัรัตน์. (2557). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดคลองสวน 100 ปี. *วารสารวิจัย มสค สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 10(2), 91-103.

Liao, Hui-Chuan. (2016). Using automated writing evaluation to reduce grammar errors in writing. *ELT Journal*, 70(3), 308-319.

วิทยานิพนธ์

วรท พิณแพทย. (2553). *แนวทางการพัฒนาการบริการระหว่างการบินในชั้นธุรกิจ สำหรับ*

ผู้โดยสารกลุ่มนักธุรกิจชาวไทย กรณีศึกษา บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พะเยา.

Niphawan Samartkit. (2008). *Caregiver role strain and rewards of care giving : a study of caring for traumatic brain injured patients in eastern Thailand* (Doctoral Dissertation).Mahidol University, Bangkok.

เว็บเพจมีผู้แต่งหรือหน่วยงานรับผิดชอบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2552).*แผนพัฒนาบุคลากรและกรอบอัตรากำลัง ปี พ.ศ.2553-2557*. สืบค้น 21 ตุลาคม 2559, จาก http://arc.dru.ac.th/th/dirPersonPlan_show.php?pdf=2553-2557.pdf&year=2553%20%B6%D6%A7%20%BE.%C8.%202557

Mathew, K. Susan, and Baby, M. D. (2012). *Developing Technology Skills for Academic Librarians: A Study Based on the Universities in Kerala, India*. Retrieved October 21, 2016, from <http://unllib.unl.edu/LPP/mathew-baby.htm>

วิธีการจัดส่งบทความ

กรุณาส่งแบบเสนอผลงานวิชาการและไฟล์ข้อมูลบทความมาทางอีเมล: liberalartsjournal@rmutt.ac.th และส่งเอกสารฉบับจริงมาที่ กองบรรณาธิการวารสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 39 หมู่ 1 ถนนรังสิต-นครนายก ตำบลคลองหก อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12110 หากมีข้อสงสัยติดต่อผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรารุณมาศ พลิชฐ์ภักกุล, คุณวรรณยา เกลยปราชญ์ เบอร์โทรศัพท์ 02 549 4965

แบบเสนอผลงานวิชาการเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี

เรียน บรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี

ข้าพเจ้า (ชื่อ -สกุล)

(ภาษาอังกฤษ)

ตำแหน่งทางวิชาการ (โปรดระบุ)

☐ ศาสตราจารย์ ☐ รองศาสตราจารย์ ☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ☐ อาจารย์

☐ ดร. ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว

☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

สถาบันหรือหน่วยงานที่สังกัด.....

วุฒิการศึกษา(สูงสุด).....

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน.....โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร.....E-mail.....

มีความประสงค์ขอส่งผลงานวิชาการ เรื่อง :

ชื่อผลงาน (ภาษาไทย).....

.....

ชื่อผลงาน (ภาษาอังกฤษ).....

.....

ประเภทของผลงานวิชาการ

☐ บทความวิจัย ☐ บทความวิชาการ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าผลงานนี้ ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว

☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ที่ระบุชื่อในผลงาน

ผลงานนี้ยังไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน หรืออยู่ระหว่างการเสนอพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่นและจะไม่นำส่งไปเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น ๆ อีก นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งผลงานต้นฉบับนี้มายังกองบรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์มทร.ธัญบุรี

.....ลายมือชื่อเจ้าของบทความ

(.....)

วันที่

แบบรับรองบทความวิจัยจากปริญญานิพนธ์/วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์

เรียน บรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี

ข้าพเจ้า ☐ ศาสตราจารย์ ☐ รองศาสตราจารย์ ☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
☐ อาจารย์ ☐ ดร.

ชื่อ - สกุล

สถาบันหรือหน่วยงานที่สังกัด.....

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน.....โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร.....E-mail.....

ขอรับรองว่าได้ตรวจสอบบทความวิจัยจากปริญญานิพนธ์/วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง :

ชื่อผลงาน (ภาษาไทย).....

.....

ชื่อผลงาน (ภาษาอังกฤษ).....

.....

ของนิสิต ชื่อ -สกุล

ว่าถูกต้องตามหลักวิชาการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งบทความนี้ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

.....ลายมือชื่อ

(.....)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

วันที่